

Neziderské jezero

Mapování rozvojového potenciálu
maďarsko – rakouského
pohraničního území

Vladimíra Šilhánková,
Michael Pondělíček
a studenti oboru Management
rozvoje měst a regionů a
Bezpečnostní management
v regionech

Vysoká škola regionálního rozvoje a
Bankovní institut – AMBIS

Praha 2018

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Percepce území a jeho rozvojové možnosti	7
2.1. Percepce maďarské strany hranice	7
2.2. Percepce rakouské strany hranice	7
2.3. Percepce rozdílů maďarské a rakouské strany hranice	8
2.4. Asociace step vs. jezero	8
2.5. Mentální mapa Šoproně	9
3. Percepce bezpečnosti v regionu	12
4. Mapovací technika a způsob tvorby mapovacího klíče	20
4.1. Mapovací technika	21
4.2. Značkový klíč	21
4.3. Mapa rozvojového potenciálu obce	22
5. Analýza vybraných obcí a jejich rozvojový potenciál	23
5.1. Illmitz	24
5.2. Fertöd - Sarród	39
5.3. Hegykő	58
5.4. Frauenkirchen	78
5.5. Mörbisch am See	96
5.6. Fertőrákos	111
Závěr.....	122

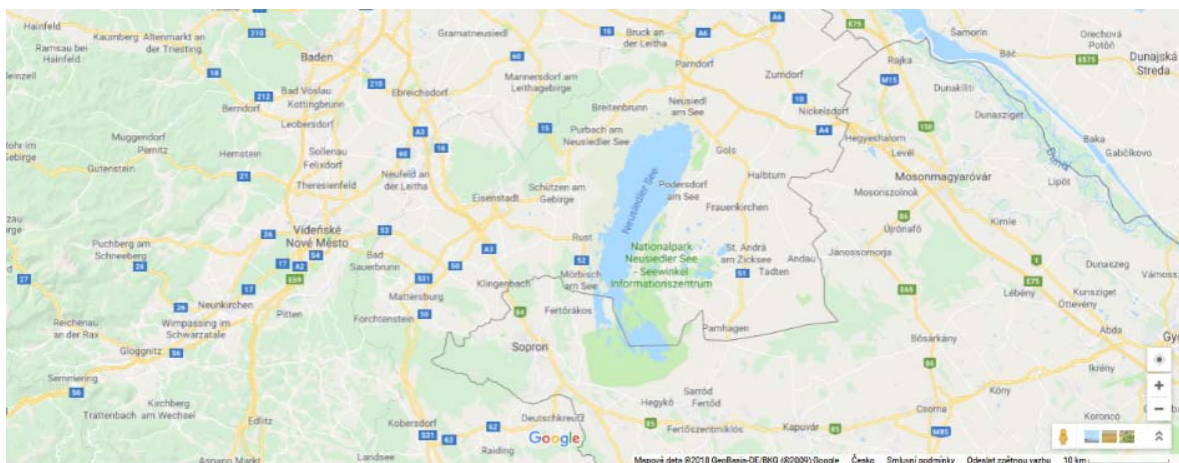
Obrázek na titulní stránce Památník Železné opony v obci Fertőrákos. Zdroj: foto V. Šilhánková

1. Úvod

Neziderské jezero (Neusiedler See) je jediné střeoevropské stepní jezero, mírně slané, dlouhé 33,5 km a široké cca 12 km o maximální hloubce 1,8 metru. Rozloha jezera je podle vodní hladiny přibližně 315 km², z toho leží 240 km² v Rakousku a 75 km² v Maďarsku. Jezero je bezodtoké a téměř i bez přítoků, napájí ho říčka Wulka, voda z podzemních pramenů a umělých kanálů. Jezero je téměř celé obklopeno rákosovým pásem, který vytváří jedinečný biotop pro místní faunu. V okolí jsou mokřady, úhory, zbytky dubových lesů, lužních lesů, pastviny, louky a solná jezírka. (Nacionalpark Neusiedler See, nedatováno)

Větší část jezera leží v Rakousku, ve spolkové zemi Burgenlandsko. Jižní část a mokřady, které z jezera zbyly po jeho vysoušení od 17. století, jsou pak v Maďarsku v župě Győr-Moson-Sopron. Jezerem tedy po celou 2. polovinu 20. století procházela železná opona, jejímž důsledkem byl značně rozdílný vývoj a přístup k ochraně přírodního prostředí jezera i k rozvoji turismu v dané oblasti.

Obr. 1 Mapa širšího regionu Seewinkel (Burgenland, Austria)

Zdroj: Google mapy

Oblast kulturní krajiny kolem Neziderského jezera byla 13. prosince 2001 zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO. Tím byl panonskému stepnímu jezeru a části jeho okolí přiřknut „neobvyklý zájem a hodnota pro celé lidstvo“. Na obou stranách hranice byly již dříve vyhlášeny bilaterální národní parky. Rakouský Nationalpark Neusiedler See – Seewinkel má rozlohu 9 690 ha a maďarský národní park Fertő – Hanság představuje 23 730 ha chráněného území. Parky obklopuje kulturní krajina, kde je provozováno zemědělství. Význam národních parků je v bohaté druhové rozmanitosti - biodiversitě, kdy se zde potkávají druhy z alpských, panonských, středozezemních i severních oblastí. Jezero je důležitým hnízdištěm a odpočinkovým místem pro ptáky (shromaždištěm na tahu), hnízdí zde asi 300 druhů ptáků. (Nacionalpark Neusiedler See, nedatováno)

Obr. 2 Ortofoto členění okolí Neusiedlerkého jezera, region Seewinkel

Zdroj: Google mapy

Cílem práce bylo analyzovat rozvojové předpoklady a rozvojové problémy vybraného území, zejm. s ohledem na rozvoj cestovního ruchu. Práce je založena na vlastním terénním mapování v rámci terénního cvičení studentů magisterského studijního programu Management rozvoje města a regionů Vysoké školy regionálního rozvoje a Bankovního institutu - AMBIS.

Zdroj:

NATIONALPARK NEUSIEDLER SEE – SEEWINKEL, NATIONALPARK HISTORY [online]
[cit. 2012-04-25] Dostupné z: <http://www.nationalpark-neusiedlersee-seewinkel.at/en/dernationalpark/entstehungnp.html>

Cvičení proběhlo ve dnech 17.- 23. 6. 2018 a mělo následující program:

0. den Transport z Prahy do Fertödu (Maďarsko)
1. den Téma dne: Seznámení se s regionem Seewinkel/Fertó
dopoledne seznámení s územím – přednáška o vývoji a stavu regionu a
přednáška na téma „Situace v ochraně přírody a krajiny v bilaterálním NP“
odpoledne pěší vycházka do terénu Rába Kanál, Sarród, Fertöd (možnost
menšího nákupu), Hegykö – lázně, Fertohomok – muzejní ukázková vesnice
večer práce a úkoly po skupinách
2. den Téma dne: Exkurze v terénu na rakouské straně hranice
návštěva vybraných měst a obcí Wallern (možnost nákupu), Frauenkirchen
(luxusní lázně St. Martin), Podersdorf (přístav), Illmitz (centrum NP), Lange
Lacke (pochod po stezce), Illmitz – město (prameny minerálky, nákup) a pochod
k jezeru okolo Zicklake (hořké jezero), návštěva břehu jezera a přístavu
večer úkoly po skupinách
3. den Téma dne: Exkurze v terénu na maďarské straně hranice
návštěva vybraných měst a obcí v regionu Fertő Tava: zařízení NP, Mexiko
Pusztá, Fertő-Uljak (centrum parku, bývalá hranice a stezka přes ní), Fertöd a
Fertő Szent Miklós (zázemí oblasti), Hegykö (lázně), Bálfa (jiné lázně), Fertőrákos
(maďarský přístav a okolí), Sopron (prohlídka centra)
večer – testy a úkoly po skupinách
4. den Téma dne: Mapování stavu sídel a krajiny vybraných obcí z obou stran
hranice
po skupinách: obce “parkové” Illmitz / Sarród+Fertöd, obce “lázeňské” – Hegykö /
Frauenkirchen - St. Martin a obce “přístavy na jezeře” Fertőrákos / Morbisch
večer zpracování vymapovaných lokalit
5. den Téma dne: Zpracování a vyhodnocení rozvojového potenciálu sídel a krajiny
vybraných obcí
dopoledne: zpracovávání dat vymapovaných lokalit
odpoledne: představení zpracovaných „projektů protilehlých obcí“, diskuse a
vyhodnocení
6. den návrat do Prahy

Obr. 3 Pohled na krajinu lagun Neziderského jezera poblíž Mexikopusztý v Maďarsku

Zdroj: foto studenti

Terénního cvičení se zúčastnilo 23 studentů a dva členové akademického doprovodu. K vlastnímu mapování byly vybrány tři skupiny obcí vždy jedna na maďarské straně hranice a jedna v Rakousku. Jde o obce se specifickými funkcemi: obce “parkové” tj. obce, v nichž sídlí správa národního parku v Rakousku Illmitz a v Maďarsku sídelní útvar sestávající z obcí Sarród a Fertód, dále obce “lázeňské” – maďarské Hegykö a rakouský Frauenkirchen s luxusními lázněmi St. Martin a obce s přístavy na jezeře Fertőrákos v Maďarsku a Morbisch v Rakousku. Každou obec mapovala čtyřčlenná skupina studentů pod vedením akademických pracovníků školy. Mapovalo se od 10 do 16 hodin, za příznivého počasí. Skupiny měly k dispozici mapu území obce v měřítku 1:10 000, do které zanášely údaje o občanské vybavenosti, dopravní a technické infrastruktuře, veřejné zeleni a další, podle mapového klíče. Na základě výsledků mapování, informací zjištěných z veřejně dostupných zdrojů a přímo v obcích např. na různých informačních tabulích nebo rozhovory s občany (zejména na rakouské straně) byla pro každou obec vytvořena SWOT analýza a navrženy možné rozvojové aktivity obce.

Obr. 4 Výzkumná skupina na naučném okruhu okolo Lange Lacke

Zdroj: foto V. Šilhánková

2. Percepce území a jeho rozvojové možnosti

Součástí cvičení bylo porovnání maďarské a rakouské strany hranice a zjišťování vnímání - percepce obou stran hranice a jejich rozdílů. Studenti účastníci se terénního cvičení zpracovali celkem 4 asociační analýzy percepce prostoru, a to samostatně maďarskou a rakouskou stranu, dále komparativní analýzu obou stran hranice a nakonec komparativní analýzu přírodního prostředí. Analýzy byly prováděny a hodnoceny přímo na místě. Asociační analýzy byly vyhodnoceny shlukovou metodou s následujícími výsledky. Výsledky byly zpracovány ze 25 odpovědí (23 studentů + 2 akademičtí pracovníci).

2.1. Percepce maďarské strany hranice

Na maďarské straně hranice byla nejčastěji zmíněna Šoproň, která se v různých podobách objevila celkem 37x tj. v průměru 1,5x v každé odpovědi. Z toho jmenovitě kostely byly zmíněny 11x tedy celkem téměř v každé druhé odpovědi a historické budovy 6x. Druhým zmiňovaným prvkem bylo jezero, které se objevilo 24x (tedy jen jeden účastník asociačního testu si na něj neupamatoval) a z toho bylo samostatně 11x zmíněno bahno ve vodě, které doprovází koupající se turisty na maďarské straně jezera. Jen o jeden záznam menší výskyt tj. celkem 23x měli ptáci, kteří vytváří významný kolorit maďarské strany Neziderského jezera. Zajímavé je, že jmenovitě byly 7x zmíněny labutě, byť pro Neziderské jezero vůbec nejsou charakteristické a zde téměř „ikonické“ husy se v odpovědích objevily jen 4x. Z dalších čtenějších asociací lze dále jmenovat lázně – 12x a rákosí – 11x. Ambivalentně byla hodnocena vybavenost a její kvalita, která se 9x vyskytla jako pozitivně hodnocená a 8x jako negativně hodnocená. Z dalších zajímavých postřehů na maďarské straně hranice lze jmenovat dálku, divočinu, odvahu a připomínku osídlení krajiny Kelty.

2.2. Percepce rakouské strany hranice

Rakouská strana hranice byla nejčastěji charakterizována ptáky, kteří se objevili ve 35 analyzovaných položkách (tj. opět je více než jednou zmínil téměř každý druhý respondent) s tím, že jednou byl explicitně zmíněn jejich zpěv. Z toho „ikonické“ husy byly jmenovány 14x a čápi 8x. Samotné jezero, byť je z této strany hranice mnohem lépe viditelné i přístupné, bylo zmíněno 14x a pusta (louky a květiny) 13x. Shodně 11x se vyskytla asociace národního parku vč. budovy jeho správy a vinic a opět shodně 10x byl zmíněn pořádek a cyklistika. Z dalších zajímavých postřehů je třeba zmínit barevnost, rozmanitost, pompéznost a starší obyvatelstvo.

Při hodnocení typů odpovědí se vyskytly i výrazné osobnostní rozdíly respondentů od těch, kteří asociovali jasně stanovené lokality a vytvořili tak de facto seznam geografických názvů navštívených míst (Šoproň, Frauenkirchen ...) až po vysoce abstraktní asociace jak jsou dálka, zpěv či barevnost.

2.3. Percepce rozdílů maďarské a rakouské strany hranice

Další asociační analýza byla zaměřena na vnímání rozdílů mezi oběma sledovanými územími. Jako nejvýraznější rozdíl byl zmíněn stav silnic, a to 17x (samozřejmě ve prospěch stavu silnic na rakouské straně hranice). Na pomyslném druhém místě se se 16 záznamy objevilo množství, struktura, vybavenost a dostupnost obchodů a jako třetí se 14 záznamy stav a vybavenost obcí (opět obojí ve prospěch rakouské strany hranice). Na 4. – 5. pozici pak byla zmíněna komunikativnost a jazyková vybavenost lidí a způsob vedení elektrického vedení, kde se studenti obzvláště podívovali převěsům a doslova „změti“ kabelů v maďarských vesnicích. Posledním čteněji zastoupeným rozdílem byl 8x se opakující rozdíl v přístupu v oblasti cestovního ruchu jako byla např. ochota personálu ve službách. Celkově byla maďarská strana hodnocena jako výrazně zaostalejší, a to nejen ve srovnání se stranou rakouskou, ale i v porovnání k české realitě.

Další rozdíly, které se v této části asociační analýzy objevily, byly jednak rozdíly v oblasti přírodního prostředí – rozdílný vzhled a funkce jezera na rakouské straně (volná vodní hladina a rekreační využití) a na maďarské straně (rákosí a přírodní prostředí národního parku) a dále pak rozdíly v architektuře – vysoký podíl lidové architektury v Maďarsku a modernost v Rakousku.

2.4. Asociace step vs. jezero

Jak již bylo zmíněno výše, poslední provedenou asociační analýzou byla percepce přírodního prostředí charakterizovaná jako rozdílové percepce dvou vůdčích prvků v území, a to stepi (pusty) a jezera. Výsledky přehledně shrnuje následující tabulka:

Tabulka 1 Srovnání asociací na téma „step vs. jezero“

Pořadí	Step		Jezero ¹	
1.	Prostor, rovina, pustina	8x	Voda	7x
2.	Louky (tráva, květiny)	7x	Vítr a vlny	6x
3.	Sucho	3x	Ptáci	3x

Zdroj: vlastní zpracování

Jako celkově signifikantní je možné stanovit asociační dvojici „sucho“ vs. „voda“.

¹ Za skutečně pozoruhodnou je možné označit asociaci k tématu „jezero“ s odpovědí „Ladožské“.

2.5. Mentální mapa Šoproně

Pro sledování percepce mapovaného prostoru bylo dále využito tvorby mentálních map (blíže k mentálním mapám in Buzan, 2007, Pánek a Pázsto, 2016). Úkolem studentů bylo vytvořit mentální mapu Šoproně, a to zejména proto, že se toto město v asociačních analýzách objevilo jako nejčastěji zmiňované. Studenti město navštívili 19. 6. 2018 a dostali zde více než dvouhodinový rozchod. S odstupem dvou dnů jsme je nechali vytvořit mentální mapu tj. ručně kreslený „obraz“ toho, co jim z návštěvy města utkvělo.

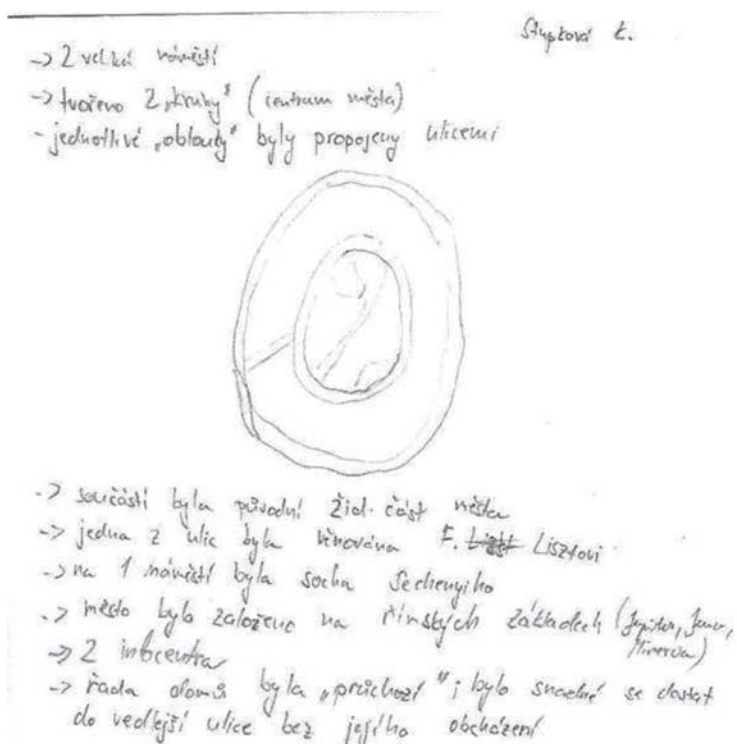
Obr. 5 Ortofoto centra města Šoproně

Zdroj: Google maps

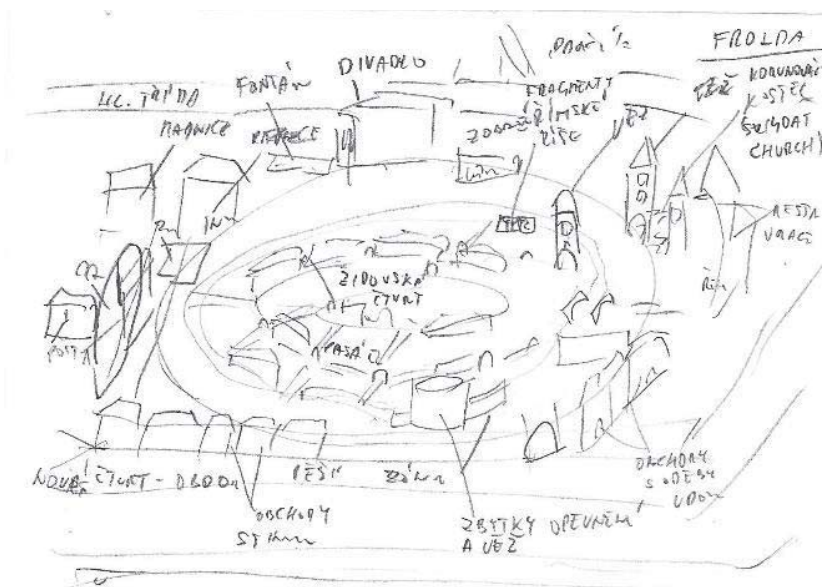
Z 22 analyzovaných mentálních map jich bylo 19 holistických – zahrnovaly celé historické centrum města a jedna dokonce širší urbanizované území. Ukázalo se, že většina studentů byla schopna rekonstruovat hlavní prostorové uspořádání města jako oválného v hradbách uzavřeného prostoru. 3 mapy byly jen dílčí a zahrnovaly pouze výřez části hlavního náměstí.

Obr. 6 Mentální mapa Šoproně „schematická“

Zdroj: studenti

Obr. 7 Mentální mapa „holistická“

Zdroj: studenti

V rámci vyhodnocení mentálních map byla provedena i četnostní shluková analýza s následujícími výsledky. Nejčetnější zobrazení (na rozdíl od asociační analýzy) neměl kostel, ale Židovská čtvrť a její nejvýznamnější památky – Synagoga a Židovské muzeum – celkem zobrazeno 15x z toho muzeum 4x a synagoga 2x. Na 2. - 3. místě se shodně se 14 zobrazeními vyskytla vodárenská věž a hlavní náměstí Fötér. Následuje 12 zobrazení hradeb a 10 zobrazení kostela. V této souvislosti je zajímavé, že v asociační analýze se kostel objevil 11x. Jeden student si jej tedy pamatoval, ale nedovedl jej lokalizovat, což je zajímavé. Na 6. -7. místě se s 9 zobrazeními objevuje divadlo a infocentrum. Zajímavé je, že infocentrum se nachází přímo ve vodárenské věži, která byla zobrazena 14x. 5 studentů tedy buď infocentrum ve věži nezaznamenali, nebo jim nepřišlo zaznamenání hodné. Na 8. místě s 8 zobrazeními se pak vyskytla kašna nacházející se uprostřed hlavního náměstí. Další zobrazení jsou pak již málo četné. Patří mezi ně pozůstatky římských staveb, radnice, pošta a v širším urbánním prostoru park a nákupní zóna TESCO.

Zdroje:

BUZAN, Tony. 2007. *Mentální mapování*. Vyd. 1. Praha: Portál, 165 s. ISBN 978-80-7367-200-3

PÁNEK Jiří a PÁSZTO, Vít. *Pocitové mapy v plánování měst a regionů* in Regionální rozvoj mezi teorií a praxí (4)2016, str. 48-63 [online] [cit. 28.6.2017] Dostupné z:
http://www.regionálnírozvoj.eu/sites/regionalnirozvoj.eu/files/2016_04_cel_cislo.pdf

3. Percepce bezpečnosti v regionu

Cílem této části výzkumné práce bylo na základě vlastní jednoduché obecně použitelné metody identifikovat percepci bezpečnosti Neziderského jezera jako turistické destinace a komparovat maďarskou a rakouskou stranu hranice (k metodice blíže in Šilhánková a kol., 2018).

Metodika zvolená pro zpracování vychází z metod analýzy rizik. Obecně je analýza rizik metoda rozboru situace či stavu, kterou jsou rizika včas rozpoznávána a vyhledávána (identifikována), vyhodnocována a informace o nich jsou předávány příslušné úrovni řízení k přijetí rozhodnutí o tom, jak vyřešit (minimalizovat) nebo vyloučit tato identifikovaná rizika (Procházková, 2011). Postup analýzy rizika je založen na několika navazujících krocích. Těmito kroky jsou: identifikace rizika, verifikace rizika, analýza pravděpodobnosti vzniku rizika, analýza nežádoucího dopadu rizika, stanovení významnosti (vlivu) rizika (Veličko, 2017). Procházková (2011) vyjmenovává 14 typů analýzy rizik, z nichž pro řešení zadaného úkolu byla vybrána metoda DELPHI, což je postup pro stanovení odborného odhadu budoucího vývoje nebo stavu pomocí skupiny expertů. V roli expertů zde vystupovali účastníci terénního cvičení v roli potenciálních turistů. Základem pro hodnocení bezpečnostní situace turistické destinace byl použit soubor hrozeb dle Antušáka (2009), který byl upraven a doplněn o specifické prvky územní / destinační bezpečnosti. Pro vlastní hodnocení byla zvolena čtyřbodová škála (+2,- vysoká relevance hrozby, +1 – nízká relevance hrozby, -1 – nízká nerelevance hrozby a -2 – vysoká nerelevance hrozby), aby byl hodnotitel „přinucen“ přiklonit se k jedné nebo druhé straně a předešlo se tak obecně známému efektu hodnocení „středem“. (Šilhánková a kol., 2018). V praxi to znamená, že čím nižších hodnot bude hodnocení hrozeb dosahovat, tím nižší bude výsledné matematické hodnocení.

Vlastní zjišťování percepce destinační bezpečnosti pro oblast Neziderského jezera proběhlo na závěr týdenního cvičení, po důkladném prozkoumání území a zapojili se do něho všichni účastníci cvičení. Celkově tedy bylo analyzováno 25 odpovědních dotazníků pro každou stranu hranice. Souhrnné výsledky percepce destinační bezpečnosti na Neziderském jezeře byly sumarizovány a vyhodnoceny třemi způsoby. Z odpovědí pro jednotlivé typy hrozeb zmíněných v odpovědích byl vypočten medián, průměr a četnost odpovědí. Ze získaných výsledků se ukázalo, že hodnocení za pomoci mediánu není pro tento typ úlohy vhodné, a proto nebylo dále sledováno.

Hodnocení pomocí průměru vycházelo z prostého aritmetického průmětu všech odpovědí realizovaných na škále +2, +1, -1 a -2 – viz výše. Jednotlivé hrozby jsou pak rozděleny do pěti pásem, kdy za relevantní jsou považovány průměty od +2 do +0,5 a od -0,5 do -2. Střední hodnota v pásmu +0,5 až -0,5 byla ponechána v hodnocení stranou. Za velmi nízkou percepci míry rizika (označeno tmavě zelenou) byla považována hodnota v rozmezí -2 až -1, za nízkou percepci míry rizika (označeno světle zelenou) pak hodnota -1 až -0,5. Zvýšená percepce míry rizika (označena oranžovou) se pak nacházela v pásmu +0,5 až +1 a vysoká percepce míry rizika (označena červenou) v pásmu +1 až +2.

Hodnocení pomocí četnosti odpovědí je vypočteno jako podíl kladných odpovědí k celkovému počtu odpovědí. Jednotlivé hrozby jsou pak rozděleny do čtyř pásem, a to 0 - 25% - velmi nízká percepce míry rizika (označeno tmavě zelenou), 26 - 50% - nízká percepce míry rizika (označeno světle zelenou), 51 - 75% - zvýšená percepce míry rizika (označeno oranžovou) a 76 - 100% - vysoká percepce míry rizika (označeno červenou).

Tabulka 1. Hodnocení relevance hrozby dle četnosti odpovědí a průměru - Rakousko

Typ hrozby	Hodnocení relevance hrozby v procentech					Průměr
	ano velmi	spíše ano	Percepce míry hrozby	spíše ne	Roz- hodně ne	
Přírodní hrozby						
Extrémy počasí						
Hrozí povodně a záplavy?	4	20	24	68	8	-0,56
Hrozí požáry vzniklé přírodními vlivy?	0	24	24	72	4	-0,56
Hrozí bouřky, vichřice, větrné poryvy, přívalemý déšť, krupobití?	20	60	80	20	0	0,8
Hrozí sněhové kalamity, námrazy, vznik ledových bariér?	4	24	28	52	20	-0,6
Hrozí dlouhotrvající sucha?	16	56	72	28	0	0,6
Hrozí extrémní vedra a vznik tepelných ostrovů?	16	48	64	36	0	0,44
Tektonická činnost						
Hrozí zemětřesení?	0	4	4	28	68	-1,6
Hrozí sesuvy půdy?	0	8	8	24	68	-1,52
Hrozí sopečné erupce?	0	0	0	0	100	-2
Nákazy						
Hrozí epidemie?	0	16	16	36	48	-1,16
Antropogenní hrozby						
Technogenní						
Je dopravní situace neklidná, nepřehledná a nebezpečná? (Stav dopravní infrastruktury, intenzita provozu, riziko dopravních havárií)	0	4	4	24	72	-1,64
Je energetická síť nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)	0	4	4	28	68	-1,6
Je dodávka plynu a tepla nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)	0	0	0	24	76	-1,76
Je telekomunikační síť (telefon, internet) nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)	0	0	0	28	72	-1,72
Hrozí destrukce staveb (stavební fond je ve špatném stavu)?	0	0	0	32	68	-1,68
Hrozí nedostatek pitné vody? Nebo projevuje se už nedostatek pitné vody?	0	8	8	48	44	-1,28

Jsou dodávky pitné vody nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)	0	0	0	36	64	-1,64
Ekologické (environmentální)						
Je ovzduší ve špatném stavu? (Jsou velké emise škodlivých látek do ovzduší?)	0	0	0	32	68	-1,68
Je pitná voda nekvalitní? (např. vodu z vodovodu nelze pít)	0	0	0	28	72	-1,72
Je likvidace komunálního odpadu a čistota na špatné úrovni (je tam špína)?	0	4	4	24	72	-1,64
Sociogenní						
Je hygienická situace v ubytovacích zařízeních na špatné úrovni (je tam špína, hmyz apod.)?	0	0	0	36	64	-1,64
Je problém sehnat ubytování? (Způsob rezervace je nejasný a přehledný, cena neodpovídá kvalitě.)	0	4	4	36	60	-1,52
Je hygienická situace ve stravovacích zařízeních na špatné úrovni (je tam špína, hmyz apod.)?	0	0	0	24	76	-1,76
Vojenské a bezpečnostní						
Bezpečnostní složky zajišťují svobodu občanů, občanských a lidských práv jsou samy bezpečnostním rizikem?	8	4	12	36	52	-1,2
Existují sociální konflikty, protesty, demonstrace?	0	8	8	44	48	-1,32
Vyskytují se hromadné pouliční nepokoje, rabování?	0	0	0	36	64	-1,64
Je patrná činnost různých mafií a/nebo organizovaného zločinu?	4	0	4	12	84	-1,72
Existuje etnické, náboženské a kulturní napětí mezi různými sociálními skupinami?	4	20	24	40	36	-0,84
Hrozí riziko teroristického útoku?	4	12	16	64	20	-0,84
Hrozí pouliční kriminalita (krádeže, přepadení)?	4	16	20	56	24	-0,8
Je velká a obtěžující přítomnost sociopatů (žebráků apod.)?	4	4	8	60	32	-1,12
Ekonomické						
Dostupnost bankomatů je špatná, směnárny (a směnárníci / veksláci) jsou nedůvěryhodní?	0	8	8	40	52	-1,36
Ceny pro turisty nejsou fair (tj. jsou dvojí ceny)? (Ceny jsou pro cizince nepřehledné, nevím, za co platím.)	0	4	4	40	56	-1,48

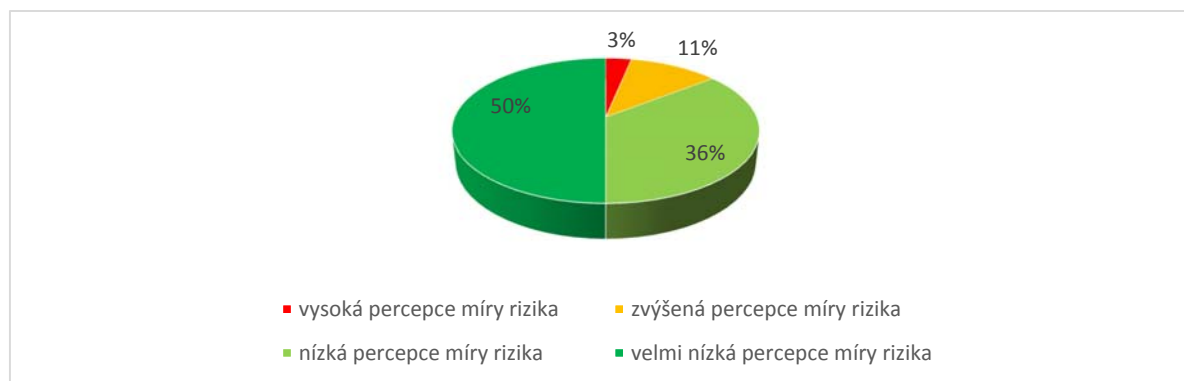
Nabídka zboží pro turisty (suvenýry, místní výrobky apod.) neexistuje.	0	20	20	20	60	-1,2
Společenské						
Nezbytné turistické informace jsou špatně dostupné a jsou nesrozumitelné (místní zvyklosti, otevírací doby, jízdní řády apod.)?	12	16	28	32	40	-0,72
Informace jsou dostupné pouze v místním jazyce. Jako turista jin jen stěží rozumím?	16	8	24	36	40	-0,76

Zdroj: vlastní

Z výše uvedeného hodnocení vyplývá, že při hodnocení percepce míry rizika je ze 36 hodnocených položek vnímána metodou četnosti odpovědí jako vysoce riziková pouze jedna, a to hrozba bouřek, vichřice, větrných poryvů, přívalových dešťů a krupobití. Při hodnocení pomocí průměru. Pak jako vysoce riziková nebyla hodnocena žádná položka. V pásnu mírného rizika byla metodou četnosti odpovědí pak byly jen další dvě položky, a to dlouhotrvající sucha a extrémní vedra a vznik tepelných ostrovů. V případě hodnocení průměrem se do pásma mírného rizika dostaly jen dvě položky, a to hrozba bouřek, vichřice, větrných poryvů, přívalových dešťů a krupobití a dlouhotrvající sucha. Všechny ostatní hodnocené položky jsou vnímány jako více či méně bezpečné.

Celkově lze tedy podle četnosti odpovědí vyhodnotit Rakouskou stranu Neziiderského jezera jako destinaci, kde 50 % hrozeb je vnímáno jako zcela nerelevantních a další 36 % hodnocených hrozeb jako spíše nerelevantních. Pouhých 14 % hodnocených hrozeb se ukazuje jako rizikových z toho pouhé 3 % jako rizikových vysoce – viz graf níže. Zajímavé je, že všechny hrozby hodnocené jako rizikové spadají do oblasti přírodních hrozeb spojených s extrémní počasí.

Graf 1 Podíl percepce míry rizika na rakouské straně Neziiderského jezera

Zdroj: vlastní

Při zprůměrování percepce míry rizika dospíváme v případě Rakouska k hodnotě -1,18, což lze opět vyhodnotit jako velmi bezpečnou destinaci.

Na maďarské straně Neziiderského jezera bylo hodnocením dosaženo následujících výsledků:

Tabulka 2 Hodnocení relevance hrozby dle četnosti odpovědí a průměru – Maďarsko

Typ hrozby	Hodnocení relevance hrozby v procentech					Průměr
	ano velm i	spíše ano	Percepce míry hrozby	spíše ne	rozhodn ě ne	
Přírodní hrozby						
Extrémy počasí						
Hrozí povodně a záplavy?	4	32	36	56	8	-0,32
Hrozí požáry vzniklé přírodními vlivy?	0	37	37	56	7	-0,2
Hrozí bouřky, vichřice, větrné poryvy, přívalový déšť, krupobití?	32	60	92	8	0	1,16
Hrozí sněhové kalamity, námrazy, vznik ledových bariér?	0	4	4	79	17	-1,083
Hrozí dlouhotrvající sucha?	44	44	88	12	0	1,2
Hrozí extrémní vedra a vznik tepelných ostrovů?	32	44	76	24	0	0,84
Tektonická činnost						
Hrozí zemětřesení?	0	4	4	32	64	-1,56
Hrozí sesuvy půdy?	0	20	20	20	60	-1,2
Hrozí sopečné erupce?	0	0	0	8	92	-1,92
Nákazy						
Hrozí epidemie?	0	21	21	50	29	-0,875
Antropogenní hrozby						
Technogenní						
Je dopravní situace neklidná, nepřehledná a nebezpečná? (Stav dopravní infrastruktury, intenzita provozu, riziko dopravních havárií)	12	52	64	20	16	0,24
Je energetická síť nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)	0	28	28	60	12	-0,56
Je dodávka plynu a tepla nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)	0	8	8	68	24	-1,08
Je telekomunikační síť (telefon, internet) nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)	4	36	40	56	4	-0,2
Hrozí destrukce staveb (stavební fond je ve špatném stavu)?	0	16	16	68	16	-0,84
Hrozí nedostatek pitné vody? Nebo projevuje se už nedostatek pitné vody?	0	12	12	72	16	-0,92
Jsou dodávky pitné vody nestabilní? (Podle frekvence výpadků.)	4	0	4	64	32	-1,2

Ekologické (environmentální)						
Je ovzduší ve špatném stavu? (Jsou velké emise škodlivých látek do ovzduší?)	0	0	0	56	44	-1,44
Je pitná voda nekvalitní? (např. vodu z vodovodu nelze pít)	0	20	20	48	32	-0,92
Je likvidace komunálního odpadu a čistota na špatné úrovni (je tam špína)?	4	28	32	44	24	-0,56
Sociogenní						
Je hygienická situace v ubytovacích zařízeních na špatné úrovni (je tam špína, hmyz apod.)?	4	36	40	40	20	-0,36
Je problém sehnat ubytování? (Způsob rezervace je nejasný a přehledný, cena neodpovídá kvalitě.)	0	24	24	40	36	-0,88
Je hygienická situace ve stravovacích zařízeních na špatné úrovni (je tam špína, hmyz apod.)?	0	0	0	60	40	-1,4
Vojenské a bezpečnostní						
Bezpečnostní složky zajišťují svobodu občanů, občanských a lidských práv jsou samy bezpečnostním rizikem?	0	16	16	40	44	-1,12
Existují sociální konflikty, protesty, demonstrace?	0	16	16	44	40	-1,08
Vyskytují se hromadné pouliční nepokoje, rabování?	0	0	0	40	60	-1,6
Je patrná činnost různých mafií a/nebo organizovaného zločinu?	0	0	0	28	72	-1,72
Existuje etnické, náboženské a kulturní napětí mezi různými sociálními skupinami?	8	8	16	56	28	-0,88
Hrozí riziko teroristického útoku?	0	0	0	56	44	-1,44
Hrozí pouliční kriminalita (krádeže, přepadení)?	0	28	28	40	32	-0,76
Je velká a obtěžující přítomnost sociopatů (žebráků apod.)?	0	4	4	48	48	-1,4
Ekonomické						
Dostupnost bankomatů je špatná, směnárny (a směnárníci / veksláci) jsou nedůvěryhodní?	20	36	56	36	8	0,24
Ceny pro turisty nejsou fair (tj. jsou dvojí ceny)? (Ceny jsou pro cizince nepřehledné, nevím, za co platím.)	4	16	20	56	24	-0,8
Nabídka zboží pro turisty (suvenýry, místní výrobky apod.) neexistuje.	0	40	40	36	24	-0,44

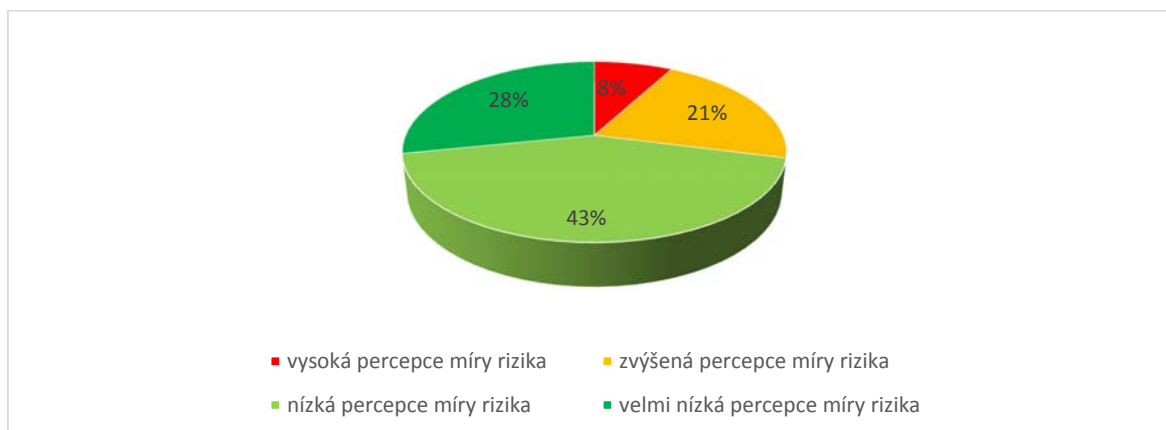
Společenské						
Nezbytné turistické informace jsou špatně dostupné a jsou nesrozumitelné (místní zvyklosti, otevírací doby, jízdní řády apod.)?	48	36	84	16	0	1,16
Informace jsou dostupné pouze v místním jazyce. Jako turista jim jen stěží rozumím?	64	32	96	4	0	1,56

Zdroj: vlastní

Z výše uvedeného hodnocení vyplývá, že při hodnocení percepce míry rizika je ze 36 hodnocených položek vnímáno metodou četnosti odpovědí jako vysoce rizikových 5 hrozeb, a to bouřky, vichřice, větrné poryvy, přívalový déšť, krupobití, dlouhotrvající sucha a extrémní vedra a vznik tepelných ostrovů (obdobně jako na rakouské straně), dále pak hrozby společenského charakteru nedostupnost a nesrozumitelnost informací a dostupnost informací pouze v místním jazyce (maďarštině). Při hodnocení pomocí průměru jsou v tomto vysoce rizikovém pásmu zmiňovány jen čtyři hrozby, a to bouřky, vichřice, větrné poryvy, přívalový déšť, krupobití, dlouhotrvající sucha a obě společenské hrozby týkající se dostupnosti a srozumitelnosti informací. Z hlediska hodnocení hrozby v pásmu mírného rizika jsou pak pomocí četnosti odpovědí hodnoceny jako riziková extrémní vedra a vznik tepelných ostrovů, dopravní situace (zejména stav silnic), dostupnost bankomatů a směnárny a nabídka zboží pro turisty. Při hodnocení průměrem spadají do tohoto pásma jen extrémní vedra a vznik tepelných ostrovů.

Celkově lze tedy podle četnosti odpovědí vyhodnotit maďarskou stranu Neziderského jezera jako destinaci, kde 43 % hrozeb je vnímáno jako zcela nerelevantních a další 28 % hodnocených hrozeb jako spíše nerelevantních. 29 % hodnocených hrozeb se ukazuje jako rizikových z toho 8 % jako rizikových vysoce – viz graf níže. Zajímavé je, že přírodní hrozby spojené s extrémní počasí jako jsou dlouhotrvající sucha a extrémní vedra a vznik tepelných ostrovů jsou jako rizikovější vnímány na maďarské straně, byť z hlediska environmentálního by měly být v celém území stejné.

Graf 2 Podíl percepce míry rizika na maďarské straně Neziderského jezera

Zdroj: vlastní

Při zprůměrování percepce míry rizika dospíváme v případě Maďarska k hodnotě -0,62, což lze vyhodnotit jako spíše bezpečnou destinaci.

Při porovnání výsledků hodnocení pomocí četnosti odpovědí a průměrů lze ale konstatovat, že vykazovaly obdobné výsledky. Hodnocení metodou dle četnosti odpovědí se hodí spíše pro vnitřní analýzu situace v turistické destinaci, hodnocení za pomoci průměru lze naopak lépe využít v případě porovnání bezpečnosti mezi jednotlivými destinacemi navzájem. Můžeme proto využít i podrobnější škálování např.

Tabulka 3 Stanovení míry percepce bezpečnosti destinace

Výsledný průměr	Míra percepce bezpečnosti destinace
-2 až -1,5	Destinace je vnímána jako zcela bezpečná
-1,5 až -1	Destinace je vnímána jako velmi bezpečná
-1 až -0,5	Destinace je vnímána jako nadprůměrně bezpečná
-0,5 až 0	Destinace je vnímána jako spíše bezpečná
0 až 0,5	Destinace je vnímána jako bezpečná s drobnými problémy
0,5 až 1	Destinace je vnímána jako mírně nebezpečná
1 až 1,5	Destinace je vnímána jako spíše nebezpečná
1,5 až 2	Destinace je vnímána jako vysoce nebezpečná

Zdroj: vlastní

Při použití této škály nám pak Rakouská strana Neziiderského jezera s výsledkem -1,18 spadá do kategorie destinace vnímané jako velmi bezpečné a maďarská strana s výsledkem -0,62 mezi destinace vnímané jako nadprůměrně bezpečné.

Zdroje:

ANTUŠÁK, E., (2009). *Krizový management, Hrozby – krize - příležitosti*. Praha: Wolters Kluver ČR. ISBN 978-80-7357-488-8

PROCHÁZKOVÁ, D., (2011). *Analýza a řízení rizik*. Praha: České vysoké učení technické v Praze. ISBN 978-80-01-04841-2

ŠILHÁNKOVÁ Vladimíra, ARIAS GOMÉZ, Jefferson, ANTOŠOVÁ Gabriela a PONDĚLÍČEK, Michael. Zjišťování percepce destinační bezpečnosti jako nástroj rozvoje cestovního ruchu (na příkladu Kolumbie). In KLÍMOVÁ, V. ŽÍTEK, V. (eds.) XXI. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků. Brno: Masarykova univerzita, 2018. s. 603-610. ISBN 978-80-210-8969-3

VELIČKO, J., (2015). Analýza rizika- poznámky z praxe. *Časopis 112*. vol. 14, no. 6. [online]. [cit. 2.3.2018]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-6-2015.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>.

4. Mapovací technika a způsob tvorby mapovacího klíče

Pro mapování v rámci terénních cvičení jsou běžně využívána data Základní mapy České republiky 1:10 000 (ZM 10). Vzhledem k tomu, že mapované obce, resp. řešená zastavěná území leží v zahraničí, bylo nutno zvolit jiný kartografický podklad, neboť rozsah ZM 10 končí na českých hranicích. Jako podklad pro terénní mapování byla proto zvolena mapová data OpenStreetMap.

OpenStreetMap je projekt, jehož cílem je tvorba volně dostupných geografických dat a následně jejich vizualizace do podoby topografických map (např. silniční mapa, turistická mapa, cyklo mapa) a navigování v nich. Pro tvorbu geodat se jako podklad využívá záznamů z přijímačů GPS (např. tzv. Dataloggerů) nebo jiné, zpravidla digitalizované mapy, které jsou licenčně a kvalitativně kompatibilní. Projekt byl založen v roce 2004 a využívá kolektivní spolupráce spolu s koncepcí Otevřeného software. Data jsou poskytována pod licencí Open Database Licence (*RWeait*). OpenStreetMap byl inspirován projekty jako je například Wikipedie, tzn. přispívat může každý. Projekt umožňuje jednoduchou editaci dat, uchovává kompletní historii provedených změn, výsledky práce jsou dostupné veřejnosti.

Projekt využívá a vyvíjí vlastní souborový formát pro vektorová geodata postavený na XML. Jako referenční souřadnicový systém je použit WGS 84 (Rapant, 2002), pro rychlou a jednoduchou vizualizaci dat pak často Mercatorova projekce.

Data OpenStreetMap jsou systematicky pořizována dobrovolníky pomocí ručních GPS přijímačů (viz obrl.) GPS data jsou poté zpracována na počítači v editační aplikaci a posléze nahrána do globální databáze OpenStreetMap. Mapovat lze při procházkách, na kole, v autě apod.

Nedávne zpřístupnění leteckých a družicových snímků a dalších dat z komerčních či veřejných zdrojů přispělo ke zrychlení a zpřesnění mapových podkladů, např. využití půdy. Jsou organizovány tzv. *mapping parties* (jinak *mapathony*) zaměřené na skupinové mapování dané oblasti.

Veřejné zdroje dat

Řada vládních organizací již uvolnila svá data pod licencí kompatibilní s OpenStreetMap. Velká část těchto dat pochází z USA, kde federální úřady poskytují často data jako veřejné dílo. Mezi takové zdroje patří např. satelitní snímky, které lze použít kvůli malému rozlišení pouze pro ověření dat nebo kreslení rozsáhlých objektů, v České republice je to např. katastrální mapa z produkce ČÚZK.

Komerční zdroje dat

Některé komerční firmy se rozhodly část svých dat poskytnout pro potřeby OpenStreetMap, např. společnost Automotive Navigation Data (AND) poskytla kompletní silniční síť Evropy.

Koncem roku 2010 se rozhodl Bing, patřící společnosti Microsoft, že uvolní používání jejich satelitních snímků pro účely obkreslování v OpenStreetMap. V roce 2014 poskytla pro mapování družicové snímky společnost Mapbox. Ta získala fotografie od firmy DigitalGlobe, se kterou již dříve spolupracovala na získávání snímků pro potřeby Humanitarian OpenStreetMap Teamu (tzv. Humanitární mapování v rizikových oblastech).

V Česku poskytla společnost HELP SERVICE - REMOTE SENSING projektu úplnou síť silnic 1. a 2. třídy.

4.1. Mapovací technika

Mapování v terénu je realizováno pochůzkou a jedná se spíše o terénní šetření, neboť základní terénní prvky jsou již jednoznačně identifikovány v podkladové mapě. Na základě značkového klíče se v terénu vyhledávají prvky a objekty, důležité pro rozvojový potenciál obce. Tyto prvky se zakreslují do černobílého tisku mapového podkladu několika způsoby v závislosti na hustotě mapovaných prvků na dané ploše:

- Zákres prvků dle značkového klíče s využitím barev.
- Zjednodušený záznam prvků jednou barvou (bod, linie, plocha (obrys) bez použití značkového klíče), jejich očíslování a vytvoření legendy dle čísel.

Takto vznikne pracovní mapa, která po naskenování na velkoformátovém skeneru a georeferencování na digitální mapovou předlohu, bude využita jako podklad pro digitalizaci mapovaných prvků v geografickém informačním systému (GIS), např. v SW ArcGIS nebo QGIS. Digitalizací prvků vzniknou vektorová data, spojená s databází dalších (negrafických) informací, která budou využitelná pro různé analýzy a rozvojové projekty.

4.2. Značkový klíč

Pro záznam prvků, důležitých pro rozvojový potenciál obce neexistuje normovaný značkový klíč – jedná se o tematickou mapu. Byl proto vytvořen pro práci unikátně s tím, že bude v praxi ověřen a dále případně upraven či pro další obdobné mapovací práce verifikován. Pro vytvoření mapovacího klíče byly využity Principy a pravidla územního plánování v oblasti mapování dat pro Územně analytické podklady (ÚÚR, 2016 a 2017) a vlastní starší práce (např. Šilhánková, Pondělíček, 2012). Některé prvky jsou součástí map velkého a středního měřítka (cyklo/turistické trasy, sakrální stavby, památníky, zastávky dopravní obslužnosti...), pro ně jsou již vytvořeny mapové značky. Ostatní prvky jsou tzv. tematické, pro ně byly vytvořeny nové mapové značky (např. turistická atraktivita, mobiliář, historický objekt...).

Značkový klíč byl koncipován tak, aby obsahoval pouze 5 barev (černá, červená, žlutá, zelená, modrá) a značky jednoznačně identifikovaly mapovaný prvek.

Obr. 8 Značkový klíč pro mapy rozvojového potenciálu obce

občanská vybavenost	vybavení pro CR	dopravní infrastruktura	technická infrastruktura	zeleň v sídle	ostatní
škola (doplnit jaký typ)		zastávka BUS (doplnit frekvenci spojů, přístřešek?)	odpadkový koš	travnaté plochy, udržované (kosené), hřiště, dětské hřiště	brownfield (vč. typu)
úřad (vč. úředních hodin)		zastávka MHD (doplnit frekvenci spojů, přístřešek?)	nádoby na separovaný odpad (upřesnit typy)	soliterní větší strom (druhy, stáří) průměr nad 80 cm	suburbánní typ výstavby
pošta (vč. otevřací doby)		zastávka ČD (doplnit frekvenci spojů)	Stálý dvůr či jiné zařízení na odpad	předzahrádky u domů a staveb (ne předzahrádky před hospodou)	
obchod (doplnit otevřací dobu)		veřejná parkovací místa (kolik, zpoplatněná?)	technická opatření na vod. tocích (plochách)	lektivní záhony a výdoba obce	
hospoda, kde se nevaří (doplnit otevřací dobu)		vyhrazená parkovací místa (kolik)		keře vysazené, kultivované, doprovodné	
hospoda, restaurace s jídelnami (doplnit otevřací dobu) vč. předzahrádky		neoficiální parkování (pro kolik aut?)		liniová stromofauna - aleje	
dětské hřiště		chodník v chybějící chodník		veřejný (poloveřejný) park, zahrada, sad	
hřiště pro dospělé (např. posilovna)		cyklostezka, cyklotrasa, stojany pro cyklisty a kolik a s čím		Památník, strom, alej, skupina stromů vhodných k ochraně	
sportoviště		příčné prahy nebo jiná zpomalovadla		historická zahrada nebo sad (farm, obecní, apod.)	
kostel, hřbitov, kaple, zvonice, mlýn, mlýnský náhon, věž, věžička		lavice, kryté posezení pro poutníky		zajímavá výsadba, scenerie, zahrada	
historický objekt (upřesnit)		čerpací stanice PHM (otevřací doba)			
zdravotnické zařízení (upřesnit jaké lékařské + ordinace)					
poč. zbrojnice					

Zdroj vlastní

4.3. Mapa rozvojového potenciálu obce

V rámci mapovacích prací byla na základě výše uvedeného jednotného klíče vytvořena pro každou obec mapa rozvojového potenciálu obce.

Zdroje:

RAPANT, Petr. *Družicové polohové systémy* [online]. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2002 [cit. 2008-08-23]. ISBN 80-248-0124-8 Dostupné z: http://gis.vsb.cz/Publikace/Knizni_Publikace/DNS_GPS/DNS_GPS.pdf

RWeait [online] OSM Foundation, 12.9. 2012 [cit. 21.11.2018]
<https://blog.openstreetmap.org/2012/09/12/openstreetmap-data-license-is-odbl/>

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra a PONĎELÍČEK, Michael. *Metodika vyhodnocování udržitelného využití území pro potřeby územního plánování* [online]. Vyd. 1. Hradec Králové: Civitas per populi, 2012, 72 s. [cit. 2017-03-28]. ISBN 978-80-904671-9-4. Dostupné z: www.civitas-group.cz/soubory/Metodika_RURU_a_VURU_F_web.pdf

Ústav územního rozvoje. *Pořizování aktualizací územně analytických podkladů obcí a krajů*. 2016-09-08 online [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/32b39c20-74b5-4134-a56f-dd3275623108/2016_V_09_Metodika-UAP.pdf?ext=.pdf

Ústav územního rozvoje. *Principy a pravidla územního plánování*. 2017-02-21 online [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/pap-komplet-pro-tisk-2017.pdf>

5. Analýza vybraných obcí a jejich rozvojový potenciál

Pro zjišťování rozvojového potenciálu vybraných obcí byli studenti rozděleni do skupin po 3-5 výzkumnících. Každá skupina nejprve provedla screening informací o obci dostupný z veřejných zdrojů, zejména z internetových stránek regionu a obce samé. Zjištěné údaje studenti zaznamenávali do předem připraveného formuláře, který byl rozdělen na následující části:

1) *Základní informace o obci s podsekcemi:*

- základní údaje,
- historický vývoj obce,
- bydlení a bytová zástavba,
- pracovní příležitosti - výroba/zemědělství,
- občanská vybavenost,
- vybavení pro cestovní ruch,
- dopravní infrastruktura,
- technická infrastruktura,
- zeleň v sídle a
- ostatní např. brownfields.

2) *SWOT analýza a*

3) *Návrh rozvojových opatření.*

V rámci terénního cvičení byl stanoven tzv. „mapovací den“, a to konkrétně 21. 6. 2018, kdy studenti prováděli standardní urbanistické průzkumy tj. pěšky procházeli územím obce v době 9 - 17 hodin a do předpřipraveného formuláře a mapy (viz výše) zaznamenávali stav jednotlivých funkčních složek v obci, porovnávali reálnou situaci s obrazem obce, který měli předem připravený z její (převážně internetové) prezentace a vyhodnocovali rozvojové problémy a další potenciál. Veškerá svá mapování a postřehy zároveň důkladně fotodokumentovali.

Následně studenti data sumarizovali, jak v mapové části (finální mapa každé obce byla zpracována v rámci následujícího času v rámci terénního cvičení), tak i v části textové, kde se zejména soustředili na skupinové vytvoření SWOT analýzy a návrhu možných rozvojových opatření.

Součástí terénního cvičení byla i prezentace výsledků mapování, představení SWOT analýzy a navržených rozvojových opatření. Jednotlivé skupiny pak vedly diskusi o stavu a možnostech obce jak mezi sebou, tak i s přítomnými akademickými pracovníky.

Na základě zjištěných informací a po korekci v rámci společné odborné diskuse pak jednotlivé skupiny dopracovaly úplnou zprávu o stavu a možnostech rozvoje jimi zpracovávané obce formou „seminární práce“ cca ve 14denním horizontu. Tyto seminární práce se pak staly podkladem pro níže uvedený souhrn stavu a rozvojového potenciálu mapovaného území.

5.1. Illmitz

Autoři: Bc. Pavla Nováčková, Bc. Kateřina Hamouzová a Bc. Radomír Němeček

Obr. 9 Mapa území s vyznačením mapovaného města Illmitz

Zdroj: www.mapy.cz

Obr. 10 Pramen sv. Bartoloměje na náměstí v Illmitz

Zdroj: <https://kathrinsalltag.files.wordpress.com/2014/07/bartholomc3a4us-quelle.jpg>

Obr. 11 Mapa sídla Illmitz

Zdroj: www.mapy.cz

Základní údaje:

Nadmořská výška: 117 m

Rozloha: 91,75 km²

Počet obyvatel: 2 378
(2017)

Okres: Neusiedl am See

Spolková země:

Burgenland

Stát: Rakousko

Nachází se v Národním
parku Neusiedler See –
Seewinkel

Největší vinařská oblast
v Rakousku

Rozlohou největší obcí
Burgenlandu

Nejnižší položená obec
Rakouska

Historický vývoj

Podle archeologických nálezů bylo toto území osídleno již Římany, ale první písemná zmínka o městě pochází až z roku 1217. Až do roku 1905 bylo město rozděleno na dvě části: Horní a Dolní Illmitz. Město leží ve spolkové zemi Burgenland, která byla až po 1. světové válce roku 1919 připojena k Rakousku v rámci Pařížských dohod. Jde o nejvýchodnější a třetí nejmenší rakouskou spolkovou zemi ležící podél rakouské hranice s Maďarskem. Burgenland je tvořen územím, které od středověku až do 20. století patřilo k Uhrám. Hranice Burgenlandu se zbytkem Rakouska odpovídá právě někdejší rakousko-uherské hranici. V roce 1967 získal Illmitz statut města. Počet obyvatel města ležícího jen 4 kilometry od jezera přezdívaného moře Vídeňanů se za posledních 100 let téměř o polovinu zvýšil. Ještě v roce 1869 zde žilo 1 662 obyvatel, o sto let později to bylo 2 376 obyvatel. V současnosti má město 2378 obyvatel. Poprvé je ochrana mokřadů v Burgenlandu zmiňována již v roce 1926. Dne 11. března 1938 proběhl v Rakousku ozbrojený převrat, který znemožnil vybudování a vyhlášení národního parku, jehož koncept se připravoval. V roce 1971 zde byla zřízena stanice v obci Illmitz, jež je detašovaným pracovištěm oddělení ochrany přírody burgenlandské vlády. Národní park Neusiedler See – Seewinkel zde byl vyhlášen ale až v roce 1993. Rakouský Nationalpark

Neusiedler See – Seewinkel má rozlohu 9 690 ha. O osm let později - 13. prosince 2001 - byla oblast kulturní krajiny Neziiderského jezera zařazena na seznam Světového kulturního dědictví UNESCO.

Zástavba rodinných domů/bytových domů

Městská bytová zástavba se sestává z převážně dvoupodlažních rodinných domů a činžovních domů. V centru města, zejména okolo pěší zóny je zástavba až třípodlažní a domy mají v přízemí nebytové jednotky s obchody či službami. V centru i širším centru města spolu jednotlivé domy sousedí a vytváří jednolitou zástavbu se zahradami a dvorky do zadní části pozemku, dále od ulice. V okrajových částech města je bytová zástavba již rozvolněná se samostatně stojícími rodinnými domky a zahradami okolo celého domu. Město je ušetřeno výstavby moderních bytových či velkých panelových domů.

V jižní a severní části města je patrná nová okrajová suburbánní zástavba, tvořena rodinnými domy. Ačkoliv je Ilmitz venkovské malé městečko s převládající zástavbou jednoduchých, rodinných domů venkovského typu s převážně sedlovými či vazbovými střechami, menšími špaletovými dřevěnými okny, upraveným pozemkem apod., tak se i zde objevuje nešvar známý z našich okrajových zástaveb, a to typově a velikostně nehomogenní zástavba, která se sem prostě nehodí. Uprostřed nových nebo zrekonstruovaných menších rodinných domů stojí moderní novostavba, která je výrazně větší, než okolní domy, postavená na bázi kovu a skla, s rovnou střechou a rozsáhlým prosklením a striktně pravoúhlým uspořádáním stěn obvodového pláště i střechy.

V nové zástavbě je nedostatečná občanská vybavenost. Zcela chybí malé obchody, služby a restaurace. Lze zde nalézt pouze malá dětská hřiště. V jižní části Ilmitzu, kde je suburbánní zástavba rodinných domků míchána se začínajícími zemědělskými areály a vinařstvími, absentují v některých okrajových částech i chodníčky.

Nejhustší zástavba se nachází v centru města, podél hlavních silnic Apetlonerstrasse a Obere Hauptstrasse. Krátká pěší zóna Ilmitzu působí poměrně zestárlým a částečně i mírně zanedbaným dojmem.

Obr. 12 Zástavba v Ilmitzu s čapím hnízdem

Zdroj: foto K. Hamouzová

Pracovní příležitosti výroba/zemědělství

Kromě tradičního zemědělství se jednou z rozhodujících oblastí ekonomiky Illmitzu a celé zdejší spolkové země v posledních letech staly služby, zejména ve sféře cestovního ruchu. Pro většinu Rakušanů je totiž okolí jezera Neusiedler See včetně přilehlých měst a obcí především oblíbenou rekreační oblastí nabízející dostatek příležitostí k aktivnímu odpočinku. Nízká hladina jezera způsobuje, že voda se v letních měsících velmi rychle prohřeje, takže tu najdete ideální podmínky ke koupeli, ale také třeba windsurfingu a dalším vodním sportům. Je tedy logické, že nejvyšší počet pracovních příležitostí ve městě Illmitz lze najít ve zdejších službách. Nachází se zde 17 různorodých gastro podniků. Od ledna do prosince se ve městě koná mnoho gastro slavností. Například: Gerichte vom Bio-Steppenrind (pokrmů ze stepního skotu), Fangfrisches aus dem Neusiedler See (čerstvě chycené ryby z Neusiedlerkého jezera), Maizeit = Spargelzeit (chřestové slavnosti) a jiné. Město poskytuje desítky ubytovacích zařízení. Ve městě se nachází 4 hotely. Mezi nejluxusnější patří HOTEL NATIONALPARK, kde za noc v sezoně zaplatíte přes 100 euro na osobu. Penzionů je zde 17, cenová relace je od 30 do 90 euro za osobu a noc. Další širokou nabídku lůžek zahrnuje ubytování v soukromí. Tzv. PRIVATZIMMER má ve městě 45 soukromníků.

Dostatečná je zde i síť obchodů. Zaměřené jsou především na cyklisty (půjčovny kol, servisy), ornitology (jde o jednu z nejvýznamnějších ornitologických lokalit celé střední Evropy) a vyznavače vodních sportů. Ruch upadá s podzimem. Většina zdejších rekreačních center a dalších turistických služeb je totiž v zimních měsících mimo provoz.

Krajina okolí města Illmitz je mírně zvlněná, nacházejí se zde malebné vinice a zemědělské usedlosti s intenzivně obdělávanou půdou. Vinařství je zde ovlivněno několika příznivými faktory: Je to především teplé panonské klima proudící z maďarských rovin, vlhkost přicházející z jezera a vápenné podloží regionu. Jde o největší vinařskou oblast Rakouska pro pěstování révy na výrobu přívlastkových vín. Zvláště bohatá je oblast na aromatické bílé či plné červené odrůdy, stejně jako sladká cibébová vína. Současně se jedná o zemědělskou oblast pro pěstování obilí a zeleniny. Ve městě proto funguje několik soukromých zemědělců. Je zde bohatý i masný průmysl, zejména na zpracování zdejšího skotu, Mangalitza prasat, ovcí, ale také ryb. Naopak zde nenajdeme žádné z odvětví těžkého průmyslu.

Zařízení v Illmitz (2015)

- 4hvězdičkový hotel: 1
- 3hvězdičkový hotel: 4
- 2hvězdičkový HOTEL / HOST: 1
- 4hvězdičkové penziony: 2
- 3hvězdičkové penziony: 8
- 2hvězdičkové penziony: 3
- 4hvězdičkový rekreační dům 1
- 3hvězdičkový rekreační dům 3
- PRONÁJEM soukromé POBYTY 65
- soukromé APARTMENTS / APARTMENTS 52
- soukromé MOBIL HOME místa 1

Obr. 13 Illmitz – vinice v okolí jako zdroj pro rozvoj

Zdroj: foto P. Nováčková

Občanská vybavenost

Ve městě se nacházejí dvě školní zařízení: Základní škola a Střední škola. Obě budovy leží v těsném sousedství v ulici Zickhöhe. Žáci střední školy mají družbu v rámci programu Comenius se školami z Německa, Itálie, Španělska, Sicílie, Norska, Švédska, Polska.

Ve stejné oblasti jako školy jsou k dispozici i hřiště, sportoviště, skatepark. Nachází se zde i moderní knihovna.

Předškolní vzdělání poskytuje místní mateřská škola otevřená v roce 1996, vedle které stojí denní stacionář pro seniory.

K dispozici jsou zde dva bankomaty u pošty a v budově Raiffeisen banky. Umístěny jsou v centru města.

Ve městě ordinuje jeden praktický lékař, tři specialisté a jeden zubař.

Nejbližší policejní služebna se nachází v sousedním Apetlonu.

Na příjezdové cestě od Apetlonu můžeme hned u hlavní silnice nakoupit v supermarketu Billa a téměř na druhém konci města nedaleko čerpací stanice OMV se nachází supermarket Spar.

Dále město Illmitz disponuje běžnou nabídkou obchodů typu pekařství, cukrárna, řeznictví, tabák.

Od roku 2008 je zde také otevřena provozovna společnosti Martin Karlo, která zpracovává maso z dobytka chovaného v Národním parku Neusiedler See (Šedý maďarský stepní skot). Nabízí tak mlsným zákazníkům klobásy, salámy, sušené šunky a jiné dobroty domácí výroby.

Obr. 14 Základní škola v Illmitz

Zdroj: foto K. Hamouzová

Obr. 15 Supermarket Billa

Zdroj: foto L. Baštová

Vybavení pro cestovní ruch

Infrastruktura pro cestovní ruch je v Illmitzu na dobré úrovni. Přímo v budově radnice funguje informační centrum, kde je k dispozici podrobný plán města s vyznačenými službami. Většina materiálů je ale napsána pouze v německé jazyce. K dispozici je obsáhlý průvodce, který je ke stažení na webových stránkách města. Obsahuje potřebné informace o ubytovacích kapacitách, restauracích a dalších službách. Základní informace jsou zde uvedeny i v anglickém jazyce.

Ve městě se nachází dostatečný počet infotabulí a směrovek k důležitým institucím.

Je tu rovněž dostatek parkovacích míst, a to bezplatných. V centru jsou k dispozici desítky stojanů na kola.

Služby v oblasti cestovního ruchu lze ve městě Illmitz považovat za nejrozšířenější. Zaměřeny jsou především na cykloturistiku a vodní sporty.

Pobočku zde mají tři půjčovny kol, které nabízejí kola pro všechny věkové kategorie: Radverleih Mürner, Mürner's Radverleih a Fahrradverleih Johannes-Zeche.

Společnost Nextbike půjčuje elektrokola na třech místech: V sídle informačního centra národního parku, v ulici Obere Hauptstrasse a u jezera.

Dvě společnosti zde provozují rovněž dopravu koňským povozem. Kutschen Gangl nabízí kočárové jízdy s průvodcem, cesty do a z přístavu, stejně jako další trasy. Winzenzhof Gangl má podobnou nabídku, včetně speciálního uspořádání pro jednotlivce, rodiny, firmy, kluby, školy i důchodce.

Za ne zcela dostatečné naopak považujeme informace o možnosti zakoupení Neusiedler See Card. Má jít o kartu, která bezplatně zpřístupní několik sportovišť a atrakcí, a dokonce i veřejnou dopravu. Získat ji lze zdarma, pokud se ubytujete v některém ze 720 partnerských zařízení v období od 1. 03. 2018 do 28. 02. 2019. Další podrobnosti ke kartě a aktuální údaje se nám podařilo najít až na doporučených webových stránkách www.neusiedlersee.com.

Pod heslem "Jemně mobilní" mohou hosté přes noc zdarma využívat městskou dopravu, také lodní společnosti na ni poskytují 50% slevu.

Obr. 16 Turistická karta Neusiedler See Card

Zdroj: <https://burgenland.orf.at/news/stories/2902129/>

Obr. 17 Informační centrum Illmitz

Zdroj: foto P. Nováčková

Dopravní infrastruktura

Obcí Illmitz prochází silnice II. třídy L205. Tato hlavní silnice protíná samotné centrum města. Projíždí tudy jediná pravidelná autobusová linka č. 290, která jezdí trasu: Neusiedl am See – Podersdorf – Illmitz – Apetlon.

Další možností dopravy je pravidelný spoj přívozem/trajektem přes jezero, kterým je možné přepravovat i kola. Trajekt vyjíždí při počtu minimálně 4 osob, trasu Illmitz – Mörbisch a zpět. V hlavní sezóně, od 1.5. do 16.9., jezdí denně od 9.00 do 17:30 každou půlhodinu. V období od 17.9. do 30.9. jezdí trajekt taktéž denně při minimálním počtu 4 osob, ale pouze do 17:00 hod. a v období od 1. do 30. 4. a od 1. do 14. 10. pouze na vyžádání v kanceláři společnosti GANGL denně v časech 10:00, 12:00, 14:00 a 16:00 hodin.

Tato společnost také nabízí možnost vyjížděky plovkem taženým koňmi. Lze se takto dopravit za krásami NP Neusiedlersee – Seewinkel, do přístavu Illmitz, města Apetlon aj. Je možné na vyžádání domluvit i individuální trasu.

Obec protínají cyklostezky B10 Neusiedler See Radweg Varianten a B20 Lackenradweg.

V případě potřeby je možné využít taxislužby společnosti TMT – Krüger (www.krueger.taxi)

Vlakové spojení v této obci není.

Obr. 18 Kočár s koňmi na dopravě k vinicím nebo jezeru

Zdroj: foto P. Nováčková

Technická infrastruktura

Samotné město Illmitz ve svých strategických dokumentech se představuje jako Tržní město Illmitz 2025 ENERGY soběstačné město! Mezi jeho přední cíle patří ekologické, tepelné zlepšení veřejných budov a zařízení. Radnice v Illmitz dokonce nabízí bezplatné poradenství v oblasti energetiky v nové výstavbě budov.

Energii se snaží město získávat i díky obnovitelným zdrojům, na prvním místě jsou to větrné elektrárny, které se na katastru města nacházejí. Právě podpora obnovitelných zdrojů energie je klíčovým bodem ve strategických dokumentech.

Na vysoké úrovni je likvidace odpadu, která probíhá díky optimalizaci speciálního sběrného bodu, kam obyvatelé odpad svážejí.

Technická infrastruktura je tvořena složitými systémy, které ovlivňují rozvoj, vzhled i celkový život města. V případě města Illmitz nejde o zařízení, jako jsou teplárny, vysoké napětí a jiné, které narušují krajinu.

V případě Illmitzu jde zejména o podzemní potrubí a řady. Zásobování pitnou vodou je vedeno v distribučních řadech v komunikacích.

Zásobení města elektrickou energií je zajištěno podzemním vedením, takže ve městě na rozdíl od maďarských sousedů zcela absentují sloupy s dráty a rozvody.

Ve městě jsme zaregistrovali i zásobování zemním plynem, které má největší význam nejspíš pro individuální vytápění.

Obr. 19 Rozvody energií v sídle

Zdroj: foto P. Nováčková

Zeleň v sídle

Zastoupení zeleně ve městě je poměrně výrazné. Nejvíce na člověka působí zelené pásy s křovinami a květinami, které lemují některé komunikace.

Systém sídelní zeleně vytváří spojitou síť ploch a linií v zastavěném území, kde dominantní zastoupení má přírodní složka (stromy, keře, bylinné patro). Systém sídelní zeleně na okraji

zástavby postupně přechází do volné krajiny a navazuje na zeleň doprovodnou či rozptýlenou. Plochy veřejné městské zeleně vytvářejí plošné a bodové, ale i liniové části. Jedno z nejdelších stromořadí se nachází v ulici Angergasse vedoucí od severozápadu na jihovýchod.

Významný podíl v ozelenění města má doprovodná zeleň podél hlavních městských komunikací a hlavních pěších tras. Podstatný význam má i solitérní zeleň. Jde zejména o vzrostlé stromy a keře.

Výraznější zelené plochy lze nalézt v centru města, kde jsou vzrostlé stromy v sousedství minerálního pramene.

Jednu z nejrozsáhlejších zelených ploch tvořící lesopark lze spatřit při cestě k Informačnímu centru Národního parku, podél ulice Illmitz Wiesenweg.

Obr. 20 Náměstí v Illmitz

Zdroj: foto P. Nováčková

Ostatní

Vyhledávanou turistickou atrakcí města je tzv. Bartolomějův pramen.

Vyvrtnán byl na přelomu roku 1930/31 na základě rozhodnutí tehdejšího vedení města a to do hloubky 188 metrů. Většina obyvatel měla v té době vlastní zdroj vody na své zahradě, ale vzhledem k intenzivnímu zemědělství a hnojení v kraji byla mělká podzemní voda kontaminována a nebyla pitná. V roce 2004 byl vrt obnoven, jeho teplota je 15,6 stupňů Celsia a vyvěrá z hloubky 201,3 metru.

Ve městě Illmitz jsou ještě další dva prameny – Sulfina a Gastrina. Jeden pramen je odváděn do jezera a druhý je zavřený, čeká na použití.

Illmitz dále nabízí možnost koupání, rozlehlé koupaliště u jezera s obrovskou loukou na opalování je vybavené dvěma dětskými hřišti, dvěma hřišti pro plážový volejbal a velkým množstvím možností k relaxaci. V samoobslužné restauraci si přijde na své host žíznivý i hladový.

Malý, idylický přístav se nachází hned vedle koupaliště. Připlouvají sem také přívozy, které dopravují cyklisty i s jejich koly z jednoho břehu Neziderského jezera na druhý (Mörbisch-Illmitz).

Ve dnech, kdy vane mimořádně příznivý vítr, se hladina jezera jen hemží plachetnicemi a surfovými prkny.

Obec leží v NP Neusiedler See – Seewinkel, který je každoročním cílem tisíců turistů, ornitologů a milovníků přírody. Krásy panonské přírody se nejlépe odhalují při výletech na kole. Ale také na koni, v koněm taženém voze nebo pěšky. Nachází se zde moderní informační a výukové centrum NP.

Obr. 21 Illmitz – Infocentrum a budova NP

Zdroj: foto K. Hamouzová

Obr. 22 Illmitz – vstup do Infocentra NP

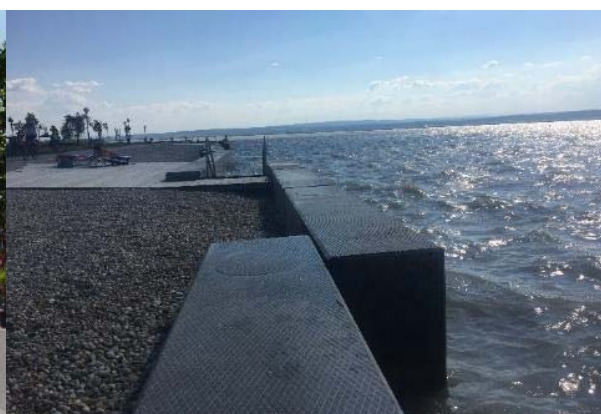
Zdroj: foto K. Hamouzová

Obr. 23 Illmitz – Cesta na pláž u jezera

Zdroj: foto K. Hamouzová

Obr. 24 Illmitz – Jezero a pláž Neusiedler See

Zdroj: foto K. Hamouzová

SWOT analýza	
silné stránky	slabé stránky
• Geografická poloha • Blízkost Národního parku Neusiedler See – Seewinkel a jezera • Napojení na cyklostezky • Široká nabídka ubytování • Historické památky • Minerální pramen • Sportovní vyžití • Občanská vybavenost (školka, škola) • Vinařská oblast	• Město není napojeno na železnici • Minimální možnosti vyžití v zimním období • Nedostatečné dopravní a orientační značení cesty do přístavu a rekreační zóny u jezera • Chybí informace o trajektovém spojení s městem Mörbisch

Obr. 25 Dětské hřiště v sídle

Zdroj: foto P. Nováčková

Obr. 26 Informační tabule v centru

Zdroj: foto K. Hamouzová

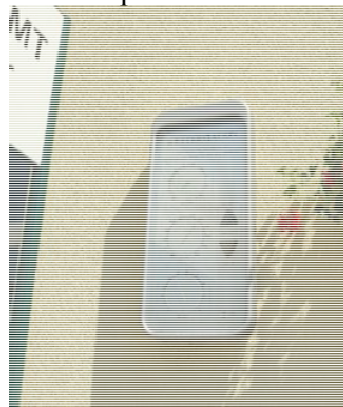
příležitosti	hrozby
• Agroturistika • Gastroturistika zaměřená na víno • Prodloužení sezónnosti cestovního ruchu	• Obava z terorismu (dopad na cestování) • Zhoršení klimatických podmínek

Obr. 27 Vinárna pro hosty z daleka i blízka

Zdroj: foto P. Nováčková

Obr. 28 Obecní teploměr

Zdroj: foto P. Nováčková

Návrh rozvojových opatření

Město Illmitz má určitě svůj potenciál v rozvoji cestovního ruchu.

Návštěvníkům může nabídnout spoustu zajímavostí.

Illmitz je největší vinařskou oblastí Rakouska, kde se pěstuje réva pro přívlastková vína.

Sídlí zde informační centrum NP Neusiedler See – Seewinkel.

Cílem města by měl být další rozvoj kulturního, sportovního a společenského života.

Kraj Burgenland je protkán cyklostezkami a samo město nabízí několik možností ubytování.

Do budoucna by bylo dobré se zaměřit na rozvoj služeb pro návštěvníky a jejich lepší informovanost. Je možné zbudovat odpočinkovou zónu/odpočinkové místo pro cyklisty s informační tabulí o místních možnostech.

Více cílit na potenciál možnosti koupání a odpočinku u jezera, možnost přepravy na protější břeh do města Mörbisch.

Zvážit možnost zbudování vinné stezky, vzhledem k pěstování kvalitní révy a velkému počtu vinoték i malých místních vinařství.

Zdroje

- Informační web města Illmitz. *Infrastruktura* [online]. [citováno 2018-07-18]. Dostupné z: <http://info.illmitz.co.at/illmitz/sk/infosystem/list>
- Informační web města Illmitz. *Informace pro turisty* [online]. [citováno 2018-07-18]. Dostupné z: https://www.illmitz.co.at/fileadmin/redaktion/downloads/sonstige/gaesteinformation_2018.pdf
- Minerální pramen Illmitz. [online]. [citováno 2018-07-18]. Dostupné z: https://austria-forum.org/af/Kunst_und_Kultur/B%C3%BCcher/Heilige_Quellen/Burgenland/Illmitz_St.-Bartholom%C3%A4us-Quelle
- Oficiální stránky města Illmitz. [online]. [citováno 2018-07-18]. Dostupné z: <https://www.gemeinde-illmitz.at/>
- Oficiální stránky národního parku. [online]. [citováno 2018-07-18]. Dostupné z: <http://www.nationalpark-neusiedlersee-seewinkel.at/>

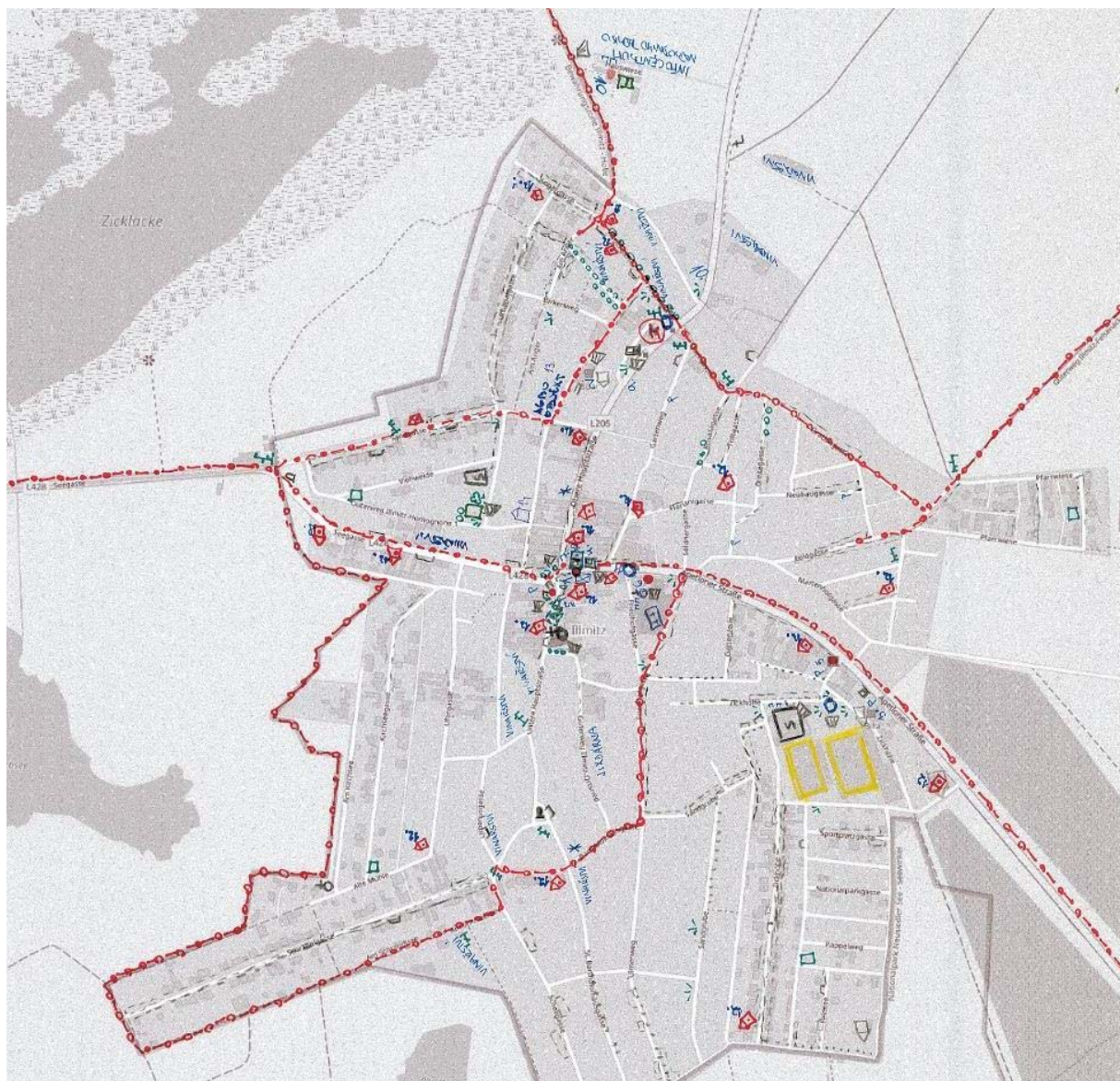
- Informační stránky Burgenland. [online]. [citováno 2018-07-18]. Dostupné z: <https://www.burgenland.info/cz/ort/32/illmitz.html>

Obr. 29 Společné foto autorů

Zdroj: foto L. Baštová

Obr. 30 Mapa Illmitzu

1	Minerální pramen St.Bartolomola vs Quelle	pramen minerální vody	otvírací doba	PO-SO 04:30-22:30
2	Spar	Maloobchod	otvírací doba	PO-SO 6:30-19:30
3	Billa	Maloobchod	otvírací doba	PO-PÁ 7:15-19:30 SO 7:15-18:15
4	Informační centrum	Infocentrum pro návštěvníky Illmitz	otvírací doba	PO-PÁ 08.00-12.00 13:00-16.30 SO 9.00 - 12.00 13.00-16.00 NE+ SV 09.00-12.00
5	National Park kino	dobové filmy v němčině	otvírací doba	PO-NE 11:00-00:30
6	Puszta Schneune	tradiční restaurace	otvírací doba	PO-NE 11:00-23:00
7	Radnice	Radnice postavena v roce 1958	otvírací doba	PO-PÁ 08:00-12:00 13:00-16:30
8	LandGasthaus Karlo	Koně, jzdárna		
9	Půjčovna kol			
10	Půjčovna elektrokol			
11	BUS zastávka	autobus linka číslo 290		
12	Hotely ILLMITZ	počet hotelů 17 - nejstarší hotel -Hotel National Park	cenové rozmezí	183-4380Kč za noc /dvoulůžkový pokoj/
13	AGRO družstvo	družstvo na zpracování chřestu		4380 Kč za noc / dvoulůžkový pokoj/
14	Trh ovoce a zelenina	prodej místní ovoce a zeleniny		

Zdroj: vlastní zpracování

5.2. Fertőd - Sarród

Autoři: Bc. Dita Eyblová, Bc. Marion Lipoldová, Aneta Jurčíková, Bc. Kristýna Stupková

Obr. 31 Mapa území (širší vztahy) s vyznačením mapovaného města (kroužkem)

Obr. 32 Sarród – tradiční bílý domek - Fő utca

Obr. 33 Zámek Esterházy – čelní pohled od hlavní brány

Obr. 34 Fertöd - Fö utca - pohled směrem k zámku

Základní údaje:

Sarród

počet obyvatel: 1 166
(2011)

rozloha: 40,07 km²

nadmořská výška: 118
m.n.m.

Fertöd:

počet obyvatel: 3 423
(2007)

rozloha: 48,54 km²

nadmořská výška: 125
m.n.m.

Historický vývoj

První zmínky o obci Sarród jsou zaznamenány v roce 1313. Jednalo se o přístav na jezeře. Obyvatelstvo se živilo rybářstvím a pastevectvím. Pastviny byly důvodem svárů mezi obcemi Sarród a Süttör (část stávajícího Fertöd) a v roce 1834 vyústily neshody v nutnost zřízení hraniční stráže mezi pastvinami. Původně oddělené obce jsou dnes srostlé, jižní konec obce Sarród navazuje na začátek obce Fertöd.

Jméno Fertöd bylo zvoleno dle názvu vily Ferteu z roku 1265. Obec vznikla sloučením osad Süttör a Eszterháza v 50. letech 20. století. Historicky byla významnější obec Süttör. Po zásadní přestavbě loveckého záměčku na velkolepé barokní sídlo rodiny Esterházy se stala dominantní obec nesoucí dnešní jméno Fertöd.

Zámku s původním názvem: „Palác Esterháza“ se přezdívá maďarské Versailles, protože právě tento francouzský architektonický skvost byl jeho předlohou. Zámek byl po smrti Mikuláše Esterházy zhruba 100 let opuštěný. Během 2. světové války sloužily jeho prostory jako nemocnice pro ruské vojáky. Dnes jsou jeho zrestaurované prostory znovu otevřeny pro veřejnost.

Obě obce (Sarród a Fertöd) jsou ovlivněny historickým vývojem Maďarska. V roce 1945 byla práva na rybolov převedena na stát. V padesátých letech byly pozemky kolektivizovány a vzniklo družstvo s názvem „Souhlas“. V období normalizace došlo v roce 1956 k celonárodnímu povstání proti stalinistické diktatuře. Pamětní desku připomínající tuto událost můžeme najít i v obci Fertöd. Období střežení státní hranice a vytvoření uzavřeného pohraničního pásu nemělo příznivý ekologický dopad pro jezero, ale zabránilo komerčnímu využití území. Statut národního parku toto území získalo v roce 1991 a nese název Národní park Fertő – Hanság.

Zástavba rodinných domů/bytových domů

V obou obcích jsou převážně solitérní venkovské domy s předzahrádkou. V centru obce Sarród se jedná o starší zástavbu a některé historicky cenné objekty tradičních „bílých domků“. V centru obce Fertöd jsou patrové řadové domy s komerčními prostory v přízemí. V obci Fertöd – části Süttör jsou převážně tradiční venkovské domy, pouze v ulicích za kostelem sv. Ondřeje se nacházejí bytové a panelové domy.

Obecně se nachází v ulicích rodinné zástavby a dostatek zeleně, předzahrádky, travnaté plochy, stromy a keře. Prvky zeleně poskytují obyvatelům klidné zázemí a stín v období horka. Zástavba je většinou jednopodlažní u rekonstruovaných domů a novostaveb maximálně dvoupodlažní. Domy mají vždy prostor pro parkování, ať je to na ulici nebo na vlastním oploceném pozemku. U panelových domů a bytoven v Süttöru jsou parkoviště. U celé řady domků byly k vidění satelity, jednotky vzduchotechniky zajišťující klimatizaci či předokenní žaluzie, některé měly i solární panely. Zástavba v obcích působí až na drobné výjimky v celku udržovaně. Zejména Sarród si udržuje v příjezdové ulici směrem ke kostelu historický ráz. V některých částech Fertödu je zástavba nesourodá a městský styl bydlení se mísí s venkovským.

Obr. 35 Sarród Fő utca – pohled směrem ke kostelu

Obr. 36 Fertöd - Fő utca – chodník, cyklostezka

Obr. 37 Fertöd – část Süttör – pohled z hlavní ulice Mentess Mihály utca - panelová zástavba

Obr. 38 Sarród – zeleň před domy Kossuth utca

Obr. 39 Sarród - Jokai utca

Pracovní příležitosti výroba/zemědělství

Na zaměstnanost v regionu má významný vliv blízkost Rakouska. V oblasti pracují v obchodech převážně starší lidé bez znalosti cizích jazyků. Naopak v příhraničních rakouských městech jsme zaznamenaly mladší zaměstnance mluvící německy s maďarským přízvukem.

Pracovní příležitosti poskytují školská zařízení, kterých je v místě dostatek, a zařízení poskytující sociální služby jako je např. rozvoz obědů. V mapované oblasti se také vyskytují další drobní podnikatelé poskytující služby ubytovací, zámečnické, kamenické, masérské, kosmetické a dentální. Na plotech či vratech domů a u silnice byly na několika místech poutače inzerující prodej místních produktů. Poblíž parkoviště před zámek Esterháza se nachází stálá tržnice. Jde o několik stánků prodávajících regionální produkty, a to sušené feferonky, paprikové pálivé pasty, paličky česneku, ovoce, zeleninu a na první pohled ručně pletené proutěné koše, ošatky apod. V západní části obce Fertöd vznikla průmyslová zóna, kde jsou alokována sídla větších firem jako je Velux Hungary Kft. a Altatera Kft., což jsou významní výrobci oken. Další větší firmy můžeme nalézt na východním okraji části obce Fertöd.

Významným poskytovatelem pracovních příležitostí je zámek Esterháza, který nabízí pracovní příležitosti v oblasti turistického ruchu, péče o zahrady a parky, ostrahu a průvodcovství. Součástí zámku je 4 hvězdičkový hotel, který taktéž skýtá další pracovní příležitosti. Z naší zkušenosti zde chybí jazykově vybavení zaměstnanci. V regionu se dle názoru autorů vyskytují pracovní příležitosti v oborech s nízkým podílem technologické složky a nízkými nároky na kvalifikovanost zaměstnanců. Zajímavé je např., že na maďarské straně je vyšší množství vinic než straně rakouské, ale naopak na rakouské straně je mnohem větší množství vinoték a dalších prodejen nabízejících prodej vína.

Obr. 40 Fertöd – firma Velux

Obr. 41 Sarród – Kossuth utca - prodej domácího medu

Obr. 42 Sarród – Fö utca – dovoz obědů

Obr. 43 Sarród – Fö utca – dovoz obědů

Obr. 44 Tržiště s tradičními produkty u parkoviště zámku Esterházy

Občanská vybavenost

Na území obce Sarród je nižší koncentrace občanské vybavenosti. Obyvatelé mají možnost využívání občanské vybavenosti v sousedním Fertödu. V obci je pošta, lékař, mateřská školka a malý obchod se základními potravinami umístěný v objektu, kde je i výčep. Obchod je otevřený jen od 6 do 13:30 a otevírací dobu výčepu se nám nepodařilo zjistit. Na území obce Sarród je dům s pečovatelskou službou.

Občanská vybavenost v obci Fertöd nese známky původního dělení na Süttör a Eszterháza. V obci je radnice a jedna policejní a hasičská stanice. Každá z částí obce má jednu mateřskou a základní školu. V části Süttör je i židovská základní škola a v centru obce Fertöd střední škola zaměřená na informatiku. U školských zařízení jsou dětská hřiště a sportoviště. Dále jsou zde fotbalová hřiště a plocha na basket. V centru Fertödu je také hudební škola nesoucí jméno významného skladatele J. Haydna, který většinu svého života strávil na zámku Esterházy. V místě je až nadbytek zubních lékařů a dentálních hygienistů, ale další lékařské specialisty

zde nenajdeme a za jejich službami dojíždí obyvatelé do 30 km vzdáleného Sopronu. V místě jsou dvě lékárny, další služby poskytující relaxační a rehabilitační masáže, kosmetiku, pedikúru a fitness centrum.

V části Süttör je jen pár obchůdků s potravinami. Větší nákupní středisko je na pomezí bývalých hranic obou obcí Eszterházy a Süttör. Na těchto pozemcích, které byly zastavěny až v pozdější době, je také čerpací stanice pohonných hmot. V centru obce je jeden větší obchod s potravinami a několik dalších menších obchodů, dvě pekárny a kavárna. Zde mají obchody otevřeno převážně do 18 hodin. V centru obce se nachází OTP Bank a Raiffeisen Bank, které mají otevřeno převážnou většinu týdne do 16 hodin.

Ve Fertödu v části Süttör se nachází kulturní dům. Jedná se o novodobější stavbu s rozlehlým shromažďovacím prostorem před vstupem do objektu a dostatečným počtem parkovacích míst. Bohužel se nám nepodařilo zjistit na kolik je budova funkční. Všechny kulturní akce, které jsme ve Fertödu zaznamenaly, byly soustředěny nebo jsou plánovány do areálu zámku Esterházy. V době naší návštěvy zámku se odehrával koncert vážné hudby v zámecké zahradě. Dle programu jsou zde koncerty a jiné eventy poměrně časté a jsou pořádány v růžové zahradě, na slavnostním nádvoří zámku nebo ve francouzském parku. Dalším prostorem, který je ke kulturním akcím využíván je divadlo Marrionet. Podle dostupných fotografií z webu zámku Esterháza se jedná o kvalitně zrekonstruované prostory, které zajišťují reprezentativní prostředí pro konání divadelních a hudebních akcí.

V porovnání s rakouským Illmitzem je zde více školských zařízení, a naopak je zde nižší počet větších supermarketů. V obci Illmitz se nachází SPAR a BILLA a oba obchody mají otevřeno denně celý týden kromě neděle. Na maďarské straně najdeme jen různé velké obchody COOP, které v centru mají otevřeno denně avšak v sobotu, v neděli a v pondělí je pracovní doba kratší. O víkendu se obchod zavírá v poledne a v pondělí je otevřeno do 16 hodin. Minimarkety COOP mají otevřeno maximálně do 14 hodin. Obecně lze konstatovat, že na rakouské straně je v obchodech mnohem širší nabídka zboží.

Obr. 45 Fertöd - střední odborná škola

Obr. 46 Fertöd – Kossuth utca Fitness studio

Obr. 47 Fertöd – pošta na hlavní ulici Fő utca

Obr. 48 Fertöd – jediný původní obchod - Coop na hlavní ulici

Obr. 49 Fertöd – část Süttör – obecní kulturní dům s parkovací plochou

Vybavení pro cestovní ruch

Díky příhodné poloze v blízkosti chráněné krajinné oblasti Neziderské jezero je místo turisticky vyhledávanou lokalitou, a to zejména ornitology, protože břehy jezera zarostlé rákosem nabízí hnízdění pro mnoho druhů ptáků. Pro cyklisty, kteří netouží po extrémních výkonech, jsou atraktivní převážně rovinaté cyklostezky kolem jezera. Tyto dobře značené stezky jsou využívány i turisty. Přírodní krásy, historické památky a termální lázně mají v sobě silný potenciál přilákat velké množství turistů. Neméně důležitá je pro region i příhraniční turistika. Kromě výhodných cen za poskytované služby jsou pro rakouské občany lákadlem také festivaly jako je např. Lake Spring Party, a další kulturní akce

Restaurace lze nalézt pouze v centrální části obce Fertöd. Jedná se o pizzerii, která nabízí i rozvoz jídla. Dále je v místě restaurace na parkovišti u zámku Esterházy. Tato restaurace nabízí příjemné prostředí, které je srovnatelné se standardem restaurací sousedního Rakouska. Poslední restaurace je v centru obce. Z nepříliš lákavého posezení ve dvoře, lze usuzovat, že se jedná spíše o cenově výhodnou nabídku jídel pro nižší příjmovou skupinu občanů. Restaurace mají otevřeno převážně do 21 hodin.

V obci Sarród se nacházejí čtyři ubytovací zařízení nabízející ubytování v penzionu, apartmánech, studiích nebo pronájem samostatného bytu. Ceny jsou různě od 5 tis. HUF do 10 tis. HUF. Celková kapacita ubytovacích zařízení v této části je odhadována na 80–90 lůžek.

Stejně různorodá nabídka ubytovacích kapacit je i v centrální části obce Fertöd. Kromě ubytovacích kapacit uvedených v obrazové příloze jsou v místě ještě dva penziony a jeden „prázdninový dům k pronajmutí“. Ceny jsou obdobné jako v obci Sarród. Všechny ceny se ale v průběhu roku mění. V zimních měsících jsou ceny min. o 1/3 nižší. Celková ubytovací kapacita je odhadována na 250 lůžek. Ubytovaní je nabízeno i na zámku Esterházy. Ceny za ubytování jsou na vyžádání. V tomto barokním zámku je také možnost pronájmu prostor pro firemní a soukromé akce. Rezervovat lze prakticky celý areál barokního zámku včetně zahrad. Prostory jsou vyhledávány zejména filmaři a jsou také oblíbeným svatebním místem.

V obci Feröd je jedno funkční informační centrum, a to v pokladně u vstupu do zámku. Informace poskytuje pokladní mluvící jen maďarsky a německy. Turistům jsou zde k dispozici toalety. Nad umyvadly je nápis: „Voda není pitná“. Veřejný zdroj pitné vody v areálu nikde není. Informační letáky jsou levně k dispozici v hale pokladny. Většinou se jedná o prospekty reklamního charakteru. Mapa zámeckého parku ani obce Fertöd není k dispozici ani na požádání. V okolí zámku a v parku byla mapa na několika místech umístěna např. u vstupní brány do areálu nebo na kmenech stromů.

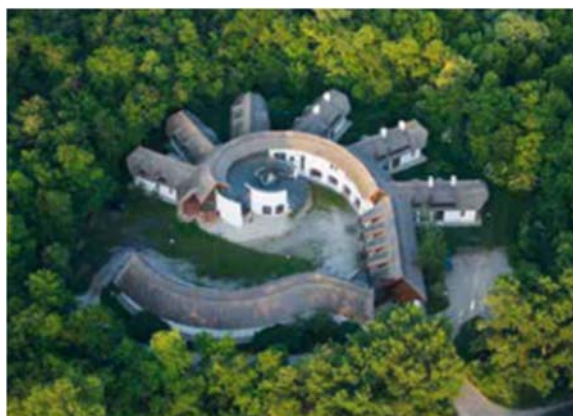
Jedno infocentrum je také v obci Sarród. Je koncipováno jako zázemí pro turisty, kteří navštěvují oblast Neziderského jezera. Zároveň poskytuje i doplňkové služby jako např. půjčování jízdních kol, ubytování, přednášky, prodej suvenýrů, toalety apod. Jazykové znalosti zaměstnanců jsou na dobré úrovni. Mimo areál tedy přímo v chráněné krajinné oblasti jsou rozmístěny informační tabule, pro turisty jsou zde vyznačovány vedle pěších a dopravních komunikací i pruhy pro cyklisty a cyklistické trasy. V mapovaném území se místy objevují i malá turistická odpočívadla. Na některých místech pak lze nalézt například kapličku či pomník.

V porovnání se sousedním Rakouskem je zde méně služeb, které podporují turismus. Chybí kvalitní informační centrum. Centrum ve Fertödu nemá kvalifikovaný personál a centrum v Sarródu poskytuje služby na dostatečné úrovni, ale ve srovnání s obdobným centrem v rakouském Imtzu je mnohem méně interaktivní. V porovnání s rakouskou stranou, maďarské straně chybí ubytovací kapacity vyššího standardu a více restaurací s kvalitní kuchyní, které by byly otevřeny i ve večerních hodinách.

Obr. 50 Fertöd – Restaurace ve dvoře s ubytováním na hlavní ulici Fő utca

Obr. 51 Sarród - Správa národního parku Fertő-Hanság

Obr. 52 Fertőd – turisztikai attrakció - vagonok

Obr. 53 Ajánlat az elhelyezésre – Sarród, Fertőd

 PARK VENDÉGHÁZ 83. 9435 Sarród, Petőfi tér 2. +36 (99) 371531 +36 (20) 2825956 info@parkpanzio.hu www.parkpanzio.hu	 BO-NI VENDÉGHÁZ 50. 9431 Fertőd, Mentes Mihály u. 22. +36 (30) 9270035 bonivendeghaz@bo-ni.hu www.bo-ni.hu
 ROZÁLIA VENDÉGHÁZ 84. 9435 Sarród, Fő u. 21-22. +36 (99) 537100 rozalia@t-online.hu www.rozaliavendeghaz.hu	 FERTŐDI KÚRIA VENDÉGHÁZ 51. 9431 Fertőd, Szent István u. 61. +36 (30) 6600194 kuriahaz16@gmail.com www.kuriahaz.hu
 KŐCSAGVÁR 85. 9435 Sarród, Rév-Kőcsagvár +36 (99) 537620 info@fing.kvwm.hu www.fertő-hansag.hu	 NÓRA VENDÉGHÁZ 52. 9431 Fertőd, Kertész köz 1. +36 (99) 537128 +36 (30) 9393668 akadia.galeria@t-online.hu www.noravendeghaz.hu
	 NYIKOS VENDÉGHÁZ 53. 9431 Fertőd, Ivda u. 3. +36 (99) 370189 +36 (30) 9131447 nyikosvendeghaz@gmail.com www.nyikosvendeghaz.hu
	 RÁBENSTEINER APARTMAN-PANZIÓ 49. 9431 Fertőd, Fő u. 10. +36 (99) 371651 viktor@rabensteiner.hu www.rabensteiner.hu
	 48. PATONAI PANZIÓ 9431 Fertőd, Fő u. 4. +36 (99) 370008 info@patonai.hu www.patonai.hu

Dopravní infrastruktura

Páteční ulicí obce Sarród je ulice Kossuth utca, která vede od centra obce Fertőd až na Petofiho náměstíčko, kde se mění v Fő utcu a pokračuje dále z obce směrem na Fertőújlak. Na této hlavní silnici je vyznačen pruh pro cyklisty svislým dopravním značením. V některých místech jsou viditelné i pozůstatky značení vodorovného (symbol kola a přerušovaná čára). Kvalitní značení cyklistické trasy najdeme jen na křižovatce Kossuth utca s ulicí Fő u. v obci Fertőd. Zde protíná křižovatku červeně značený pruh pro cyklisty. Na hlavní silnici v obci Sarród najdeme i dvě zastávky autobusové dopravy. Autobusové spoje zajišťují dopravu do centra obce Fertőd, do měst Sopron a Kapuvár. Komunikace pro pěší jsou většinou na jedné straně ulice a mnohdy na okrajích obce zcela chybí. Značené parkoviště je u budovy Správy Národního parku Fertő – Hanság, kde je vyznačeno parkování pro zaměstnance objektu. Neznačené parkovací plochy jsou v místech občanské vybavenosti doplněné několika stojany na kola (v blízkém okolí správy národního parku jsou stojany na kola ve tvaru husy).

Obec Fertőd protínají dvě ulice. První vede z obce Fertőszéplak do obce Fertőendréd a druhá vede z centra obce Fertőd přes obec Fertőszentmiklós na silnici číslo 85. První z ulic lemuje cyklostezka, která v centru přechází ve značený cyklopruh na vozovce. Kromě turistů je cyklostezka využívána i místními obyvateli. Kolo je poměrně často využívaným dopravním prostředkem a v místech občanské vybavenosti najdeme vždy dostatečný počet stojanů. V obci jsou čtyři zastávky autobusové dopravy. Spoje staví nejčastěji na zastávkách Templom a Granátos Ház. Ostatními zastávkami některé autobusy jen projíždějí. Na zastávce Fertőd Templom bylo zaznamenáno 7 spojů. Všechna spojení zajišťuje dopravní podnik ze Soproně. Počet zastávek pro autobus je v oblasti dostačující. V jihozápadní hranici obce Fertőd vede také železniční trať, a je zde umístěna jedna zastávka. Vlak jezdí do obce Fertőszentmiklós.

V obci se rozkládá také rozsáhlé území, které je přístupné převážně jen pro pěší. Jedná se o areál zámku Esterházy s rozsáhlým parkem, který skýtá možnost odpočinku a klidu. Na přístupových komunikacích k zámeckému parku se nacházejí lavičky pro odpočinek. Překvapivě je ale velmi malý počet laviček a odpočívadel ve vlastním zámeckém parku.

V porovnání s obcí Illmitz je v mapovaném území výrazně horší kvalita komunikací. Ty se vyznačují častým poškozením, mají nezpevněné okraje a jsou viditelně mnohokrát opravovány. Ne všechny komunikace jsou u rodinných domů vydlážděné či vyasfaltované. Jedná se například o ulice Cziráky Margit utca a Porpáczy utca (viz mapový podklad), do kterých spíše vedou nezpevněné (mlatové) cesty. Obec Fertőd má na rozdíl o Illmitzu železniční spojení a větší počet autobusových zastávek. Mapovaným územím procházejí dvě cyklostezky, a to Euro Vello 13 a B 10 jejich kvalita a značení je výrazně horší než na rakouské straně. Označení cyklostezek je na maďarské straně jiné a čísla neodpovídají mezinárodnímu značení tras, nýbrž nesou zřejmě ještě původní regionální značení.

Obr. 54 Fertöd – jízdní řád

Obr. 55 Fertöd – autobusová zastávka

Obr. 56 Fertöd – rozcestník

Obr. 57 Sarród – špatná kvalita komunikací

Obr. 58 Fertöd – špatná kvalita komunikací

Technická infrastruktura

Technická infrastruktura je v obou obcích zaostalá. Srovnatelně velká obec, kterou je v našem případě rakouský Illmitz, působí celkově lepším dojmem, a to nejen proto, že v obci jsou kvalitnější komunikace, ale i proto, že má skrytou a koncepčně řešenou technickou infrastrukturu. Rozdíl je nejvíce patrný v obci Sarród, kde historický výraz obce podtrhují vzduchem vedené elektrické rozvody. Sloupy elektrického vedení jsou osazeny lampami veřejného osvětlení. V komunikacích nejsou vtoky do dešťové kanalizace a odvod srážkové vody je řešen systémem propustků a příkopových tvarovek zaústěných do koryta vodoteče.

Na webových stránkách obce Fertöd je uvedeno, že obec má kanalizaci a rozvody plynu. Během mapování byla zaznamenána místa, která mají ještě stále v zelených pásích před domy funkční žumpy. Zda jsou v obci rozvody pitné vody, se nepodařilo zjistit. Na několika místech byly zaznamenány požární hydranty. V mapovaném území nebyla nikde zaznamenána čistírna odpadních vod a ani sběrný dvůr nebo skládka odpadu. Dle webových stránek je v obci poskytováno free wifi připojení k internetu.

Způsob likvidace komunálních odpadů se nepodařilo zjistit. Obyvatelé třídí zejména plasty, které vkládají do žlutých pytlů. V den svozu obdrží výměnou za tříděný odpad nové prázdné pytle.

V území se primárně třídí plasty, papír a sklo. Na území obou obcí bylo zaznamenáno několik různých typů kontejnerů pro stejný druh odpadu. Komunální odpad je shromažďován do popelnic umístěných na parcelách domů a v den svozu jsou popelnice majiteli vyvezeny na ulici. Nejvyšší počet odpadkových košů se v obcích nachází v jejich samotném jádru (tj. centru). Další odpadkové koše se nachází téměř nahodile v oblastech obytných domů.

Obr. 59 rozvod elektrického vedení v obci Sarród

Obr. 60 propustek a příkopová tvarovka zaústěná do koryta vodoteče

Obr. 61 popelnice před domy v den svozu

Obr. 62 boxy na tříděný odpad

Zeleň v sídle

Mapované sídlo, resp. sídla Sarród a Fertőd patří mezi tzv. parkové obce. Rodinné domy v obou obcích téměř ve všech případech zahrnují předzahrádky či zahrady. Pouze výjimečně je před některými rodinnými domy upraven (tj. vybetonován) vjezd na pozemek náležící k domu. V obou obcích se nachází alespoň jedno stromořadí lemující cestu pro pěší a automobily. Další zeleň spadá převážně do kategorie travnaté plochy, které tvoří majoritní část veškeré zeleně v obou obcích (viz mapový podklad). Tento druh zeleně je vždy situován v zázemí rodinných domů.

Z porovnání mapovaných obcí má Fertőd vyšší poměr zelených ploch vůči Sarródu díky rozsáhlým parkům v blízkosti zámku Eszterházy (např. Růžová zahrada a Francouzský park).

Naopak Sarród nedisponuje obdobnými parky, což může souviset s rozlohou obce, avšak bezprostředně navazující okolí je součástí národního parku Fertő – Hanság, a tak nesmí být opomenut fakt, že zde lze nalézt budovu Správy Národního parku Fertő – Hanság, která je obklopena přírodním bohatstvím lesů a keřů.

Obr. 63 Růžová zahrada – zámek Esterházy

Obr. 64 zeleň a parky v okolí zámku Esterházy

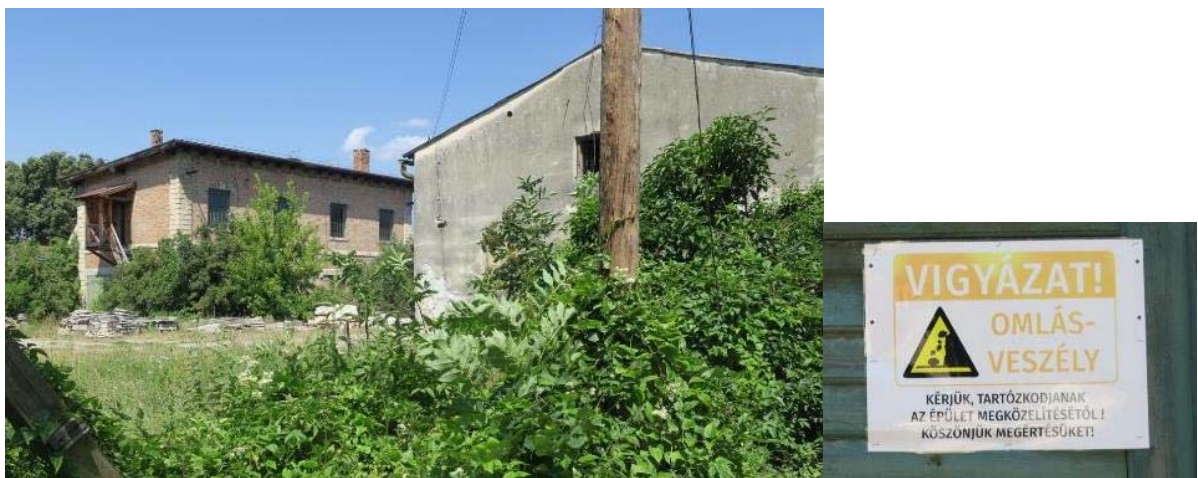

Ostatní

Do kategorie ostatní lze zahrnout například problematiku brownfields. V obci Sarród byl identifikován jen jeden dům, který byl viditelně dlouhodobě neobydlený. Prázdné a dlouhodobě chátrající objekty se nachází v blízkosti zámku Esterházy. Jedná se o původní zámecké hospodářské objekty a novodobější objekt, který mohl sloužit jako zemědělský sklad a dále objekty zázemí zkrachovalého kempu a kasina. Všechny objekty v těsné blízkosti hlavní zámecké budovy jsou zabezpečeny proti vstupu cizích osob. Horší je situace směrem na východ od zámku. Zde jsou budovy zchátralé a rozpadající se. Bohužel se většinou jedná o rozsáhlé komplexy stojící na málo atraktivním území. Jejich případná rekonstrukce je finančně nákladná a vzhledem k lokalitě nebude snadné investora najít.

Hlavní zámecká budova a objekty v jejím okolí jsou rekonstruovány postupně. Objekt zámku Eszterházy je již přibližně 10 let majetkem obce Fertőd. Předchozím majitelem byl maďarský stát.

Obr. 65 Prázdné a dlouhodobě chátrající objekty v blízkosti zámku Esterházy

Obr. 66 Fertöd – zkrachovalý kemp a centrum

Obr. 67 Sarród – dům viditelně dlouho neobydlený

SWOT analýza	
silné stránky	slabé stránky
• Dostatek parkovacích míst • Neplacená stání • Dostatek stojanů na kolo • Vymezený prostor pro cyklisty (na vozovce i vlastní pruh) • Dostatek autobusových zastávek • Možnost půjčit si jízdní kola v lokalitě • Nemalé množství zeleně (upravovaná zeleň, lesíky i neupravené travnaté plochy) • Služby pro návštěvníky (manikúra/pedikúra; kosmetika) • Mapovaná lokalita disponuje školkami a oborově zaměřenou školou • Území disponuje domovem s pečovatelskou službou • Webové stránky jsou i ve slovenském jazyce (Fertőd – hu)	• Absence chodníků v některých částech mapovaného území • V Sarródu není tolik vyhrazených míst pro parkování jako ve druhé (větší) mapované obci • V mapovaném území se nachází pouze zubaři a lékárna (tzn. absence zařízení podobné poliklinice či nemocnici) • Řada komerčních prostor je v současné době nevyužitá • Propagační materiály ve více jazycích (pouze maďarština je pro řadu návštěvníků značně limitující) • Webové stránky Sarródu jsou pouze v maďarštině (není možnost volby přepnutí do např. němčiny) • Ne všechny zastávky mají přístřešek, jsou nekryté
příležitosti	hrozby
• Na mapovaném území se nachází několik brownfieldů v oblasti Eszterházy, které by se v případě jejich obnovy daly znovu využít • Zapojení dalších finančních zdrojů do regionální rozvoje ve smyslu revitalizace brownfield (EU fondy, popřípadě národní zdroje ve formě alespoň částečných dotací) • Větší propagace lokality a hlavně zámku a zámeckého parku Eszterházy • Zajištění vyšší vzdělanosti v oblasti evropských jazyků (zejména němčiny, angličtiny) • Větší propagace regionálních produktů a dalších atraktivit • Pořádání pravidelných trhů s typickými produkty (např. klobásy, česnek, sýry a papriky) • Možnost využít železničních spojů (ve Fertődu)	• Absence polikliniky a nemocnice v mapované oblasti • Odliv pracovní síly do Rakouska • Nezájem turistů o maďarskou část Neziderského jezera • Velké množství komárů • Znehodnocení krajiny přírodního parku (např. změna klimatu)

Obr. 68 Zámek ESTERHÁZY

Obr. 69 Letadlo rozprašuje postřik proti komárům a Komár pisklavý

Návrh rozvojových opatření

- Příliv zahraničních investic a dotací
- Vyšší propagace lokality a atraktivity ve vztahu k ochraně krajiny a přírody, a zvýšení kvality informovanosti – interaktivní prvky v centrále NP
- Revitalizace brownfieldů v oblasti zámku Esterházy
- Výstavba polikliniky a léčebny dlouhodobě nemocných s potenciálem získání zahraniční klientely
- Propagace lokálních trhů na podporu cestovního ruchu
- Propagace místních specialit (klobásy apod.)
- Výuka evropsky významných jazyků pro účely dalšího rozvoje v souvislosti s cestovním ruchem
- Doplnění silničních komunikací v místech, kde v současnosti chybí
- Z urbanistického hlediska chybí koncepční řešení umístění cyklostanů, odpadkových košů, informačních tabulí, turistických a cyklistických značení

Zdroje

- FISCHLEINOVÁ, Klára. V maďarském Versailles se už dávno zastavil čas. Novinky.cz [online]. 15. 7. 2013 [cit. 2018-06-22]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/cestovani/307738-v-madarskem-versailles-se-uz-davno-zastavil-cas.html>
- Sopron régió [online]. Sopron [cit. 2018-07-05]. Dostupné z: <http://turizmus.sopron.hu/en/issues/>
- Esterházy-kastély [online]. Maďarsko [cit. 2018-07-05]. Dostupné z: <http://www.eszterhaza.hu/sk/galeria>
- Booking.com [online]. Česká republika [cit. 2018-07-05]. Dostupné z: <https://www.booking.com/searchresults.cs.html?aid=376392&label=bookings-name-gv93XFTmPT9AJQyZsMun4AS267754336469%3Apl%3Aa%3Apl1%3Ap2%3Aac%3Aapl1%3Aneg%3Afi%3Atiaud-294889292853%3Akwd->

65526620%3Alp20218%3Ali%3Adec%3Adm&sid=eb161b109dec0557e599d010b3c5f1ad&class_interval=1&dest_id=-853740&dest_type=city&dtdisc=0&from_sf=1&group_adults=2&group_children=0&inac=0&index_postcard=0&label_click=undef&no_rooms=1&postcard=0&raw_dest_type=city&room1=A%2CA&sb_price_type=total&search_selected=1&src_elem=sb&ss=Fertőd%2C%20Gyor-Moson-Sopron%2C%20Hungary&ss_all=0&ss_raw=ferto&ssb=empty&sshis=0&order=class

- WIKIPEDIE, otevřená encyklopedie. *Fertod* [online]. 7. 3. 2018 [cit. 2018-07-05]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Fert%C5%91d>
- *Fertod* [online]. Maďarsko [cit. 2018-07-05]. Dostupné z: <http://www.fertod.hu/>
- Nasbírané propagační materiály
- Mapy.cz [online]. [cit. 2018-07-05]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=16.9297653&y=47.6489188&z=12&source=osm&id=81149>
- Mapa a vlastní fotodokumentace
- Místní informační tabule
- Nasbírané propagační materiály

Obr. 70 Společné foto autorek

Obr. 71 Mapa Fertödu a Sarródu

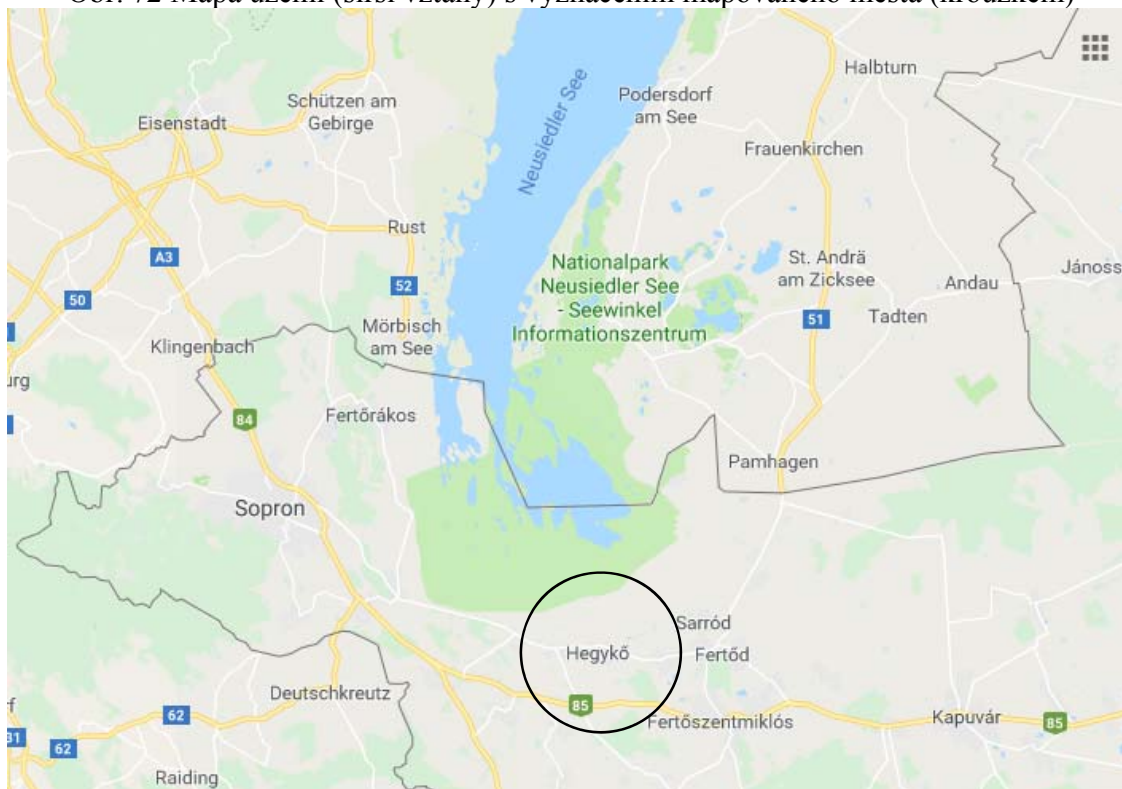

Zdroj: vlastní zpracování

5.3 Hegykő

Autoři: Bc. Michaela Kalčíková, Bc. Jana Kostková, Bc. Ludmila Křikavová, Alžběta Vítová

Obr. 72 Mapa území (širší vztahy) s vyznačením mapovaného města (kroužkem)

Obr. 73 Charakteristické foto lázní

Obr. 74 Mapa sídla

Základní údaje:

- střední Evropa
- Maďarská republika
- oblast Győr-Moson-Sopron
- měna forint (HUF)
- mírné klima, kontinentální podnebí, 4 roční období
- středoevropský čas
- 1.588 obyvatel (rok 2015)
- rozloha 26,81 km²
- hustota osídlení 59,23 obyvatel na km²
- Partnerská oblast: Buchholz Westerwald

Historický vývoj

Dnešní území obce Hegykő bylo osídleno již ve 2. a 3. tisíciletí př.n.l. Byly zde nalezeny pozůstatky z doby bronzové a římského osídlení, které jsou zachovány v muzeu v Soproni. Římské osídlení v oblasti dnešní Hegykő bylo provincií jménem Panonie, které trvalo od roku 9 do roku 433 n.l. Panonie byla na severu a východě ohraničená řekou Dunaj, která ji oddělovala od krajů obývaných germánskými a sarmantskými kmeny. Provincie zahrnovala západní polovinu dnešního Maďarska, kraje Burgenland a část Vídeňské pánve v Rakousku, Srem v Srbsku a slovinské a chorvatské území mezi řekami Drávou a Sábou. Slovo Panonie značí výraz pro bažinu, vodu, nebo močál. Dodnes se tak označuje část Maďarska na západ od Dunaje, tedy Panonská pánev. Římané toto řídky obydlené území zúrodnili vysušováním bažin, regulováním řek a kácením lesů. Přestože byly hlavní regiony ovládané Kelty do počátku našeho letopočtu podmaněny Římany, zanechala laténská civilizace za dobu svého trvání významný kulturní odkaz. Jejich vyspělá technologická úroveň hospodářství se projevila i v následujícím vývoji. Jako první razili vlastní mincovní měnu, používali rychle rotující hrnčířský kruh, mleli obilí na kamenných rotačních mlýncích a využívali mnoho druhů nástrojů. Některé jejich formy se používali téměř v nezměněné podobě až do středověku. Používali dokonce písmo, které bylo ale výhradní doménou kněží, druidů. Oblast Hegykő, kde

se nacházelo keltské oppidum je specifické především tím, že vedle sebe tyto dvě kultury koexistovaly. V ostatních oblastech došlo k vytlačení Keltů dále na sever.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1262, kdy ještě nesla pojmenování Villa Igku (svatý kámen). V 15. století, kdy byla obec především místem pro pořádání výstav, schůzek a trhů, byla napadena nepřáteli rodiny Kanizsai, která Hegykő vlastnila. Toto napadení však znamenalo pouze změnu vlastníka, kterým se stala rodina Nádasdy. Poté v 17. století se jím stala rodina Esterházy, kdy Miklós Esterházy vyměnil tuto obec s hrabětem Hegykő za obec Széplak a les Széchényi.

V roce 1711 zachvátila obec morová epidemie a na památku této historické události zde stojí sochy Pestis, které byly vytvořeny v roce 1714.

V období středověku byla obec Hegykő rybářskou osadou, což jí vydrželo až do 18. století. Poté se hlavním zdrojem obživy stalo pěstování zeleniny, proslavila se zejména pěstováním okurek a cibule. Půda se naneštěstí měnila a zhoršovaly se podmínky pro pěstování, obec byla tedy postupně zastavena sídly, zarostla rozsáhlými loukami a zaměřila se na výrobu sena.

Na počátku 20. let 20. století část místního obyvatelstva emigrovala do Ameriky a většina z těchto obyvatel už tam také zůstala. V roce 1904 byl zbourán starý kostel a na jeho místě byl postaven kostel nový. Jedná se o římskokatolický kostel sv. Michaela, který je postaven v novorománském slohu a jeho interiér je zařízen dřevěným nábytkem z 18. století. Za kostelem je přilehlá nevyužívaná budova bývalé farní školy, která byla vybudována ve stejném roce. V současné době je budova školy ve špatném technickém stavu.

Od poloviny 20. let 20. století se obec zaměřila na sklizeň a zpracování rákosu. V roce 1959 v Hegykő vzniklo zemědělské družstvo, které se zabývalo mimo jiné pěstováním skleníkových karafiátů. V těchto letech byla v obci vybudována nová škola a velká část občanského vybavení. Byl založen dětský pěvecký sbor Hegykői Vegyeskar, který působí už od roku 1925 a pyšní spoustou cen z krajských soutěží. Od roku 1984 jsou pod správou obce také vedlejší obce Fertőhomok a Hidegség.

V roce 1971 začala výstavba termálních lázní a v průběhu dalších let byl vybudován relativně velký areál koupaliště, který nabízí kompletní rekreační využití. Součástí areálu jsou restaurace, bufety, obchody s oblečením, kosmetické a masážní salóny, dětská hřiště a kemp. Do roku 2019 by zde měl být postaven zcela nový penzion. Areál lázní je otevřen po celý rok a nabízí 8 typů různě zaměřených bazénů. Voda byla uznána léčivou v roce 200, což znamenalo pro obec nový zdroj příjmů v podobě léčebných lázní.

Hegykő se, především díky své termální vodě a vhodné poloze na okraji národního parku, stalo součástí kulturního dědictví. V roce 2001 se pak spolu s Národním parkem Fertő-Hanság /Neusiedler See-Seewinkel zapsalo do Seznamu světového dědictví UNESCO.

Zástavba rodinných domů/bytových domů

Na území obce Hegykő se nachází především rodinné domy. Nejčastější zástavbu představují jednopatrové domy a domy s přízemní konstrukcí. Výjimečně se objevují domy dvoupatrové. Zástavba rodinných domů v okolí ulic Béke, Petőfi Sandor, Mező, Bartók Béla, Jókai Mör je zastaralejší povahy. Většina těchto rodinných domů prošla částečnou rekonstrukcí, kterou lze vidět především ve výměně starých oken za nová plastová okna doplněna o předokenní rolety a v obnovení fasád domů (u některých domů byla provedena alespoň částečná renovace domů, tzn. nová fasáda na straně domu viditelná z ulice). Téměř všechny domy disponují samostatnou oplocenou zahradou a časté jsou zděné ploty. Obyvatelé těchto domů částečně přeměňují rekreační plochu zahrad na užitkovou a pěstují zde různé plodiny – nejčastěji kukuřici,

hroznové víno, hrášek, okurky a papriky. Předzahrádky domů jsou převážně udržované, s okrasnými rostlinami.

Výstavba nových rodinných domů je soustředěna především do okolí ulic Patak, Kisérek, Nádaratö, Forrás, Tö. Na těchto především jednopatrových luxusních domech lze pozorovat, že jsou zabydlené a stále probíhají dokončující práce, jež se týkají především zahrad a plotů přiléhajících k těmto nemovitostem.

Na ulicích Alsöszer, Rétföld, Pakusäs probíhá výstavba vícepodlažních budov, jež jsou určeny pro ubytování lázeňských hostů.

Po obou stranách hlavní ulice Kossuth Lajos se nachází zástavba původních rodinných domů, které buď prošly rekonstrukcí, nebo jsou udržované v původním stavu.

Obr. 75-77 Obytná a nová zástavba v lázních Hegykö

Pracovní příležitosti výroba/zemědělství

Obec spolupracuje se zemědělským družstvem, jehož hlavním profilem je chov hospodářských zvířat a pěstování rostlin, jedná se například o kukuřici, celer, okurky a cibuli.

Mezi další pracovní příležitosti v obci patří uplatnění ve službách provozovaných obcí, v nedaleké mateřské nebo základní škole, v knihovně, na obecním úřadě nebo na poště, jejíž součástí je také malé infocentrum.

Další možnost pracovního uplatnění je v podnikání jak na lokální, tak i regionální úrovni. V obci se nachází mnoho provozoven služeb souvisejících s lázeňstvím. Jedná se například o salóny krásy, kadeřnictví nebo thajské masáže. Vzhledem k tomu, že provozovny těchto služeb jsou umístěny především v jednotlivých rodinných domech, lze předpokládat, že pracovníky jsou především majitelé těchto domů a tyto provozovny si zřídili především proto, aby nemuseli dojíždět za prací do okolních měst a obcí. Z hlediska již zavedeného lokálního podnikání dále v obci nalezneme krejčovství, dva autoservisy, z toho jeden zcela zřetelně zaměřený na výkup starých, nepojízdných a nabouraných aut, prodejnu stavebního materiálu, servis plynových bomb, kamenictví, květinářství, zverimex, pekařství, drogerii, prodejnu domácích potřeb, několik samoobsluh a prodejen tabáku, lékárnu či místní banku. V centru obce lze vidět i taxi služby, které lze také považovat za pracovní příležitost. Příležitost k výdělku z dlouhodobého hlediska lze předpokládat v zavádění solárních panelů na střechách rodinných domů v obci, několik domů již solární panely vlastní a mohou být tedy inspirací pro ostatní obyvatele této obce. Několik obyvatel obce jistě najde pracovní uplatnění také v pohostinství, v místních hospůdkách a restauracích a ubytovacích kapacitách, ve stávajících ale i nově vznikajících penzionech.

Jako jedna z největších možností pracovního uplatnění se jeví především areál lázní, kde jsou stravovací zařízení a s ním potřeba kuchařů a číšníků. Dále jsou potřeba také technické, úklidové, administrativní a provozní pozice související s chodem lázní. Součástí lázní je plavecký bazén, provozování šaten, restaurace, okénka s občerstvením, prodejna oblečení (šaty, sukně, halenky, plavky) a nabídka kvalifikovaných masérských služeb, kde se lze pracovně uplatnit, jak na hlavní pracovní poměr, tak i na dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti. Uprostřed lázní jsme se také setkaly s dívkami ve školním věku, které prodávaly místní ovoce. V příštím roce se plánuje přímo v areálu lázní otevření penzionu, s čímž bude souviset také nabídka dalších pracovních míst.

Další významnou pracovní příležitostí v obci je provozovna místní palírny, otevřená v roce 2013. Několik zaměstnanců zde najde uplatnění přímo ve výrobě, další pak v logistických a administrativních pozicích. Vzhledem k rozsahu nabízeného zboží jistě také zabezpečuje odbyt pěstitelům ovoce z širokého okolí obce.

Obr. 78 Doprava v obci

Obr. 79 Zahrady mezi obytnými domy

Obr. 80 Minipivovar

Občanská vybavenost

Hegykö disponuje odpovídající úrovni občanské vybavenosti na celém území obce. V oblasti vzdálenější od centrální části se nachází hospůdka spíše pro místní obyvatele, která je otevřena každý den od osmé hodiny ráno do desáté hodiny večer. V hospůdce se nachází zhruba 10 větších stolů ve dvou sálech. Nabídka je zaměřena hlavně na nápoje – točené pivo Soproni, místní vína a káva. Pro zábavu hostů jsou k dispozici šipky a biliár. Hospůdka nevaří, malé občerstvení ve formě chipsů a keksů ale poskytuje. Teplá maďarská i mezinárodní kuchyně je součástí nabídky restaurace v zástavbě starších rodinných domů. K restauraci je vybudován prostor určený k parkování hostů.

Vzdělávání dětí na území obce je zajištěno mateřskou školou a základní školou, která má 1. až 7. třídu a téměř 30 zaměstnanců (povinná školní docházka trvá 7 let). Budovu mateřské školy obci darovala k využití místní církev. Mateřská škola v obci existuje od roku 1959. V současné době je využívána v rozsahu tří tříd po 27 dětech.

Obyvatelům je k dispozici lékárna s otevírací dobou od pondělí do pátku od 9 do 17 hodin a v sobotu od 9 do 13 hodin. Ordinance praktického lékaře je v provozu od pondělí do pátku. V pondělí 8:30 – 12:30, úterý 10:45 – 12:45, středa 12:45 – 14:45, čtvrtek 8:30 – 10:30, pátek 8:30 – 12:30.

Obecní úřad má úřední hodiny pondělí až čtvrtek 8:00 – 14:00, v pátek 8:00 – 12:00. Pošta sídlí vedle obecního úřadu, k doručování pošty se využívá i bicyklů. Pro dopravu objemnějších zásilek je k dispozici automobil. Na poště jsou dvě přepážky. Mimo vyřizování poštovních služeb zde lze zakoupit i drobné nápoje a balené občerstvení a zjistit turistické informace.

Mezi dalšími službami občanské vybavenosti nalezneme například krejčovství (otevírací doba v pracovní dny v odpoledních hodinách), dva autoservisy, prodejnu stavebního materiálu, servis plynových bomb a kamenictví.

Na hlavní ulici se nachází květinářství nabízející řezané květiny, keramické dekorace, venkovní i pokojové rostliny. V blízkém okolí se nachází zverimex, prodejna pečiva, drogerie a domácí potřeby, několik samoobsluh a prodejna tabáku. Zmíněné služby jsou otevřeny především od brzkých ranních hodin do časného odpoledne. V Hegykő nalezneme pobočku banky, a v jejím rámci nonstop přístupný bankomat. Obyvatelé obce mohou využívat i kosmetických a relaxačních služeb poskytovaných převážně v okolí lázní.

V Hegykő se nachází Sportovní klub, ke kterému náleží fotbalové hřiště a hřiště na házenou s tribunou pro zhruba sto návštěvníků. Klub má dobré zázemí, nachází se zde moderní a čisté toalety a restaurační zařízení nabízející točené pivo, kávu, zmrzlinu a teplé občerstvení například nachos a hamburgery. Pro sportovní využití slouží i budova Sportovního centra, kde se pořádají kurzy bojových umění. V těsné blízkosti se nachází nově vybudované venkovní cvičiště pro sportovce a rozsáhlé dětské hřiště. Mezi nimi se nachází studna, u které se mohou návštěvníci osvěžit a doplnit tekutiny.

Obr. 81 Občanská vybavenost v Hegykő - prodejna

Obr. 82 Obchody a služby, pošta, kadeřník, tabák, atd.

Obr. 83-84 Další vybavenost

Vybavení pro cestovní ruch

Cestovní ruch tvoří každodenní součást obce Hegykö a soustřeďuje se především na lázeňství a cykloturistiku. Oblast lázeňství se v obci soustřeďuje na lázně Sá-Ra, kde je možné celoroční koupání v termální vodě. Vrt termální vody se nachází v hloubce 1 434 metrů a teplota pramene je 55° C. Termální voda obsahuje fluorid, síru, chlorid sodný a hydrouhličitany. Mezi indikovanými chorobami jsou zahojené zlomeniny, podvrtnutí, natažené vazy, svalové křeče, a gynekologické záněty, přičemž za optimální délku léčby se považuje rozsah minimálně 10 dní. V lázních se nachází celkem 8 bazénů, z toho 2 vnitřní a 6 venkovních bazénů včetně dětského brouzdaliště. Převážnou část klientely lázní tvoří lidé v postprodukčním věku. Termální voda byla uznána jako léčivá až v roce 2004. V areálu lázní se nachází také kamenná kašna s velmi

chutným minerálním pramenem. S areálem lázní také souvisí další služby v oblasti cestovního ruchu. Jedná se především o ubytovací, pohostinské a další související služby. V obci se nachází celkem 37 ubytovacích možností, jedná se o jeden hotel, 8 penzionů a 28 ubytování v soukromí. V obci se nachází celkem 7 restaurací a 1 hospoda, kde se nevaří, přičemž objekty pohostinství jsou soustředěny především v oblasti lázní. Zdejší klientelou jsou především rakouští turisté, na které je nabídka převážně zaměřena. Restaurace nabízí výbornou maďarskou, ale také mezinárodní kuchyni. Personál v pohostinství je velmi přátelský a ceny jsou příznivé. Mezi další nabízené služby patří také kosmetické procedury a thajské masáže. Zvláštní formou cestovního ruchu je poskytování stomatologické péče. Jen v Hegykő se nacházejí dvě ordinace, z nichž jedna je přímo v areálu lázní. Tato vysoká koncentrace je způsobena velmi výrazným cenovým rozdílem oproti Rakousku.

Obec Hegykő leží na samém okraji národního parku Fertő-Hanság což umožňuje přilákání nejen lázeňských návštěvníků, ale také návštěvníků národního parku. V obci vede cyklostezka, která je součástí sítě cyklostezek kolem Neziderského jezera. Tato síť zahrnuje celkem 125 kilometrů cyklostezek, z čehož se 41,5 km nachází na maďarské straně jezera. Cyklostezka, která prochází obcí Hegykő je součástí evropské sítě, náleží jí číslo 13 a je označena názvem „Stežka železná opona“. Místní cyklotrasy jsou velmi dobře značené, upravené a mají také velmi dobré zázemí. Po celé trase, jsou k dispozici stojany na kola, místa k osvěžení a na konci obce v blízkosti lázní je také cyklopark, kde si nejen cyklisté mohou odpočinout na travnaté ploše nebo lavičkách ve stínu vzrostlých stromů. Jediné, co by se dalo vytknout, jsou chybějící veřejné toalety.

Těsně za hranicí národního parku leží další turistická atraktivita, kterou je místní palírna 1CSEPPPÁLINKA Premium. Pálenka sídlí v historickém objektu sto let starého statku, který byl kompletně zrekonstruován za pomoci evropských dotací. Pálenka byla otevřena v roce 2013 a již v roce 2015 získala deset ocenění, včetně prestižního ocenění nejlepší maďarská brandy. V palírně používají tradiční parní destilaci a zakládají si na výběru pouze zralého a čerstvého ovoce. Pálenka se vyrábí celkem ve 24 druzích, lze ji zakoupit jak jedno druhovou, tak i ze směsi ovoce. Jedná se, jak o tradiční suroviny jako je meruňka, švestka nebo hruška, tak méně tradiční druhy, jako jsou různé odrůdy vinné révy, malin nebo manga.

Nejvýraznější církevní památkou v obci je římskokatolický kostel sv. Michaela, který byl v roce 1904 kompletně zbořen a postaven znovu v novorománském slohu. Součástí výzdoby kostela jsou fresky a vitráže s obrazy svatých, například se svatým Františkem z Assisi, nebo svatou Alžbětou. Vedle kostela se dodnes nachází původní socha sv. Michaela z roku 1742, která byla zachována i po zboření kostela.

Obr. 85-86 Další vybavenost pro cestovní ruch

Obr. 87 Restaurace s předzahrádkou pro turisty

Dopravní infrastruktura

Obec Hegykö se nachází na okresní silnici mezi sídly Sopron a Fertöd. Leží také v blízkosti mezinárodní silnice č. 85. V obci je vyjma hlavní silnice již zastaralejší infrastruktura, silnice v bočních ulicích jsou místy záplatované. V nově vystavené části obce zcela chybí chodníky, ve starší zástavbě jsou chodníky místy rozbité. Podél hlavní silnice vede cyklostezka č. 13, která

je součástí sítě cyklostezek v parku Fertő-Hanság a Neusiedler See-Seewinkel. Cyklostezka vede převážně spolu s chodníkem, kde je odlišena od prostoru pro chodce cihlovou barvou. Podél cyklotrasy je dostatek odpočinkových míst, včetně stojanů na kola. Zajímavostí je možnost osvěžení a opláchnutí vodou ze studny uprostřed obce.

V obci jsou celkem čtyři zastřešené autobusové zastávky, po dvou na každé straně hlavní ulice. Obec disponuje ve všední dny poměrně dobrým autobusovým spojením do okolních obcí a měst nejvíce spojení je do města Fertőd (cca 35 spojů) a Sopron (cca 40 spojů). Dále je zajištěno přímé spojení např. s městy Győr, Csorna a Kapuvár. O víkendech je potom spojení s výrazně nižší frekvencí a do obce Fertőszentmiklós nejedí vůbec. Železniční spojení do obce není zavedeno. Nejbližší železniční stanice se nachází v obci Pinnye odkud jezdí každé dvě hodiny vlak do Sopron. Cesta z Pinnye do Sopron trvá 14 minut a cena se pohybuje mezi 360 až 550 forinty.

V obci není stálá taxi služba ale zajišťují se vozy taxi služby ze Sopron. Cesta prostřednictvím taxi služby do Sopron trvá 20 minut a stojí cca 7.500 forintů.

Obr. 88 Ukazatele pro cykloturistický okruh

Technická infrastruktura

Technická infrastruktura v obci Hegykő se na první pohled jeví relativně zanedbaně. Vedení elektrické energie je vedeno vzduchem a je zavěšeno na postarších dřevěných sloupech, a to převážně v oblasti původní zástavby a v okolí hlavní ulice. V rezidenční oblasti nových rodinných domů je tato problematika vyřešena moderním způsobem a elektrické vedení je zabudováno v zemi. V části starší zástavby na okraji sídla se nachází odtokové stoky, do kterých ústí okapy rodinných domů. Pozemní komunikace jsou v dobrém stavu. V okolí hlavní komunikace jsou vyznačeny okraje silnic a jízdní pruhy a na některých místech lze postřehnout nově položený asfalt. Chodníky jsou často vedeny podél domů, vždy alespoň po jedné straně a jsou obklopeny udržovanými trávníky a okrasnými rostlinami. Silniční cesty mimo hlavní oblast jsou mnohem méně udržované, v několika ulicích, především v nové zástavbě,

kompletně chybí chodníky. Chodníky chybí či nejsou dobře udržovány pouze v několika málo ulicích.

Podél hlavní silnice je vybudována moderní cyklostezka vedoucí buď po vyznačené části chodníku, nebo po vyznačené části silnice. Ve starší zástavbě jsou na dřevěných sloupech sloužící pro rozvod elektrické energie přidělané lampy veřejného osvětlení. Veřejné osvětlení se však koncentruje pouze na jednu stranu ulice. Veřejné osvětlení v nové rezidenční zástavbě je řešeno pravidelným rozmístěním samostatných lamp.

Požární ochrana je v obci vyřešena nadzemními hydranty, které nalezneme zhruba každých 100 metrů. Hydranty jsou napojeny na běžný vodovod.

Obr. 89-90 Technická infrastruktura v obci v obnově

Zeleň v sídle

Obec Hegykő je tvořena převážně rodinnými domy, čemuž odpovídá i charakteristika veřejné zeleně. Většina domů má upravené předzahrádky osazené květinami a okrasnými dřevinami. Některé předzahrádky jsou zdobené také kameny, oblíbená je také okrasná keramika.

Prostor kolem některých ulic je lemován alejí ovocných stromů, jedná se převážně o třešně a višně. V obci je několik menších parků v okolí hlavní ulice, jedná se především o parky rozmístěné kolem památníků nebo sakrálních staveb. Poblíž lázní Sá-Ra se nachází velký cyklistický park.

Zhruba ve středu obce se nachází jeden z místních sportovních klubů Fertőmenti sport club Hegykő, jehož součástí je fotbalové a házenkářské hřiště. Směrem k lázním se nachází travnatá plocha, dětské hřiště a hřiště na parkur.

Severní stranu obce lemuje stromořadí listnatých stromů u silnice, na které navazuje národní park Fertő-Hanság. Směrem na východ převažuje zemědělská půda. Zemědělská půda

obklopuje obec také na východní a jižní straně. U východního okraje obce směrem k Fertödu se nachází chovný rybník s travnatou plochou v okolí.

Travnatých ploch je ve městě poměrně dost, přesto míst k odpočinku v zeleni s lavičkami je málo. Jedná se především turisticky vytiženou oblast v okolí lázní Sá-Ra. Vzhledem k vesnickému charakteru výstavby je to však pochopitelné, místní obyvatelé mají k odpočinku v zeleni k dispozici vlastní zahrady.

Obr. 91 Předzahrádky, květinové show místních

Ostatní

Na území obce se nachází budova bývalé školy, která byla postavena současně s kostelem sv. Michaela. Na rozdíl od skvěle udržovaného kostela je tato budova v dezolátním stavu a lze ji označit za brownfield. Objekt je dvoupodlažní, malého rozsahu a nachází se v zastavěném území obce. Přítomnost zdevastovaného objektu představuje potencionální nebezpečí pro obyvatele i návštěvníky obce. Z přední strany se zdá, že je objekt zajištěn proti vniknutí –

vchodové dveře jsou zamčené a okenní prostory v přízemí jsou zabeďněné. V zadní části objektu zabezpečení chybí, okno do sklepních prostor přístupné z terénu je rozbité a poskytuje potenciální možnost pro vstup do budovy.

Výstupy z mapování obce Hegykő jsme porovnali se skupinou, jež mapovala obec Frauenkirchen ve spolkové zemi Burgenland v Rakousku. Obě obce se nachází v oblastech národních parků v okolí Neziderského jezera a jsou charakterizovány jako obce lázeňské. Aspekty historických památek, zajištění lékařské péče, vzdělávání a ostatní otázky základní občanské vybavenosti se liší pouze v kapacitě – Frauenkirchen má téměř dvakrát více obyvatel, čemuž odpovídají i vyšší kapacity a složitější struktury vybavenosti.

Maďarské lázně Sá-Ra se nachází na okraji obce a přístup k nim je bezproblémový. Lázně St. Martin se oproti tomu nachází v poměrně velké vzdálenosti od hranice obce a přístup k nim je možný pouze vlastním dopravním prostředkem. Lázně v Hegykő nejsou vybudovány v ultra luxusním duchu, zato mají teplejší termální prameny a také levnější vstupné. V areálu lázní Sá-Ra se nachází kemp, jež je určen pro ubytování lázeňských hostů a je možné zde zaparkovat karavany.

Pozitivem na území maďarské obce Hegykő je cyklostezka, jejíž trasa je oddělena od plochy silnice a prostor pro cykloturisty je vymezen i v rámci chodníků. V Hegykő se nachází několik krytých přístřešků a nekrytých cyklistických stojanů, chybí však možnost si kola vypůjčit. Na trase cyklostezky se nachází dvě studny obklopené lavičkami, které poskytují osvěžení a místo pro znovu načerpání sil turistů a cyklistů.

Obec Hegykő na rozdíl od Frauenkirchen disponuje fungující veřejnou bezplatně dostupnou Wi-Fi sítí po celém území obce. Na veřejných prostranstvích Hegykő jsou rozmístěny kontejnery a popelnice na tříděný odpad (sklo, papír, nápojové obaly) a sběrný kontejner na oblečení. Do obce Frauenkirchen je zavedena železniční trať s pravidelným jízdním řádem. Veřejná doprava do Hegykő je zajištěna prostřednictvím několika autobusových linek. Frauenkirchen disponuje několika půjčovnami kol včetně nabídky zapůjčení elektrokol a možnosti využití nabíjecí stanice. Ve Frauenkirchen se nachází rozsáhlá obchodní oblast s několika supermarkety, jež bychom v Hegykő hledali marně.

Frauenkirchen se také pyšní modernější technickou infrastrukturou ve formě lepších pozemních komunikací a elektrické vedení v obci je již zmodernizováno a zabudováno v zemi. Elektrická energie v Hegykő je vedena vzduchem. Frauenkirchen má i lepší občanskou vybavenost z hlediska bezpečnosti, nachází se zde služebna policie, jež v Hegykő chybí a také rozsáhlejší síť restauračních zařízení, a to především barů a vináren.

Hegykő se jeví jako obec zaměřená především na lázeňský cestovní ruch, čemuž napomáhá poloha lázní přímo na území obce a jejich snadná dostupnost. Frauenkirchen má nevýhodu v poloze lázní nacházejících se stranou života obce.

Obr. 92 Brownfield

Obr. 93-94 Další vybavenost

SWOT analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
• Lázeňství – léčivá termální voda. • Síť cyklostezek včetně odpočinkových zón podél a možnost využití osvěžení vodou – studny. • Internet – bezplatně fungující Wi-Fi pointy. • Možnost placení i vracení peněz v eurech. • Nová výstavba, nedochází tedy k odlivu obyvatel.	• Zaostalá infrastruktura (nadzemní vedení elektrické energie, rozbité nebo chybějící chodníky). • Horší víkendové autobusové spojení. • Absence veřejných toalet. • Malé možnosti kulturního vyžití – chybějící kulturní centrum.

Příležitosti	Hrozby
• Rozšíření areálu lázní – v současné době kemp; lepší komfort například apartmány přímo v areálu. • Zaměření se na mladší klientelu (vodní atrakce – skluzavky apod.); konkurence pro jiné lázně, např. Bükfürdő. • Přizpůsobení se i jiné než rakouské klientele (nápisů také v jiných jazycích – slovenština, čeština). • Využití termálních podzemních pramenů jako alternativní zdroj energií. • Zřízení půjčovny kol a půjčovny elektrokol včetně nabíjecí stanice s využitím energetických zdrojů získaných prostřednictvím termálních pramenů.	• Pokračující vysychání jezer a podzemní vody – možnost nevyužití stávajících služeb. • Veškeré turistické atrakitivity jsou podél hlavní silnice, kde chybí zpomalovací prahy, v kombinaci s nedodržením rychlosti hrozí riziko zranění chodců, cyklistů nebo malých dětí. • Brownfield bývalé farní školy.

Návrh rozvojových opatření

Perfektní příležitost pro další rozvoj obce, zviditelnění regionální historie a zvýšení objemu turistické pozornosti představuje revitalizace brownfieldu, který ztělesňuje chátrající budova bývalé školy nacházející se v těsné blízkosti kostela u hlavní ulice. Vzhledem k historii koexistence římské a keltské civilizace v okolí obce Hegykö se nabízí možnost rekonstrukce zmíněného objektu a jeho znovuvyužití jako muzea a naučného centra. Historie střetu římské a keltské kultury není v bezprostřední blízkosti propagována a dostupných informací je i na internetu minimum. Centrum pro zprostředkování informací o keltském a římském osídlení oblasti by mohl podnítit nejenom cestovní ruch, ale i kulturně historický význam regionu.

V obci je v minimální míře využívána solární energie u soukromých objektů. Díky termálním pramenům je však v Hegykö možno využít geotermální energie, jež představuje ekologický zdroj obnovitelné energie. Obec by mohla využít existující rozvody potrubí pro vedení termálních pramenů a používat teplo jako další zdroj energie. Zamezilo by se tak i zbytečnému vynakládání zdrojů na ochlazování horkých pramenů a ztrátě tepelné energie. V letošním roce začala maďarská vláda poskytovat dotace na využívání tohoto typu energie soukromým subjektům. Obec jako veřejný objekt by mohla využívání geotermální energie spolufinancovat například z evropských fondů pro regionální rozvoj.

V současnosti je lázeňský cestovní ruch Hegykö zaměřen především na rakouskou klientelu a domácí obyvatelstvo. Lázně jsou oblíbené i z toho důvodu, že poskytují možnosti relaxace v klidném prostředí malé obce. Pro turisty neznalé maďarštiny nebo němčiny je celkem obtížné najít základní informace o lázeňském středisku. Webové stránky lázní sice nabízejí možnost informací v českém a německém jazyce, avšak při přepnutí na konkrétní odkaz se u většiny informací a článků objeví upozornění, že jsou dostupné pouze v maďarštině. V bezprostřední blízkosti lázní se návštěvníci v penzionech, hotelu a restauracích bez problému domluví německy. Personál ovládá i základy angličtiny, takže komunikace přímo v obci největší překážkou není. Bylo by vhodné, aby se alespoň lázně otevřely možnosti širšího spektra hostů a poskytly své propagační materiály ve větším množství jazyků. Vzhledem k poloze obce lze předpokládat potenciální zájem turistů z České a Slovenské republiky a informace v jednom z těchto jazyků, jež jsou si koneckonců blízké, by byla lázeňské turistice ku prospěchu.

Hegykö má i nevyužité možnosti rozvojových opatření z hlediska bezpečnosti. Obec žije především podél hlavní ulice, která představuje zároveň hlavní dopravní tepnu, a v jejím okolí se soustřeďuje většina občanské vybavenosti. Na okraji obce a před mateřskou školou jsou na sloupech veřejného osvětlení instalované kamery monitorující dopravní provoz. Chybí však ukazatele rychlosti, kterou automobily obcí projíždí a prvky zpomalující dopravu, a proto je často přesahována maximální povolená rychlost v obci, jež činí padesát kilometrů za hodinu. V Hegykö se nenachází stanice policejního sboru. Zdá se, že míra kriminality není na kritické úrovni, avšak přítomnost policie by mohla mít pozitivní vliv na vnímání bezpečnosti obce turisty.

Zdroje

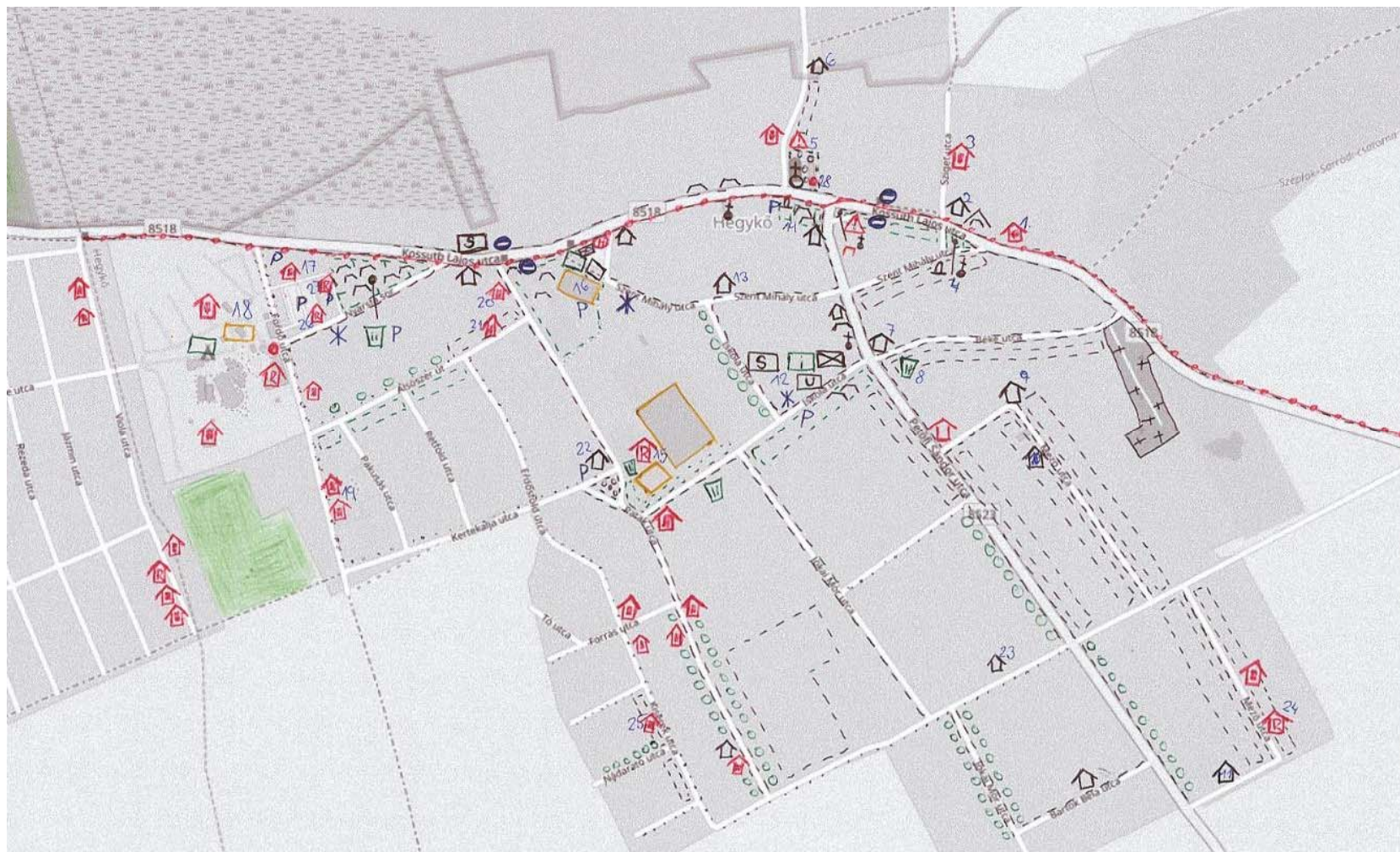
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/Hegyk%C5%91>
- <https://hegyko.hu/hegyko/hegyko-tortenelme>
- <https://hegyko.hu/cs/termalfurdo>
- <http://www.sarathermal.hu/szallas-szallashelyek>

- <http://www.hegykoiskola.hu/>
- *Informace od občanů obce Hegykö*
- *Informace zjištěné z turistických prospektů*

Obr. 95 Společné foto autorek

Obr. 96 Mapa lázní Hegykő

Zdroj: vlastní zpracování

5.4. Frauenkirchen

Autoři: Bc. Lenka Baštová, Bc. Irena Malíková, Bc. Beáta Hanousková

Obr. 97 Mapa území (širší vztahy) s vyznačením mapovaného města (kroužkem)

Obr. 98 Frauenkirchen Bazilika nanebevzetí Panny Marie a okolí

Obr. 99 Mapa sídla

Základní údaje:

- počet obyvatel: 2833 (k 1.1.2016)
- rozloha: 31,9 km²
- nadmořská výška 183 m
- lázeňské město

Úvod

Tato seminární práce vznikla na základě terénního cvičení pořádané Vysokou školou AMBIS na rakousko-maďarském pomezí v okolí velmi atypickém - pro nás, s unikátním přírodním dědictvím v okolí Neziderského jezera, které disponuje velmi unikátní faunou především v podobě ptačí rezervace, kterou jsme mohli obdivovat.

Naším úkolem bylo v této jedinečné oblasti (míněno okolí Národního parku a samotného jezera) zmapovat obec Frauenkirchen, které se nachází na rakouské straně, v dosahu Národního parku (dále jen NP) Neusiedel See - Seewinkel. Dále jsme se pokusili o srovnání této obce, s dalším lázeňskou obcí Hegykö v Maďarsku.

Historický vývoj

První zmínky o tomto místě můžeme datovat do první čtvrtiny 14. století, kdy toto místo spadalo pod Maďarské království a již tehdy bylo významným poutním místem (tento dokument je ztracen). O dvě stě let později bylo místo poničeno Turky, kteří při prvním a druhém obléhání Vídně zničili obec společně s kostelem. Místo připadlo pod správu rodu Esterházy, které po druhém vpádu Turků kostel společně s vesnicí obnovili. Místo bylo velmi hojně navštěvované poutníky na cestě do Santiaga de Compostela na tzv. Svatojakubské cestě, jež udalo důvod k rozsáhlé renovaci místní sakrální výstavby. V 17. století, tak dostala bazilika "Maria auf der Heide" svou barokní podobu a putovní místo bylo předáno do správy františkánů, kteří mají svůj klášter na sever vedle baziliky. Bazilika také slouží jako hrobka. V jižní části přilehlé zeleně v okolí baziliky můžeme nalézt Golgotu, tedy monument připomínající utrpení spasitele.

Obec Frauenkirchen, podobně jako zbytek Burgenlandu, patřila do roku 1920/21 Maďarsku. Po skončení první světové války bylo území západního Maďarska dáno Rakousku smlouvami sv. Germania a Trianonu.

Od roku 1921 město patří k nově založenému státu Burgenland. V letech 1938 až 1945 byli Židé z Burgenlandu společně s Romy a Sinti pronásledováni a zničeni nacisty. Místní židovský hřbitov vzpomíná na přítomnost židovské komunity před Holocaustem.

Od roku 1982 je Frauenkirchen obcí.

Počet obyvatel města se za posledních 100 let zvýšil, jen nepatrně, ještě v roce 1869 zde žilo 2 571 obyvatel, o sto let později to bylo 2 749 obyvatel. Nejvíce obyvatel bylo zaznamenáno před 2. Světovou válkou.

Obr. 100 – 101 Bazilika Mariahimmelfahrt

Obr. 102 Křížová cesta a Golgota

Zástavba rodinných domů/bytových domů

Zástavba města sestává z rodinných domů, které mají převážně 2 podlaží.

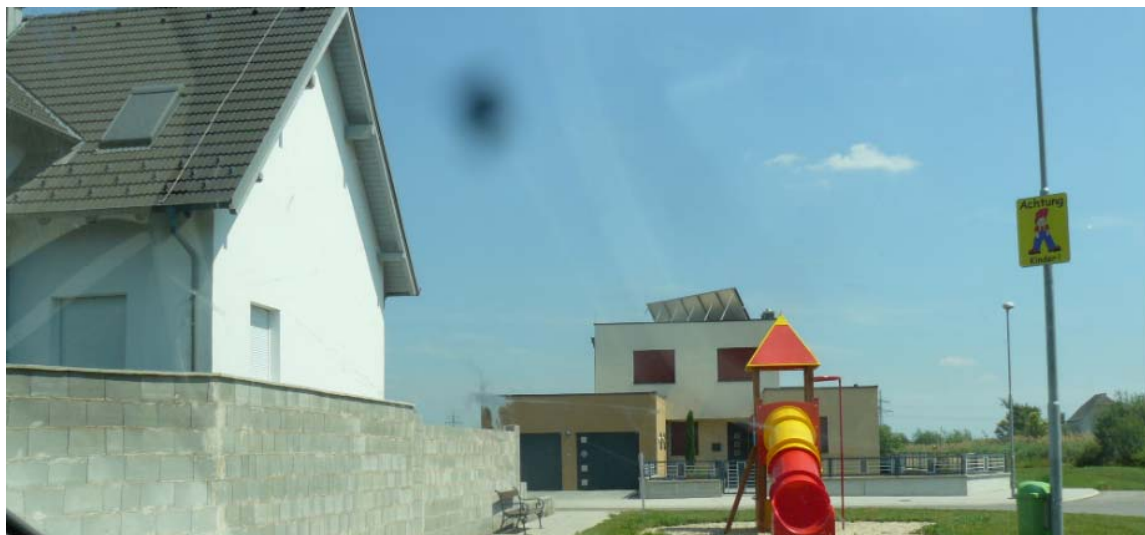
Bytové domy se v dané lokalitě nevyskytují.

V jihozápadní části města je patrná nová zástavba, kterou tvoří rodinné domy. Mezi rodinnými domy jsou vybudována 2 dětská hřiště, ostatní občanská vybavenost zde chybí.

Jedná se o klasickou formu urbanizace – suburbanizace, kdy se jednotlivé domy rozšiřují do zemědělské plochy. Tyto rodinné domy jsou nové, dům má svou zahrádku uvnitř prostoru ohraničenou ploty, zelení a předzahrádkami. Prostory zeleně jak v rámci obydlí, tak v jeho okolí jsou velmi udržované. V těchto lokalitách se nenachází kromě výstavby rodinných domů žádná další občanská vybavenost.

Nejhustější zástavba se nachází v blízkosti centra, podél hlavních silnic Franziskanerstrasse, Appletoner Strasse, Tillstrasse, Hauptstrasse. Na druhé straně města se jedná o ulice Josefinstrasse, Neustiftgasse.

Obr. 103 Dětské hřiště u nové části

Pracovní příležitosti výroba/zemědělství

Mapované město se nachází v zemědělské oblasti, s čímž souvisí pracovní zaměření zdejších obyvatel. Převažují soukromí zemědělci a vinaři. Město je bohaté také na služby a obchod, kde jsou zaměstnání další místní obyvatelé. Převládají zde restaurační zařízení, vinotéky drobných podnikatelů/vinařů.

Frauenkirchen patří mezi města s rozsáhlým komerčním a obchodním vybavením. Jedná se o spádovou oblast okolních menších městeček.

Nejrozšířenější je rozsáhlé zemědělství, které je velmi specifické a tvoří páteř pracovních příležitostí, zejména vinařství. Významnou část pracovních příležitostí tvoří turismus a cestovní ruch.

S tímto jsou spojeny pracovní příležitosti různé ubytovací a gastronomické služby, které město poskytuje v hojném množství, velmi rozšířené je zde poskytování privátních ubytování v soukromí.

Desítky pracovních míst také nabízí rozlehlá obchodní zóna na severním okraji města, kde se nacházejí řetězce typu Lidl, Billa, DM Drogerie, Deichmann, KIK, apod. Jedná se o ulici Langäckergasse, Mönchofer Strasse.

Další významný podíl na zaměstnanosti má automobilový průmysl. Ve městě se nachází několik autosalonů, autoservisů a také čerpacích stanic.

Ve městě se nachází také několik prodejen stavebního materiálu.

Obr. 104-106 Doprava a struktury v obci

Občanská vybavenost

Občanská vybavenost města Frauenkirchen je na velmi dobré úrovni. Podél pěších zón se nacházejí drobné obchody se širokou nabídkou sortimentu od prodejny obuvi, oděvů, přes prodejnu elektra, bicyklů, spotřebního zboží aj. Největší koncentrace obchodů nadnárodních řetězců je soustředěna do obchodní zóny na okraji města.

V centru města jsou k dispozici jsou banky, včetně 2 bankomatů a pošty.

Vysoká je i úroveň sociálních a zdravotních služeb. Praxi zde provozuje přes dvě desítky odborných lékařů a specialistů. Poblíž centra města funguje odloučené pracoviště nemocnice, které poskytuje službu první pomoci, dále je zde oddělení traumatologie a poúrazové fyzioterapie.

Ve městě nechybí ani lékárna.

Má zde zastoupení i evropská síť sociálních center SeneCura. Velké nově vybudované centrum této společnosti, fungující jako Domov pro seniory a domov se zvláštním režimem, je situováno na vjezdu do města od Pamhagenu. Druhé zařízení funguje jako denní stacionář, nalezneme jej naproti pracovišti nemocnice v ulici Zeile.

Město se stará i o nejmenší spoluobčany, disponuje minimálně 6 většími plochami s dětskými atrakcemi, z nichž 3 se nacházejí přímo v centru. Další menší dětská hřiště se nacházejí v okrajových částech města.

Všechna školní zařízení pro základní a středoškolské vzdělávání jsou soustředěna v lokalitě Kirchenplatz.

Předškolní zařízení společně se zázemím pro pořádání hudebních a kulturních akcí lze nalézt v ulici Kindertengasse.

Obec je spádovou oblastí pro okolní obce i v rámci poskytování studijního rozvoje. Ve městě je mimo mateřské školy a základní školy, také škola sportovní, dále střední škola a pobočka ekonomické fakulty.

Obr. 107-109 Objekty školy hlásící se k NP

Vybavení pro cestovní ruch

Vzhledem k tomu, že se město nachází ve vyhledávané turistické oblasti Národního parku Neusiedler See – Seewinkel, díky velmi dobrým klimatickým podmínkám a vyspělé infrastruktury pro turistiku a cykloturistiku je ve městě velké množství hotelů, penzionů a dalších možností ubytování v soukromí. Na severu města při výjezdu směrem na Neusiedl am See je v provozu kemp Paula. Nabízí ubytování ve stanech i karavanech. Zajímavostí kempu je zdejší vybudované westernové městečko a hrad.

Ve městě se nachází půjčovna kol, včetně elektrokol. Půjčovné je 8EUR/den. Ve městě je velké množství stojanů na kola i parkovacích míst pro vozidla. Všechna parkoviště jsou, bezplatná největší se nachází za Bazilikou.

Město je dostatečně vybaveno informačními panely, nejvíce se jich nachází v blízkosti Baziliky, kde je též mapa města. Zajímavé turistické informace je možné vyčíst z instalovaného dřevěného otáčecího šestiúhelníku/infopanelu. Dále je zde infomapa se 4 barevně odlišenými stezkami pro Nordic walking.

Ve městě je k dispozici místní budova infocentra, která je umístěna ve středu města, s každodenní otevírací dobou. Infocentrum je na velmi vysoké úrovni svým osobním přístupem a dále množstvím nejrůznějších materiálů, map, které jsou všechny k poskytnutí zdarma. Pracovník infocentra se nám v německém jazyce velmi věnoval a poskytl zásadní informace o městě.

Nejvýznamnější pro ČR jsou určitě luxusní termální lázně st. Martins s hotelem, které jsou vzdálené od centra města 4 kilometry. Je k nim zavedena autobusová linka 293, cesta trvá 10 minut. U lázní je vybudováno rozlehlé parkoviště, které je v současné době bezplatné. Novinkou je i dobíjecí stanice elektromobilů.

Lázně St. Martins Therme byly nově otevřené v roce 2009, jsou to jediné termální lázně na rakouské části Neusiedlerského jezera. Lázně jsou postaveny v luxusním stylu, plně vybavené vnitřními i venkovními bazény, wellness zónou, různými saunami, restauracemi, hotelem s ubytováním. Jedná se o objekt s největší ubytovací kapacitou v okolí.

V rámci nabídky je možné objednat různé programové aktivity s individuálním programem jako například rybaření, barbecue, vinice, safari, pozorování ptáků.

Vstup do komplexu je za poplatek.

Otevírací doba je celoroční od 9.00 hodin do 22.00 hodin.

Obr. 110-111 Lázně Sankt Martin a laguny

Obr. 112 Možnosti rekreačních aktivit v obci a okolí

Dopravní infrastruktura

Město Frauenkirchen je napojeno na železniční síť. Vlaky směřují směr Vídeň (19 spojů denně) a směr Fertosztmiklos (18 spojů denně). Vedle původní nádražní budovy je postavena nová zastřešená zastávka a nové nástupiště, které je stále ve výstavbě. Od této železniční zastávky je vedena vlečka směrem k silnici Podersdorfer Landesstrasse.

Městem prochází rovněž autobusová doprava. Linky autobusu jezdí v pravidelných intervalech.

Ve městě je podporována cyklodoprava, o čemž svědčí vysoký počet stojanů na kola, z nichž některé jsou i zastřešené (např. na nově zbudované zastávce železnice)

Městem projíždí 5 linek autobusů: 290 Neusiedl/See – Podersdorf – Apetlon, 292 Neusiedl/See – Frauenkirchen - Andau, 293 Apetlon – St. Andau/Zicksee – Frauenkirchen, 295 Frauenkirchen – Pamhagen, 296 Frauenkirchen – Zurndorf.

Frauenkirchen protínají dva hlavní silniční tahy. Silnice č. 51 vedoucí z jihu na sever (od hraničního přechodu s Maďarskem – Pamhagen k dálnici A4 směr Parndorf)

Ve městě se nacházejí 2 velké kruhové objezdy: kruhový objezd před Bazilikou, kolem kterého se rozprostírá centrum města s pěší zónou, druhý se nachází v obchodní zóně přiléhající k městu.

200 m HauptStr. je značeno jako pěší zóna.

Městem procházejí 3 cyklotrasy: Hanság-Radweg, Jubilaums-Radweg, Kultur-Radweg.

Obr. 113-114 Vlakové nádraží a struktury okolo

Technická infrastruktura

Na rozdíl od obcí v sousedním Maďarsku je technická infrastruktura na vysoké úrovni. Všechny sítě včetně elektrifikace jsou vedeny pod zemí.

Obec je napojena na pitnou vodu, elektřinu, plyn i kanalizaci.

Přímo v centru města se nachází několik veřejných telefonních stanic (budek), vedení je opět pod zemí.

Ve městě jsou připojeny všechny objekty na infrastrukturu, viditelné jsou pouze místa, kde jsou elektroměry, plynoměry a venku hydranty, které jsou vždy velmi upravené a na viditelných místech, sloužících k odečtu jednotlivých odběrů mimo soukromé objekty.

Obr. 115 Hydrant

Zeleň v sídle

Jedním z pozitiv města je výrazný podíl zeleně, jak v zastavěném území, tak na veřejných prostranstvích. Vzrostlé stromy se nacházejí na pěší zóně, která je doplněna mohutnými betonovými nádobami s květinovou výzdobou. V některých, dostatečně širokých ulicích města, lze spatřit mezi silnicí a obytnou zónou travnaté pásy, případně okrasné záhony.

Parky se vzrostlými stromy jsou součástí školního areálu, ale veřejně přístupný park ve městě chybí.

Rozlehlá zatravněná plocha se nachází jižně od Baziliky.

Zeleň se nachází v hojném počtu i před jednotlivými domy. Jsou zde pruhy stromořadí a předzahrádky, travnaté plochy. Všechny tyto plochy jsou upravené, posekané, udržované.

Obr. 116 Pěší zóna s dětským hřištěm v zmirajícím centru

Ostatní

Městečko Frauenkirchen je kulturním a hospodářským centrem oblasti Seewinkel. Duchovním a náboženským centrem je barokní poutní bazilika „Maria auf der Heide“. V nedalekém františkánském klášteře je soustředěno kulturní dědictví tohoto vinařského kraje. Na křižovatce starých poutních cest je Frauenkirchen již od dávných časů vyhledávaným poutním místem.

Bohatá nabídka Frauenkirchenu zahrnuje útulná ubytovací zařízení se špičkovými službami, stylová gastronomická zařízení, v nichž se podávají vynikající kulinářské lahůdky a rozlévají

prvotřídní vína, možnosti nákupů s kompetentním poradenstvím a rozmanitý kulturní program.

Národní park Neusiedler See – Seewinkel představuje nedotčenou přírodu a světové kulturní dědictví. Objevte u nás čistotu přírody a zachyťte velikost naší země. Posléze se můžete ponořit do léčivých vod v termálních lázních St. Martins Therme & Lodge.

SWOT analýza	
silné stránky	slabé stránky
• dostatečná infrastruktura pro cykloturistiku • parkovací plochy • nabídka služeb • udržovaná veřejná prostranství • občanská vybavenost • dostatečné množství ubytovacích a stravovacích kapacit • dostupná infrastruktura vzdělávání – školy, školky • kompletní infrastruktura • jediné termální lázně na rakouské straně • perfektní síť informačních tabulí, informační centrum • stav životního prostředí – národní park • dostatek klidových zón • třídění odpadu • dostupná kapacita kulturních a společenských zařízení • dopravní dostupnost do okolních obcí • vysoký počet podnikatelských subjektů • zemědělství • vhodné klimatické podmínky • dostupnost zdravotnických zařízení a sociálních služeb • historie města • bezbariérovost města • poutní místo - stále podpora cestovního ruchu v rámci víry, náboženství	• Nedostatek odpadkových košů • Jazyková bariéra, pouze německý jazyk, málo anglický • Nedostatečné propagování jediných termálních lázní v rámci Neziiderského jezera na rakouské straně • Nedostatečné napojení cyklostezky k termálním lázním • Růst emisí z dopravy • Nedostatečné využívání železniční dopravy • Velmi slabá propagace města • Oficiální internetové stránky nenabízí dostatek informací (jazykově omezeno pouze na němčinu) • Množství nevyužívaných průmyslových areálů

Příležitosti	hrozby
• Možnost rozšíření informovanosti • Lepší využití termálních lázní • Propojení informačních a technologických zařízení • Významná pozice v rámci národního parku i Rakouska • Blízkost hranic se SR • Potenciál zdravého životního stylu, cestovní ruch • Potenciál infrastruktury cyklistické • Rostoucí mobilita, přístupnost • Rychlé technologické změny • Využití rovného terénu - více cyklostezek, in-line bruslení, jezdeckví • Více příležitostí k volnočasovým aktivitám • e-government • vybudování nových atraktivit v obci	• Přírodní a povětrnostní podmínky • Financování projektů z dotací • Rostoucí objem byrokratické zátěže • Rostoucí spotřeba energie, spalování, odpady, životní prostředí • Likvidace místních větrných elektráren v budoucnu • Změny politického vedení • EU – programové období na další roky • Stárnutí obyvatelstva - věková struktura obyvatel • Odliv obyvatel

Obr. 117 Turistická doprava po obci a okolí

Návrh rozvojových opatření

Dle našich poznatků a postřehů z návštěvy Frauenkirchenu, bychom vedení obce doporučovali zaměřit se na následující témata, která by mohla podpořit příznivý rozvoj obce.

- Lepší informovanost a propagace termálních lázní (lepší, především výraznější značení), návštěvník po příjezdu do města musí získat informaci o přítomnosti nedalekých lázní. V tomto případě by mohli spolupracovat obce mezi sebou či ubytovací kapacity, informační centra - tabule s fotografiemi, brožury, prospekty, aj.)
- Lepší vybavení odpadkovými koši po celé obci
- Vybudování cyklostezky a pěšího spojení města s lázněmi (cyklostezka je převážně vedena podél hlavní komunikace, nikoli však k přímo k lázním)
- Více informací ohledně historického vývoje
- Rekonstrukce původního sportovního areálu, který v současné době chátrá
- Obnovení lázeňské kultury také ve městě (vodní zdroj v centru), město je během dne „rozpálené“, mohlo by se zde vybudovat více odpočinkových ploch se zdrojem vody (pítka). Bylo by příhodné rehabilitovat podobu lázeňského města - jediného na rakouské straně Neziderského jezera.

Srovnání měst Hegykö a Frauenkirchenu

Jedním z cílů seminární práce bylo zároveň i srovnání dvou lázeňských měst. V našem případě se jednalo o námi mapovanou oblast Frauenkirchenu na rakouské straně hranice Národního parku Neusiedel See – Seewinkel a města Hegykö na straně maďarské.

Hegykö je jako světové dědictví, součást Národního parku Fertő-Hanság, díky svým léčebným lázním obsahujícím sůl, svým termálním lázním a krásnému okolí oblíbenou turistickou destinací.

Hegykö je lázeňské město na okraji národního parku na maďarské straně. Jedná se o malé městečko s 1588 obyvateli o rozloze 26,84 km².

V rámci srovnávání obou městeček jsme zjistili, že obě města mají jednak velmi společné rysy, ale také některé odlišné.

Společnými:

- Obě města jsou lázeňskými městy s termální vodou
- Bohatá historickou tradicí a kulturním vývojem
- Velké množství historických památek
- Zemědělství na velmi vysoké úrovni, zejména pěstování vinné révy
- Velké množství cyklostezek na obou stranách
- Města mají velké množství ubytovacích a stravovacích kapacit
- Občanská vybavenost základní
- Výstavba nových rodinných domů

Rozdílnými:

Rakouská strana pozitivita

- Velmi propracovaná infrastruktura, vše vedené v zemi
- Vysoká kvalita poskytovaných služeb
- Propracované půjčovny kol a elektrokol, včetně dobíjecích stanic
- Velmi dobře zřízená informační centra včetně rozsáhlého množství turistických a informačních materiálů, včetně map, dlouhé denní otevírací doby pro veřejnost
- Celé území je velmi upravené, čisté
- Velmi dobré školní a předškolní zařízení včetně dětských hřišť, MŠ, ZŠ, SŠ, sportovní školy a pobočka ekonomické fakulty jsou významnými možnostmi v rámci vzdělávání
- Kvalitní zdravotnické zařízení, včetně domů pro seniory a velké množství soukromých lékařů
- Kvalitní sportoviště, kterých je ve městě dostatečný počet
- Velmi dobře vybudovaná a fungující obchodní a komerční zóna, která zahrnuje spoustu obchodních zařízení, komerčních a oblužných center, tato zóna je umístěna na konci města mimo historickou a lázeňskou část
- Dopravní infrastruktura velmi kvalitně propracovaná, cestování bussem, vlakem, koly
- Na rozdíl od maďarské strany, cyklostezky nejsou vybudované podél silnic, ale jsou její součástí ve většině případů
- Dopravní a informační značení ve velkém počtu, velmi srozumitelné
- Třídění odpadu je na velmi vysoké úrovni, svoz se provádí většinou jednou týdně a nikde toto třídění není znatelné, veškeré třídění probíhá mimo veřejné prostory
- Velké množství ubytovacích kapacit hotel, penziony, apartmány, soukromí
- Poměrně značná výstavba nových rodinných domů – suburbanizace
- Ve městě se nenachází panelové obytné domy, pouze rodinná výstavba jedno a více generálních rodinných domů, které jsou ve většině případů 1 – 2 patrové
- Zabezpečení bezpečnosti v rámci místní a státní policie
- Okolí národního parku je velmi rozšířená a využívaná zemědělská a turistická oblast

Negativní:

- Frauenkirchen nemá dostatečné značení a informovanost o místních termálních lázních, které jsou postaveny spíše v luxusním stylu
- Nemají přímou vybudovanou cyklostezku tj. napojení z měst do lázní
- Propagace těchto lázní by se měla zlepšit
- Na rozdíl od lázní na maďarské straně není volná WIFI
- Velké využívání přírodních zdrojů na hranici národního parku jsou rozesety stovky větrných elektráren, které poměrně značně ovlivňují ráz krajiny. Na jedné straně ekologická výroba elektřiny, na druhé tato výroba energie úplně mění ráz krajiny a v neposlední řadě i důslednou likvidaci těchto obřích elektráren.
- Velká většina všech materiálů hlavně v rodném německém jazyce
- Nikde nejsou na silnicích zpomalovací pruhy ani jiná zpomalovací zařízení, nejsou ani v těsné blízkosti škol, školek ani sportovních hřišť.

Zdroje

Fotografické přílohy:

V práci jsou použity naše vlastní fotografie.

Mapové přílohy:

Google maps

Publikace:

KAPELLER Vera, Marlene ROMAČO, *Po stopách minulosti v pohraničnej oblasti severný Burgenland a Bratislava, vily hrady zámky*, Inštitút pre výzkum mesta a regiónu, Rakúska akadémia vied Viedeň 2015.

Internetové zdroje:

- BURGENLAND, <http://burgenland.orf.at>
- BIRDWATCHER, <http://www.birdwatcher.cz/melke-stepni-jezero-neusiedler-see/>
- ESTERHAZY, <http://de.esterhazy.net/index.php/Frauenkirchen>
- OFICIÁLNÁ STRÁNKY MĚSTA FRAUENKIRCHEN, <https://www.frauenkirchen.at>
- NEUSIEDLER SEE, <http://www.neusiedler-see.at>
- NEUSIEDLER SEE WIKI, <http://www.neusiedlerseewiki.at>
- ST. MARTINS, <http://www.stmartins.at>

Obr. 118 Společné foto autorek

Obr. 119 Mapa klášterní obce Frauenkirchen

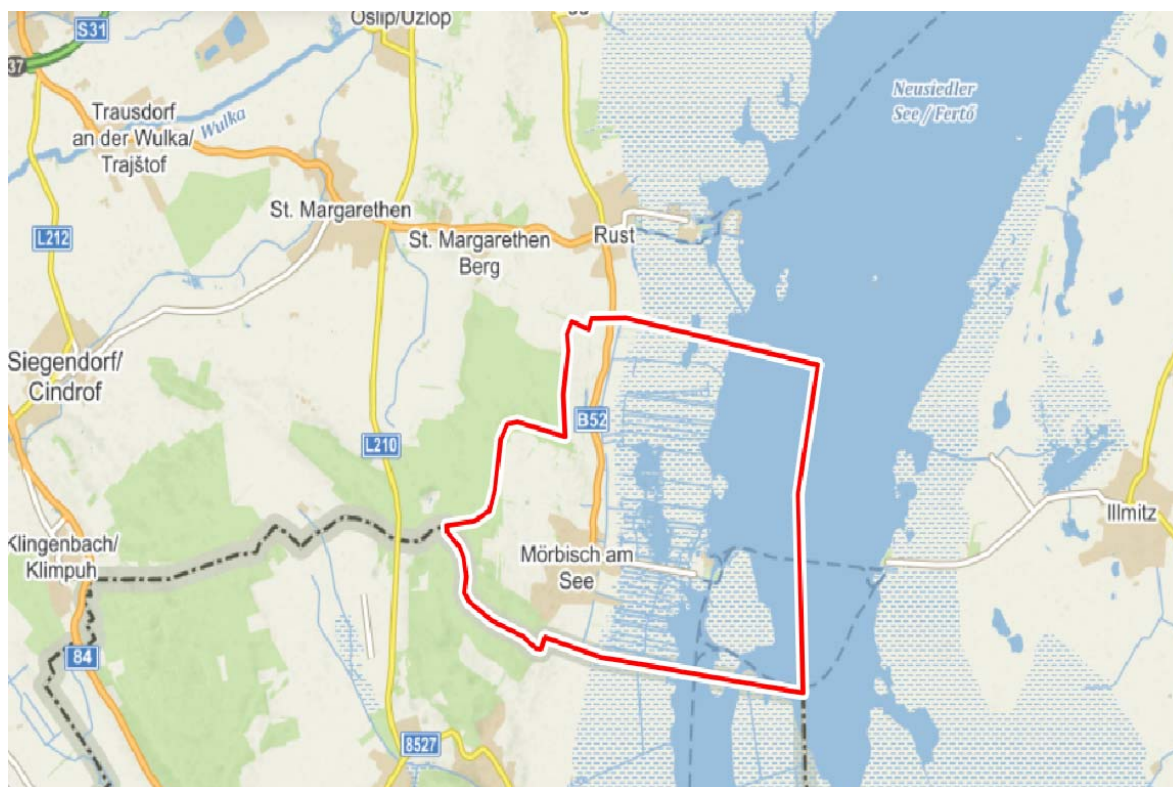
1.	Židovský hřbitov		
2.	Čínská restaurace		
3.	Zubní ordinace		
4.	Billa	otvírací doba 7:15-19:30	
5.	Hofer	otvírací doba 8:15-18:00	
6.	Lidl	otvírací doba 7:40-20:00	
7.	DM Drogerie Market	otvírací doba 7:40-18:00	
	Deichmann	otvírací doba 7:40-18:00	
	Libro	otvírací doba 7:40-18:00	
	Kik	otvírací doba 7:40-18:00	
	Penny market	otvírací doba 7:40-18:00	
	Fussl	otvírací doba 7:40-18:00	
8.	Zemědělská obdělávaná půda		
9.	Nově vybudované fotbalové hřiště		
10.	Zpevněná komunikace		
11.	Zpevněná komunikace		
12.	Původní vlaková stanice a nové vlakové zastávky		
13.	Kryté stojany na kola		
14.	Spar		
15.	Dětské hřiště na pěší zóně (maminky při nakupování ocení), stromořadí, v okolí cca 8 laviček		
16.	Radnice	otvírací doba	po-pa 8-12 hod
17.	Mateřská škola, základní škola, střední škola a základní umělecká škola		
18.	Kalvarieberg - modlitební místo, Golgota		
19.	Františkánský klášter		
20.	Pekařství	otvírací doba 8:15-17:00	
21.	Rodný dům M. Brandta (KOMPOMSTA)		
22.	Suburbální výstavba: nová zástavba, nové obytné domy s minimalistickými prvky, zahradami Pěší zóna s obchody: E.P. Waldherr, run fit fun, EISEN, banka, Tabák, ALSCHINGER united ptics, KAFFEE EIS, květinářství, ERIKA'S BASTELWELT, dále 2x lavička + 1 okolo stromu, koš 4x		
23.			
24.	Lavička 8x		
25.	Dobíjecí stanice na elektromobily		
26.	Žlutá hvězda značí hotely: celkem 1x ceny se pohybují okolo 5 - 7 tis./den		
27.	Růžová hvězda značí penziony: celkem 1x penziony se pohybují okolo 2-4 tis./den		
28.	Oranžová hvězda značí apartmány/ubytování v soukromí, celkem 7x, ceny okolo 1.5-3 tis./den		

Zdroj: vlastní zpracování

5.5. Mörbisch am See

Autoři: Bc. Veronika Doušková, Bc. Radek Frola, Bc. Miroslav Novotný, Bc. Lenka Pešková, Bc. Kristýna Richterová

Obr. 120 Mapa území (širší vztahy) s vyznačením mapovaného města

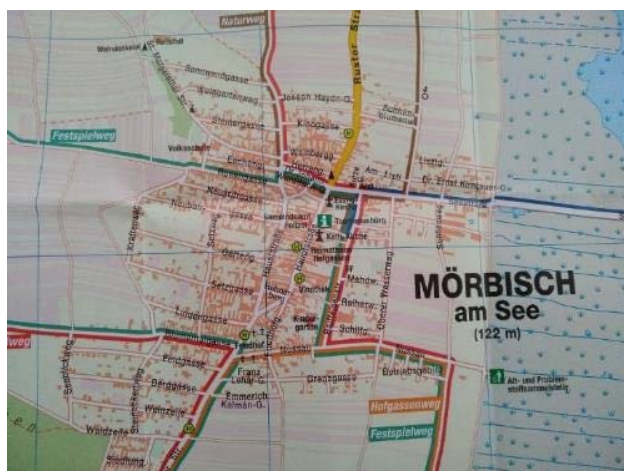

Zdroj: mapy.cz

Obr. 121 Znak obce

Obr. 122 Mapa sídla

Základní údaje:

- kraj Spolková země Burgenland
- okres Eisenstadt
- 2378 obyvatel
- hustota obyvatel: 84 obyv./km²
- 28,01 km²
- 122 m n. m
- starosta obce: Markus Binder
- sousední obce: Rust, St. Margarethen, Fertőrákos, Illmitz
- vzdálenost od Vídně: 71 km
- souřadnice: 47°45'12s;16°40'3s

Zdroj: informační leták Mörbisch

Historický vývoj

Mörbisch byl kolonizován velmi brzy díky optimálnímu klimatu. Byly zde nalezeny nástroje z počátku neolitu, pohřební hrobky z doby bronzové, nádoby, které byly používané pravděpodobně ke skladování vína z doby Keltů a pozůstatky římských budov.

V pre-římské době vedla regionem starobylá obchodní cesta spojující Jaderské a Baltské moře. První písemné zmínky se datují k roku 1254, původní název byl „possessio Megyes“, během staletí se název vyvíjel, až do roku 1921 byl oficiální název „Fertömegyes“ („Fertö“ znamená „See“), poté Mörbisch.

Obec dvakrát zachvátil mor, jednou cholera, byla napadena Turky a byly časy, kdy v obci žilo pouhých 250 obyvatel.

V roce 1863 je počet obyvatel 908 a stále roste – ekonomika začala být příznivá.

V roce 1903 získává obec vlastní obecní úřad.

Druhá světová válka byla pro komunitu zničující, zemřelo 116 lidí, 57 bylo pohřešovaných, městu nic nezbylo. Nejdůležitější komoditou je víno, proto se po válce zaměřilo na obnovu vinařského průmyslu, který dnes formuje krajinu.

V roce 1952 byla dopravní síť propojena cesta mezi Mörbischem a Rustem, rozvíjí se cestovní ruch. V letech 1954 – 1957 bylo postaveno přímořské letovisko Mörbisch, které je zcela umělé. V roce 1957 byl Herbertem Alsenem založen festival jezerních her (Seespielen), čímž se městečko proslulo daleko za hranice Rakouska.

Zástavba rodinných domů/bytových domů

Mörbisch am See se rozkládá na mírně zvlněném terénu, zástavbu tvoří sídla venkovského typu. Původním tvarem obce byla ulicovka, došlo však k rozšíření na hustší síť převážně pravoúhlých ulic. Hlavní ulicí je Hauptstrasse, která je po celé své délce lemována upravenými rodinnými domy se světlými fasádami. Na tuto ulici přiléhají malé boční uličky, které jsou dlážděné a místní obyvatelé zde mají zařízení posezení a soukromé klidové zázemí. Některými těmito uličkami je průchod zakázán, místní si tento zákaz vymezují nápisovými tabulemi. Uličky jsou pečlivě upravované, osazené okrasnou zelení a dekoračními předměty. Periferie vesnice je tvořena moderní zástavbou, která však nijak nenarušuje svébytný vzhled obce. I zde se nachází upravované zahrady s vysazenými okrasnými květinami.

Obr. 123 - 124 Centrum obce u jezera

Zdroj: vlastní

Pracovní příležitosti výroba/zemědělství

Převládá zemědělské využití půdy, zejména v oblasti vinařství. Tento fakt se promítá i ve znaku obce v podobě rostliny vinné révy, která porůstá věž kostela.

Další pracovní příležitosti se vyskytují v oblasti služeb, které se soustředí zejména do centra obce, nejvíce kolem hlavní ulice Hauptstrasse. Jedná se o kadeřnické a kosmetické služby, kavárny, penziony, potraviny, drobné obchody s oblečením, vinné sklípky, květinářství, služby v pohřebnictví, hotely. Služby se soustředí především na turistický ruch. V samotném centru obce je velice dobře vybavené informační centrum, kde jsou poskytovány mapy a materiály obce a jejího blízkého okolí.

Stejně rozmanité jako krajina Mörbische jsou také výrobky vyráběné a nabízené místními obyvateli. Jedná se především o masové výrobky, ovocné nápoje, džusy, nakládané ovoce nebo

zeleninu a sladkosti ve všech podobách. Výše uvedené výrobky lze pohromadě najít v kuriózním obchodě Aus da Houfgossnkredeinz přímo v centru města.

Obr. 125-127 Pobřeží u jezera

Zdroj: vlastní

Občanská vybavenost

V obci je přítomna veškerá potřebná občanská vybavenost. Obecní úřad se nachází na Hauptstrasse č. 22, otvírací doba PO a ČT 7:00 – 12:00 h a 13:00 – 17:00 h, další dny: ÚT, ST a PÁ je otvírací doba od 7:00 – 12:00 h. Informační centrum je otevřené pouze ve všední dny od 8:00 do 18:00 h. Policejní stanice, pekárna, prodejna potravin, řeznictví, specializované prodejny s vinařskými potřebami, lékárna, pošta má otvírací dobu ve všední dny od 7:00 do 18:30 h a v sobotu od 7:00 do 12:00 h, bankomat, Raiffeisen bank, základní škola (první stupeň) a mateřská škola, poliklinika (oční lékař, gynekologie), soukromý lékař, požární zbrojnice, sportovní hřiště, domov pro seniory, velké množství dětských hřišť, římskokatolický a evangelický kostel, ve kterých probíhají pravidelné mše, ubytování, čerpací stanice, jejíž otvírací doba je po celý týden od 7:00 do 19:30 h, fitness centrum, instalátorské služby/obchod, autoopravna, autobazar, jízdy kočárem, krejčovské služby, prodejna s dřevěnými výrobky, dvě telefonní budky. V nedalekém přístavu se nachází lázně, přírodní koupaliště, kulturní sál, otevřený amfiteátr (vodní pódium), minigolfové hřiště, hřiště pro děti, možnost rybaření, půjčovny lodí, vyhlídkové okružní plavby, masérské služby, prohlídky města, přeshraniční turistika, prodejny suvenýrů.

Obr. 128-129 Vybavení obce

Obr. 130 Rekreční zóna

Zdroj: vlastní

Vybavení pro cestovní ruch

Obci dominuje přítomný přístav, který je využíván především turisty. Pro místní přístav představuje především pracovní příležitost. Z Mörbische vede do přístavu cyklostezka, kola je možné zapůjčit na různých místech v obci (např. Penzion Sonnenhof). Přístav nabízí okružní plavby po jezeře, převoz do přístavu na maďarské straně, po zaplacení vstupu (5 Euro) je možné přírodní koupání, dále je možnost využití lázní, které jsou upraveny tak, aby byly přístupné i vozíčkářům. Velký prostor je věnován dětem v podobě hřiště, koupalištěm s tobogány a různými prolézačkami. Je zde proslulé jezerní pódium (vodní divadlo), kde je každoročně v červenci až srpnu (letos od 12. 7. do 25. 8. 2018) pořádán operetní festival, který je nazýván „Mekkou operety“, vystřídá se zde každoročně až 200.000 diváků a celková kapacita divadla je 6.000 míst. Turisté mohou využít možnosti vyjížďky na koních v Golden View Ranch.

V rámci Mörbisch a jeho blízkého okolí lze využít mnoho běžeckých a pěších tras. Na koni lze krajinou prozkoumat přes 1500 km turistických stezek. Vzhledem k přítomnosti kopcovitého terénu jsou zde podmínky pro nordic walking, který je zde hojně rozšířen, trasy vhodné pro nordic walking je možné zdarma stáhnout na oficiálních stránkách obce.

U požární stanice bylo na jaře v r. 2017 otevřeno nové workoutové hřiště, které je přístupné veřejnosti.

V zimních měsících se plocha jezera hojně využívá k bruslení.

V přístavišti se nachází kemp, který mohou využít i obytné přívěsy. S přenocováním v tomto kempu hosté automaticky obdrží Neusiedler see Card, a tedy vstup do všech bazénů v okolí jezera, na plavby s námořními společnostmi, do muzeí a mnoho dalších atrakcí zdarma nebo za sníženou cenu (www.morbischamsee.at, online).

Součástí přístavu je jacht klub, škola surfování a plachtění.

Obr. 131-132 Rekreační zóna na břehu jezera

Zdroj: vlastní

Dopravní infrastruktura

V obci jsou velice dobře udržované silnice. Hlavní silnice má číslo 52 a vede do sousední vesnice Rust a dále pokračuje do St. Margarethen, poté se napojuje na dálnici S31 do Eisenstadtu. Do Mörbische je možné dostat se z Vídně autobusovou linkou č. 200 z vídeňského hlavního nádraží. Ve všední dny jede expressbus linka č. 120. Z Eisenstadtu jede do Mörbische přímá autobusová linka č. 285 a 286.

Autem se do Mörbische dopravíme po dálnici A2 (jižní dálnice).

Podél silnice vždy vede cyklostezka i cesta pro pěší.

Veškerá dopravní infrastruktura je zde pravidelně udržována, v době mapování bylo možné vidět probíhající opravu silnice.

Obr. 133 Dopravní infrastruktura v obci a přívoz

Zdroj: vlastní

Technická infrastruktura

V obci je hustá síť pouličního osvětlení (vzdálenost vychází na cca 45 kroků). Hydranty jsou po vesnici rozmístěny v pravidelných intervalech cca 300 m. Nízké napětí i datové kabely jsou v zemi. Kanalizace je zavedená pod zemí.

V rámci nakládání s odpady spolupracuje obec s Asociací pro nakládání s odpady. V obci se nachází místo pro shromažďování různých druhů odpadů, jehož otevírací doba je ST od 13:00 do 16:00 h a SO od 8:00 do 11:00 h. Konkrétní částky za jednotlivé komodity jsou k dohledání na oficiálních stránkách obce. Likvidace látek kontaminujících životní prostředí, jako je eternit, je možná po domluvě prostřednictvím Asociace pro nakládání s odpady Burgenland, náklady této likvidace činí 170 Euro za tunu odpadu.

Čištění odpadních vod probíhá především za pomoci jednotlivých domácích čističek. Tvrdost vody byla za měsíc březen 10,5° dH (www.wasserleitungsverband.at, online).

Obr. 134 Hydrant v obci

Zdroj: vlastní

Zeleň v sídle

V obci Morbisch am See se nachází vysoký podíl zeleně. Nejvyšší podíl zeleně je zejména na hlavní třídě Hauptstrasse. Zeleň je zde tvořena především vzrostlými stromy, doplněná o rozmanité květiny v keramických nádobách, jako jsou např. oleandry, hortenzie, trubače, apod. Za další zmínku stojí i menší uličky jako je Lindengass, která je lemována vzrostlými lípami. Neméně zajímavou lokalitou s vysazenými stromy je ulice vedoucí k přístavu. Zde jsou po levé straně do poloviny trasy topoly, dále potom hlavně rákos, vyrůstající z jezera.

Obr. 135 Lavičky na procházkové trase od obce

Obr. 136-138 Zeleň v obci

Zdroj: vlastní

Ostatní

Na rozdíl od maďarské vesnice Fertőrákos, která je zrcadlovou vesnicí k Mörbisch am See, se v Mörbischi dráty nízkého napětí vedou pod povrchem terénu.

Dalším výrazným rozdílem mezi uvedenými vesnicemi je kvalita silnic a dopravní infrastruktury. Ve vesnici Mörbisch je dále kladen vysoký důraz na vzhled fasád a celkového dojmu veřejných prostor. V této oblasti má obec Fertőrákos značné nedostatky. V Mörbischi je patrná velká snaha místních obyvatel v péči o okolí svého obydlí, což vede k výslednému vizuálnímu dojmu z obce. Fertőrákos výrazně zaostává v množství dětských hřišť, které má pouze jedno.

Ve Fertőrákosu není žádná policejní stanice, zatímco v obci Mörbisch jsou dvě – v centru a u přístavu.

Koupání u jezera na maďarské straně znepříjemňuje přítomnost velkého množství bahna. Voda v rakouském přístavu působí již na první pohled čistěji, přístup do vody je zde snazší.

V obou výše uvedených vesnicích byl zaznamenán velký nedostatek odpadkových košů, a to jak na smíšený, tak tříděný odpad.

V obci Mörbisch byla zaznamenána nedostatečná hromadná doprava.

SWOT analýza	
silné stránky	slabé stránky
• významné kulturně historické stavby • kulturní akce – divadelní představení, hudební festivaly – otevřená scéna – operety • velké množství zeleně • podpora zelené turistiky - cykloturistiky • ubytování • čistota – dostatek odpadkových košů, sáčky na psí exkrementy	• nedostatečné informační cedule • nedostatečné informace k místní, hromadné i dálkové dopravě • hromadná doprava

Příležitosti	Hrozby
• zlepšení informovanosti v dalším světovém jazyce • možnost neplaceného koupání v jezeře • využití volných pozemků uvnitř zástavby • zřízení pravidelné kyvadlové dopravy ekovláčkem na trase Maďarsko – Rakousko • zvýšení možnosti půjčení kol	• znečištění jezera • snížení počtu turistů • přírodní vlivy – ohrožení zemědělství, pracovních míst • zvýšení zástavby na úkor zemědělské půdy

Návrh rozvojových opatření

Do budoucna by obec mohla zavést kyvadlovou dopravu ekovláčkem na trase Maďarsko – Rakousko, ke které by byly dostatečné informační cedule. Obecně by se obec mohla zlepšit v informovanosti – rozšíření ukazatelů, informační tabule, vícejazyčné brožury a mapy apod.

V obci se nachází volně zasítované pozemky, které by mohly být využity k rozšíření zástavby, ať už k bydlení nebo dalším službám.

Dalším návrhem na zlepšení je zvýšení možnosti půjčení jízdních kol. Také by mohla být zřízena hromadná kyvadlová doprava z Mörbische do přístavu.

Zdroje

<https://www.burgenland.info/hu/ort/46/moerbisch-am-see.html>

<https://moerbischamsee.at/home-en.html>

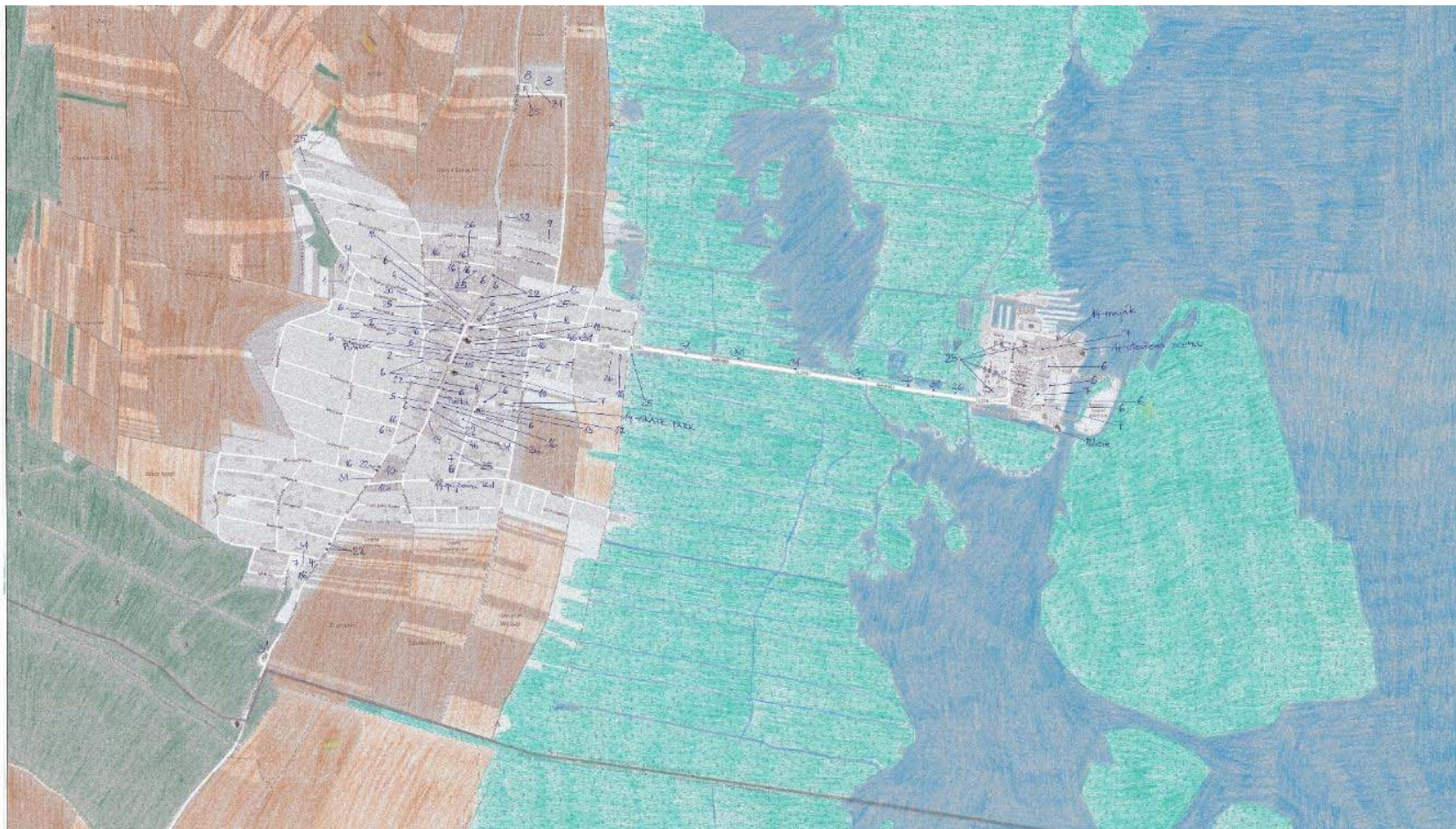
<https://www.wasserleitungsverband.at/service-infos/wasserqualitaet/wasserqualitaetsabfrage/moerbisch.html>

Obr. 139 Společné foto autorů

Zdroj: vlastní

Obr. 140 Mapa Mörbisch am See

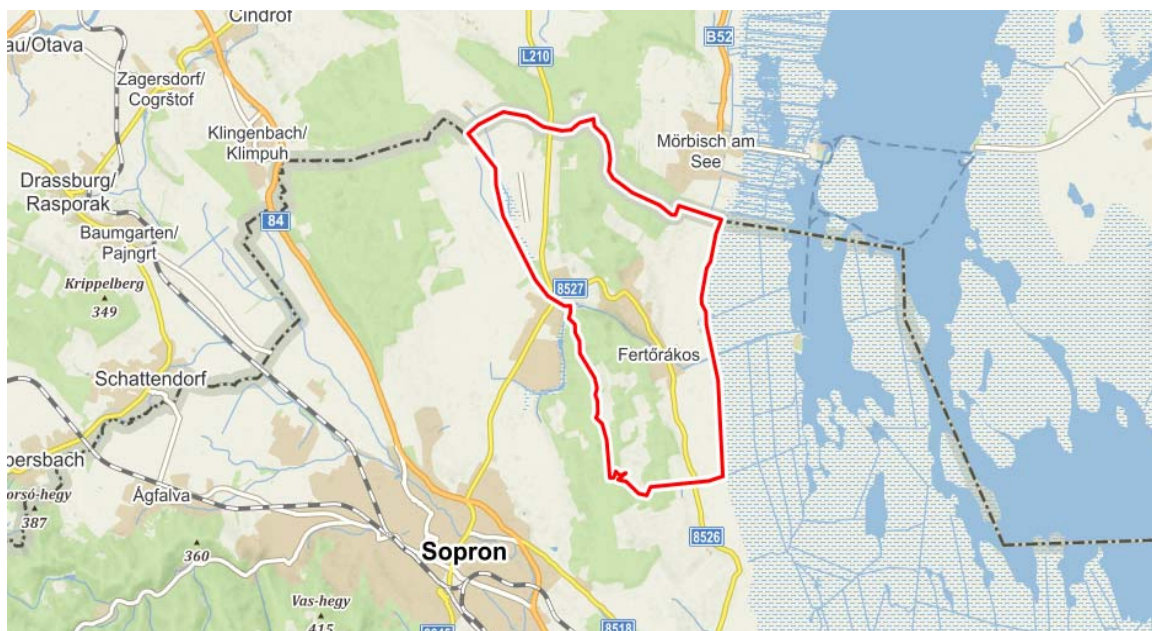
Legenda											
občanská vybavenost		typ	vybavení pro CR	typ	dopravní infrastruktura	typ	technická infrastruktura	typ	zeleň v sídle	typ	ostatní
škola		1	turistická atraktivita	14	zastávka BUS (frekvence, typ)	22	odpadkový koš	35	travnaté plochy, udržované (kosené), hřiště, dětské hřiště	40	brownfield (vč. typu)
úřad		2	turistické informace	15	zastávka MHD (frekvence, typ)	23	nádoby na separovaný odpad (upřesnit typy)	36	solitérní větší strom (druh, stáří) průměr nad 80 cm	41	suburbánní typ, výstavby
pošta		3	ubytování	16	železniční zastávka (frekvence, typ)	24	Sběrný dvůr či jiné zařízení na odpad	37	předzahrádka u domů a staveb (ne předzahrádka před hospodou)	42	
obchod				4	veřejná parkovací místa (kolik, placená)	25	technická opatření na vodních tocích (plochách)	38	květinové záhony a výzdoba obce	43	
hospoda, kde se nevaří				5	vyhrazená parkovací místa (kolik)	26			keře vysazené, kultivované, doprovodné	44	
hospoda, restaurace s jídlem				6	neoficiální parkování (kolik)	27			liniová stromořadí-aleje	45	
dětské hřiště		7	turistické odpočívadlo	17	chodník vs. chybějící ch.	28			veřejný (poloveřejný) park, zahrada, sad	46	
hřiště pro dospělé (např. posilovadla)		8	vyhlídkové místo	18	cyklostezka, cyklotrasa, stojany pro cyklisty	29			Památný strom, alej, skupina stromů, strom vhodný k ochraně	47	
sportoviště		9	památník, pomník, plastika, deska	19	příčné prahy nebo jiná zpomalovadla	30			historická zahrada nebo sad (farní, obecní, apod.)	48	
kostel, hřbitov, kaple, zvonice, mlíník, křížky malé/velké - Boží muka		10	turistický rozcestník a počet značených cest	20	lavička, kryté posezení pro poutníky	31			zajímavá výsadba, scénérie, zahrada	49	
historický objekt		11	Místní naučná jiná stezka, geologická zajímavost-geosite	21	čerpací stanice PHM (otevírací doba)	32					
zdravotnické zařízení		12	pěší turistické trasy			33	požární nádrž	39			
požární zbrojnice		13			Potenciálně nebezpečné místo	34					
pole			rákos								
les			vodní plocha								

Zdroj: vlastní zpracování

5.6. Fertőrákos

Autoři: Bc. Daniela Zamrzlová, DiS, Barbora Jirasová, Sandra Šilerová, Tereza Janklová

Obr. 141 Mapa území (širší vztahy) s vyznačením mapované obce

Zdroj: www.mapy.cz

Obr. 142 Charakteristické foto centra obce

Zdroj: www.fertorakos.hu

Obr. 143 Mapa obce

Základní údaje:

počet obyvatel - 2 260
rozloha - 21,89 km²
nadmořská výška
-110 metrů nad mořem

V obci Ferörákos se objevují rodinné domky, které jsou zejména podél hlavní ulice, a mají často předzahrádky před svými domy, které jsou, vzhledově upravené. Rodinné domky, jsou spíše v obci zastaralé, vizuálně upravené.

Obr. 144 Rodinné tradiční domy v obci

Zdroj: vlastní fotografie

Pracovní příležitosti výroba/zemědělství

Hlavní zemědělskou činností je ve Fertőrákos vinařství. Je pestré a v podstatě totožné s rakouským Burgenland a je vhodné pro pěstování jak bílých odrůd Zöld veltelini, Sauvignon Blanc, Leányka, Tramini a Chardonnay, tak modrých Kékfrankos, Zweigelt, Merlot, Cabernet a Pinot Noir. (www.fertorakos.hu). Pro pěstování vína jsou ve Fertőrákos ideální podmínky: mírné klima, rozmanitost půd, ostré slunce, bohaté srážky, pracovitost místních vinařství.

Obr. 145 Vinice v okolí

Zdroj: www.fertorakos.hu

Občanská vybavenost

Na začátku obce Fertőrákos se nachází jedna ze základních škol u této školy se nachází také dětské hřiště. Další základní škola je zrovna v opravě a třetí základní škola se nachází za kostelem. Ovšem tato škola je v zchátralém stavu v podobě brownfields. Dále se zde nachází také mateřská školka. Nachází se zde jeden kostel, který je vysvěcen Archandělu Michaelovi. Kousek od kamenolomu v horní části obce se nachází hřbitov, za kterým je vinice. Ač je obec poměrně malá nachází se zde v celku dost restaurací a také vinárny. Také je zde pár obchůdků od smíšeného zboží, tabáku, železářství a také hudební potřeby. Dále jsou zde tři obchůdky se suvenýry. Jeden se nachází v první části obce, další u kamenolomu a poslední a třetí obchůdek u infocentra. Infocentrum se nachází v horní části obce nad památným parkem. Nachází se zde také pár služeb fitness, salón pro ženy a také masáže. Jako jediný lékař, který se v této obci nachází, je praktický lékař pro děti. Z tohohle vyplývá, že nejbližší zdravotnické zařízení včetně nemocnice se nachází v městě Sopron. Je zde jedna lékárna, která je u hlavní silnice v prostředku obce. Poblíž kostela se také nachází pošta, u které je telefonní budka 125 forintů za minutu. O kousek dále se také, nachází jediný bankomat v obci.

Vybavení pro cestovní ruch

Cestovní ruch je v obci Fertőrákos součástí každodenního života a velkým ekonomickým přínosem, který se neomezuje jen na památky a tradice, ale probíhají zde i koncerty vážné hudby v bývalém kamenolomu. Turisté zde vyhledávají místo pro odpočinek a relaxaci i sportovní vyžití. Díky cyklostezce, která vede po celé délce obce, mohou navštívit všechny krásy této malebné oblasti jako například:

- Kostel sv. Michaela
- Kaple Maria
- Socha sv. Jana Nepomuckého
- Muzeum
- Neziderské jezero
- Vinice
- Kamenolom
- Zámek
- Přístav s písčnou pláží
- Obchůdek se suvenýry
- Jeskyně v lomu.

Pokud turista přijede osobním automobilem, nemusí se bát nedostatku parkovacích míst. Celou obcí vedou neplacená parkovací místa, jen u přístavu se platí symbolické parkovné.

Obec nabízí i taxi, vláček na objednávku či půjčovnu kol.

Ubytovat se mohou turisté buďto přímo ve Fertőrákos, kde jsme napočítali 15 penzionů, nebo v kempu přímo u Neziderského jezera, případně v kempu uprostřed obce.

Svoji žízeň a hlad mohou účastníci cestovního ruchu uspokojit v restauracích, vinotékách či v menších obchůdcích.

Pokud by turista sháněl informace o Fertőrákos, může navštívit infocentrum (kde je však jazyková bariéra s obsluhou) či místní cestovní kancelář.

Nesmíme zapomenout, že tato obec je součástí Rakousko – Maďarského světového kulturního dědictví UNESCO a díky tomu sem jezdí více turistů.

Obr. 146 Kemping v obci

Zdroj: vlastní fotografie

Dopravní infrastruktura

V obci Fertőrákos je špatná kvalita silnic, tím že jsou ve většina místech po praskané a špatně značené jak pro chodce, tak i pro cyklisty. V obci je velmi rozsáhlá veřejná parkovní místa přímo podél hlavní ulice. V této oblasti je velmi dobré autobusové spojení, kde často autobus jezdí každou hodinu. V obci jsme napočítali na každé straně pět zastávek s tím, že se liší, že na jedné straně zastávek jsou vždy přístřešky.

Také se v obci objevuje vláček pro turisty, jen pouze je nevýhodou, že turisté si ho musejí samostatně objednat, jen málokdy se stane, že vláček projíždí náhodně.

Můžeme se také zde zařadit různé cyklostezky, které vedou po hlavní ulici přes celou obec až nahoru ke kamenolomu a, nebo také k přístavu. V obci se nachází pouze jedna půjčovna kol.

Přístav Fertőrákos je spíše menší, oproti přístavu Mörbischi, ale zde je zajímavostí, že na jezeře se přímo objevují obytné domy. V přístavu je také možnost půjčení lodí nebo jachet. Kdybychom měli mluvit zde o jezeře, tak můžeme říci, že jezero je kalné, protože na dně jezera se objevuje bahno, které kalí vodu. Okolo jezera je rákosí, a v přístavu kousek se objevují různá občerstvení, dětské hřiště, volejbalové hřiště, sprchy a převlékárny.

Obr. 147 Zastávka a točna autobusu

Zdroj: vlastní fotografie

Technická infrastruktura

V obci se nachází vodovodní a kanalizační soustava. Dále se zde objevují hydranty, které jsou umístěné na vodovodním potrubí, sloužící k napojení hasičské zásahové hadice a následnému

hašení požáru. Po celé obci jsou zastaralé rozvody nízkého napětí, které by potřebovaly zmodernizovat.

Zeleň v sídle

Obec Fertörákos je tvořena především rodinnými domky, čímž odpovídá i v charakteristikou zeleně. Většina domků má upravené své předzahrádky zeleně, kde většinou objevují květiny nebo různé menší stromky nebo křoví.

Když bychom hovořili o veřejné zeleni za obcí tak se tam převážně objevují vinice, lesy, pole a další pěstování různých zemědělských plodin.

Obr. 148 Umístění obce v zeleni u jezera

Zdroj: vlastní fotografie

Ostatní

Rozdíl přístavu a obce Fertörákos a Mörbisch

V obci Fertörákos jsou dráty nad zemí, tím že u Mörbische jsou pod zemí, kvalita silnic je také lepší než ve Fertörákosu. Dle našeho názoru vypadají domy v Mörbischu vizuálně lépe než ve Fertörákosu. V obci Fertörákos je více odpadkových košů, které se nacházejí většinou u každé autobusové zastávky, naopak v Mörbischu odpadkové koše chybějí. U obce Fertörákos chybí také policejní stanice, naopak v Mörbischu jsou dvě. Doprava je o dosti lepší ve Fertörákosu než v Mörbischu.

Když bychom začali hodnotit přístav v obou obcích tak můžeme říci, že parkoviště mají v Mörbischu o dosti větší než ve Fertörákosu, atrakce jsou také zajímavější a lepší v Mörbischu, ale obydlí je ve Fertörákosu, tím že občané této obce žijí v domcích, které jsou postaveny na jezeře. V Mörbischu je také více aktivit pro mladší generace než ve Fertörákosu, kde jsme za své mapování žádné nepotkali. Jezero je také čistší v Mörbischu než ve Fertörákosu. Také se

objevuje větší jazyková bariéra ve Fertőrákosu než v Mörbischu, tam se totiž dá více domluvit i v anglickém jazyce.

Obr. 149 Přístav ve Fertőrákos (jediný maďarský)

Zdroj: www.fertorakos.hu

SWOT analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
• Cestovní ruch • Občanská vybavenost • Čisté životní prostředí • Dostatečná síť cyklostezek • Dobrá dopravní obslužnost autobusovými spoji • Zajímavá historie obce a dochované památky • Příjemná a klidná obec pro bydlení • Přístav • Jezero • Existence webových stránek obce	• Chybí zde kulturní vyžití pro mladé • Chybí policejní stanice • Nekvalita silnic (popraskané) • Zvyšování průměrného věku obyvatel • Nutnost dojížděky za prací • Nízká úroveň jazykových znalostí

Příležitosti	Hrozby
• Pracovní podmínky • Revitalizace brownfields • Dotace od EU • Klidné místo pro bydlení mladých rodin • Příležitost rozvoje v oblasti venkovské turistiky a cykloturistiky • Vznik dalších cyklostezek v terénu mimo komunikace • Rozvoj služeb pro cestovní ruch • Větší propagace obce	• Ztráta turistů • Vandalismus • Vichřice • Vedra a sucha • Povodně • Kriminalita • Snižování dopravní obslužnosti obce Tyto hrozby by mohly zničit zemědělství tím, že by obec mohla přijít o zisk např. z vinic.

Návrh rozvojových opatření

Při mapování obce Fertőrákos, jsme se shodli, že bychom navrhovali zlepšení (opravu silnic), protože byly opravdu ve špatném stavu (popraskané). Dále bychom tam udělali revitalizaci brownfields, což byla stará budova, dlouhodobě nevyužívaná, například bychom tam zařídili něco pro mladší generace, aby se snížil průměr věku obce. V obci se totiž více vyskytuje starší věková generace.

Také tam je stará základní škola u kostela, kterou bychom též revitalizovali, třeba na nějakou střední školu, protože v obci už se vyskytují dvě základní školy.

Také do návrhu bychom dali, aby se opravily rodinné domy, některé z nich jsou také ve špatném stavu a dodaly by obci lepší vzhled.

Také jsme se shodli, že by bylo lepší zde zařídit policejní stanici, pro bezpečnost lidí v obci nebo také pro turisty, kteří sem jezdí.

Zdroje

Vlastní postřehy při mapování

Vlastní fotografie vyfocené při mapování

<http://www.fertorakos.hu/wp-content/uploads/2018/01/Fert%C5%91r%C3%A1kos-Telep%C3%BCI%C3%A9si-Arculati-k%C3%A9zik%C3%B6nyv.pdf>

<https://mapy.cz/zakladni?x=14.4667000&y=50.0833020&z=11>

<https://translate.google.com/?hl=cs#hu/cs/49%0AFERT%C5%90R%C3%81KOS%20TELEP%C3%9CL%C3%89SK%C3%89PI%20ARCULATI%20K%C3%89ZIK%C3%96NYV%0AKov%C3%A1%0Acshegy%20utca>

Obr. 150 Společné foto autorek

Obr. 151 Mapa obce u jezera Fertőrákos

	Legenda	Počet			
1	autobusová zastávka	10	33	bankomat	1
2	brownfields	2	34	lékárna	1
3	hydrant	5	35	Obecný úřad	1
4	penzion	30	36	vodní mlýn	1
5	vinice	4	37	pranýř	1
6	parkoviště	3	38	tradiční dům	1
7	kaple Mária	1	39	hřbitov	1
8	základní škola	2	40	fitness	1
9	smíšené zboží	1	41	praktický lékař pro děti	1
10	dětské hřiště	1	42	kosmetický salon	1
11	most	1	43	masáže	1
12	restaurace	12	44	kamenolom	1
13	hudební potřeby	1	45	Infocentrum	1
14	kontejnery	1	46	cyklostezka	1
15	socha Madonny	1	47	domy na jezeře	10
16	rákos	1	48	přístav	1
17	zámek	1	49	jezero	1
18	tabák	1	50	klub vodních sportů	1
19	kašna	1	51	pisčítá pláž	1
20	socha Jana Nepomuckého	1	52	sprchy	1
21	radnice	1	53	toalety	3
22	kostel	1	54	molo	1
23	solitérní strom - dub	1	55	placený vstup	1
24	pošta	1	56	placený parkoviště	1
25	mateřská školka	1	57	potok	1
26	telefonní budka	1	59	památkový park	1
27	železářství	1	60	pole	2
28	suvenýry	2	61	louka	1
29	muzeum	1	62	jehličnaté stromy	
30	vinotéka	1	63	občerstvení	10
31	kemp	1	64	chodník	
32	park	1	65	park Fertőrákosi foci pályá	1

Zdroj: vlastní zpracování

Závěr

Jedním z cílů práce bylo zároveň i srovnání městeček a vesnic na obou stranách hranice. Na základě tohoto srovnávání byly nalezeny společné rysy, ale také některé odlišné.

Společné rysy:

- Bohatá historická tradice a kulturní vývoj
- Velké množství historických památek
- Zemědělství na velmi vysoké úrovni, zejména pěstování vinné révy
- Velké množství cyklostezek na obou stranách
- Velké množství ubytovacích a stravovacích kapacit
- Občanská vybavenost je zejména základní
- Rychlá výstavba nových rodinných domů

Rozdílné rysy:

Ze srovnání v mnoha ohledech vyplývá, že rozvinutější je rakouská strana, která oproti maďarské vykazuje následující *pozitiva*:

- Velmi propracovaná technická infrastruktura (veškeré vedení je uloženo v zemi)
- Vysoká kvalita poskytovaných služeb
- Propracované půjčovny kol a elektrokol, včetně dobíjecích stanic
- Velmi dobře zřízená informační centra včetně rozsáhlého množství turistických a informačních materiálů, včetně map, dlouhé denní otevírací doby pro veřejnost
- Celé území je velmi upravené, čisté
- Velmi dobré školní a předškolní zařízení včetně dětských hřišť, MŠ, ZŠ, SŠ, sportovní školy a pobočka ekonomické fakulty jsou významnými možnostmi v rámci vzdělávání
- Kvalitní zdravotnické zařízení, včetně domů pro seniory a velké množství soukromých lékařů
- Kvalitní sportoviště, kterých je ve městě dostatečný počet
- Velmi dobře vybudovaná a fungující obchodní a komerční zóna, která zahrnuje spoustu obchodních zařízení, komerčních a obslužných center, tato zóna je umístěna na konci města mimo historickou a lázeňskou část
- Dopravní infrastruktura velmi kvalitně propracovaná, cestování busem, vlakem, koly
- Na rozdíl od maďarské strany, cyklostezky nejsou vybudované podél silnic, ale jsou její součástí ve většině případů
- Dopravní a informační značení ve velkém počtu, velmi srozumitelné
- Třídění odpadu je na velmi vysoké úrovni, svoz se provádí většinou jednou týdně a nikde toto třídění není znatelné, veškeré třídění probíhá mimo veřejné prostory
- Velké množství ubytovacích kapacit hotel, penziony, apartmány, soukromí
- Poměrně značná výstavba nových rodinných domů – suburbanizace
- Ve městě se nenachází panelové obytné domy, pouze rodinná výstavba jedno a více generáčnických rodinných domů, které jsou ve většině případů 1 – 2 patrové
- Zabezpečení bezpečnosti v rámci místní a státní policie
- Okolí národního parku je velmi rozšířená a využívaná zemědělská a turistická oblast

Byla ale nalezena i negativa:

- Není dostatečné značení a informovanost o místních termálních lázních, které jsou postaveny spíše v luxusním stylu

- Nemají přímou vybudovanou cyklostezku tj. napojení z měst do lázní
- Propagace těchto lázní není dostatečná
- Na rozdíl od rozvinutých a cenově konkurenceschopných lázní na maďarské straně zde není volná WIFI
- Velké využívání přírodních zdrojů na hranici národního parku jsou rozesety stovky větrných elektráren, které poměrně značně ovlivňují ráz krajiny a ohrožují avifaunu parku. Na jedné straně environmentálně šetrná výroba elektřiny, na druhé tato výroba energie úplně mění ráz krajiny a v neposlední řadě i důsledně likviduje krajinný ráz činností těchto obřích polí větrných elektráren ve dne i v noci(!).
- Velká většina všech materiálů hlavně v rodném německém jazyce
- Nikde nejsou na silnicích zpomalovací pruhy ani jiná zpomalovací zařízení, nejsou ani v těsné blízkosti škol, školek ani sportovních hřišť.

V celkovém kontextu území přinesl výzkum studentů v terénu poměrně zajímavé výsledky a rozhodně odlišné od toho co tým připravující výzkum očekával. Jako zásadní lze spatřit, že ani jedna strana hranice na původní „Železné oponě“ si neuvědomuje do důsledků handicap, který uzavření hranic na cca 33 let udělalo a také nedokáže otevření prostoru zhodnotit.

V samotném důsledku bylo Neziderské jezero pro obyvatele Rakouska „koncem světa“ a město Morbisch (přístav na jezeře na hranicích) byl posledním akceptovatelným místem k návštěvě. Oblast tedy byla po dlouhá léta víceméně uzavřenou lázeňskou a sportovní enklávou, kde projížďku po spodní-j jižním okraji jezera nahrazovala loď do Illmitzu. Skutečně zde fungovala jakási hráz socialismu.

Na druhou stranu v Maďarsku oblasti podle jezera a Ráába kanál byly spíše vojensko-politickými enklávami pro stokrát prověřené soudruhy a nikoliv místem pro návštěvníky, navíc ještě přírody. Po pádu železné opony se část oblasti vysídlila a revitalizovala a doosidlovala jen pomalu. První skutečně přeshraniční cyklostezka začala fungovat až v letech 2013-2014, kdy se propojila přes pole, železniční trať a kanál Rakouská síť s Maďarskou. Oživování pamětihodností škol většinou ruku v ruce s rozpadem jiných struktur (kasino a Naturkemping u Fertodu). Nebylo jasné kdo je nositelem turismu a jak se mají nastavit služby a tento stav i přes lokální zdražování trvá dodnes. Sečteno podtrženo, obyvatelstvo obou stran je bohužel poněkud dezorientováno otevřenými hranicemi a proto přistupuje k cestování a poznávání protější strany s rezervou a se zistnými úmysly. Jde tedy zejména o práci a dovoz materiálu a zboží nebo služeb z jedné strany na druhou a poznávání krás obou stran se věnují zejména hosté z větší vzdálenosti – Holanďané, východní Němci, Rakušané z jiných regionů, anebo Češi a Slováci, případně i Poláci, kteří levné lázně už objevili. Paradoxně se tedy rozrůstají přímé služby a nikoliv servis spojený s přírodou a parky. Zelený pás Evropou v území není vůbec dobře nebo jinak prezentován a místní Rakušané se o dění mimo svou obec příliš nezajímají. Lázně St. Martin ve Frauenkirchen jsou působivé, ale snobské a nemají přímou dopravu do Vídně, proto jejich návštěvnost klesá a není jasná jejich transformace na jinou klientelu, jako např. Laa ad. Thaya, kde došlo k přizpůsobení nabídky.

Ukázalo se tedy, že i 29 let po pádu železné opony tato pomyslná hranice nepadla a otevření hranic samo zázrak nezpůsobí, zásadním je budování přeshraničních společenských komunit, společná práce na obou regionech a to se zřejmě příliš nepovedlo.

Název: Neziderské jezero.
Mapování rozvojového potenciálu pohraničního území.

Autoři: doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.
Mgr. Michael Pondělíček, Ph.D. (eds.)
a studenti Vysoké školy regionálního rozvoje a Bankovního institutu – AMBIS

Počet stran: 124

Vydavatel: Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut – AMBIS, a.s., Praha

Vydání: první

Rok vydání: 2019

ISBN 978-80-7265-235-8